

TALOUSSUUNNITELMA 2027-2028
INVESTOINTISUUNNITELMA 2026-2030

TALOUSARVIO

2026

Sisällysluettelo

1 YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne	4
1.2 Kuntatalouden kehitysnäkymät	5
1.3 Kalajoen kaupungin talous	8
1.4 Kalajoki-konserni ja muutokset konsernirakenteessa	14
1.5 Kalajoen kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa	15
1.6 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	16
2 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS	20
2.1 Talousarvion rakenne	20
2.2 Talousarvion sitovuus	20
2.3 Tilivelvollisuus	24
3 KAUPUNKIKONSERNIN STRATEGIA JA OHJAUS	26
3.1 Liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma	26
3.2 Strategiset kärjet	27
3.3 Omistajapolitiikka ja ohjaus	31
3.4 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	31
3.5 Hankintojen ohjaus	33
3.6 Kiinteistövuokrauksen periaatteet	34
3.7 Kalajoen konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot	34
4 KÄYTTÖTALOUSOSA	36
4.1 Käyttötaloussyhteenveto	36
4.2. Hallintopalvelut	37
4.2.1 Kaupunginvaltuusto	38
4.2.2 Keskusvaalilautakunta	39
4.2.3 Tarkastuslautakunta	39
4.2.4 Konserniohjaus	41
4.2.5 Henkilöstöohjaus	42
4.2.6 Talousohjaus	43
4.2.7 Yleishallinto	44
4.2.8 Tietohallinto	45

4.3 Kehittämispalvelut	47
4.3.1 Elinkeinopalvelut	50
4.3.2 Maaseutupalvelut	51
4.3.3 Työllisyyspalvelut	53
4.4 Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut	55
4.4.1 Varhaiskasvatuspalvelut	57
4.4.2 Perusopetuspalvelut	59
4.5 Kalajoen Kampus, lukio ja Akatemia palvelut	60
4.5.1 Toisen asteen koulutus	62
4.5.2 Kalajoki Akatemia	63
4.6 Tekniset palvelut	66
4.6.1 Hallinto tekninen lautakunta	68
4.6.2 Maankäyttöpalvelut	69
4.6.3 Tilapalvelut	72
4.6.4 Ateria- ja puhtauspalvelut	74
4.6.5 Kuntatekniikka	75
4.6.6 Ympäristöterveydenhuolto	78
4.6.7 Ympäristöohjaus	79
5 TULOSLASKELMAOSA	82
6 RAHOITUSOSA	86
7 INVESTOINTIOSA	89
8 VIEMÄRILAITOS	95
9 KESKEISET TYTÄRYHTIÖT	98
Kalajoen Lämpö Oy	98
Koy Kalajoen Vuokra-asunnot	98
Kalajoen Hiekkasärkät Oy	99
Kalajoen Satama Oy	99
LIITTEET	101

1 YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Maaillantalouden kasvu kiihtyy kolmeen prosenttiin 2026 pitkälti Euroopan vetämänä. Yhdysvaltojen asettamat tullit haittaavat maailman tavarakauppaa ja aiheuttavat kustannusten nousua yrityksille ja hintojen nousua kuluttajille. Samaan aikaan geopoliittiset jännitteet aiheuttavat levottomuutta, joskin niiden markkinavaikutukset ovat viime kuukausina olleet vaihtelevia. Yhdysvalloissa talouskasvu hidastuu 1,6 prosenttiin 2026 yksityisen kulutuksen heiketessä. Euroalueen kasvu on kiihtynyt alkuvuonna 2025 reaalityökalujen kasvaessa ja yksityisen kulutuksen elvyttyä. Teollisuuden näkymät ovat aiempaa myönteisimpiä etenkin Saksan ilmoittamien suurten infrastruktuuri- ja puolustusinvestointien tukemana. Vahva euro ja Yhdysvaltojen asettamat tullit vaikeuttavat kuitenkin vientiä Yhdysvaltoihin. EU-USA tulli- ja investointisopimus hälvensi epävarmuutta, joskin sopimuksen toteutuminen kaikilta osin ei ole taattu. Euroalueen kasvu elpyy 1,1 prosenttiin 2025 ja edelleen 1,3 prosenttiin 2026.

Valtiovarainministeriön syksyn talouskatsauksen mukaan Suomen talous toipuu hitaasti kauppakiistojen ja epävarmuuden varjossa. BKT kasvaa tänä vuonna 1,0 prosenttia, vuonna 2026 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 1,7 prosenttia. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveronalennukset lisäävät kotitalouksien ostovoimaa. Talouden epävarmuus ja pelko työttömyydestä on kuitenkin ohjannut toistaiseksi lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen, mikä jarruttaa talouden elpymistä Suomessa. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat kasvattavat investointeja. Talouden kasvua hidastavat Yhdysvaltojen tullien korotukset ja yleinen epävarmuus. Vaimea talouskasvu ei vielä kohenna työvoiman kysyntää. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen odotetaan kuitenkin paranevan vuosina 2026–2027. Heikko lähtötilanne ja talouden hidas kasvu painavat julkista taloutta tänä vuonna. Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeutustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoitokustannukset. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 %/BKT ja pienenee siitä 3,6 prosenttiin vuonna 2026 ja kolmen prosentin tuntumaan ennustejakson lopulla. Vuonna 2025 velkasuhde nousee noin 87 %/BKT, ja heikon kehityksen arvioidaan jatkuvan lähivuosina. Kestävyyssvajaan arvioidaan olevan 2 %/BKT eli noin 7 mrd. euroa vuoden 2029 tasolla.

	2024	2025	2026	2027	2028
BKT:n määrän muutos %	0,4	1,0	1,4	1,7	1,6
Työttömyysaste, %	8,4	9,4	9,0	8,4	7,9
Työllisyysaste, %	72,1	71,5	71,8	72,6	73,3
Kuluttajahintaindeksi, muutos %	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0
Yleinen ansiotaso, muutos-%	3,4	3,2	3,6	3,0	3,2
Kuntien ansiotaso, muutos-%	3,4	3,2	3,6	4,3	4,0
Rakennuskustannusindeksi, muutos %	0,0	0,6	1,0	1,1	1,8
Peruspalvelujen hintaindeksi, muutos %	3,2	2,5	3,5	3,6	3,5
Pitkä korko, 10 v, %	2,9	3,0	3,0	2,9	2,9

Taulukko 1 Talouden keskeiset ennusteluvut

1.2 Kuntatalouden kehitysnäkymät

Vuonna 2024 kuntatalouden tila heikkeni edellisvuoteen verrattuna, mikä näkyi sekä vuosikatteen, tilikauden tuloksen, että toiminnan ja investointien rahavirran heikentymisenä. Investointitaso pysyi korkeana, eivätkä kuntatalouden käyttötulot riittäneet nettoinvestointien kattamiseen. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi 365 miljoonaa euroa negatiiviseksi ja lainakanta kasvoi noin 600 miljoonalla eurolla 20,5 mrd. euroon.

Kuntatalouden tilanne heikkenee yhä vuonna 2025. Toimintakuluja kasvattavat mm. kunta-alalle sovitut palkankorotukset, jotka nostavat työvoimakustannuksia yhteensä 2,8 prosentilla, ja vuoden alusta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Muun kuntatalouden menot eivät ole kasvaneet niin voimakkaasti kuin arvioitiin, mikä helpottaa tilannetta. TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistysesektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samassa tahdissa, varsinkin kun erityisen tuen tarve on kasvanut. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viime vuosina. Kuntien verotulojen kehitys on ollut kuluvana vuonna vaimeaa ja kokonaisuudessaan verotulot jäivät lähes edellisen vuoden tasolle. Vuonna 2025 vuosikate supistuu edellisvuodesta, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tulos on niukasti positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon.

Vuonna 2026 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan heikkenevän -1,4 mrd. euroon. Toimintakate heikkenee 4,7 prosenttia toimintakulujen kasvaessa ja toimintatuottojen vähentyessä. Toimintakulujen kasvun taustalla on etenkin henkilöstökustannusten kasvu. Keväällä 2025 sovittu palkkaratkaisu kasvattaa työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa. Vuoden 2026 toimintatuottoja pienentää sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut. Kehitysarviossa on oletettu, että kuntien saamat vuokratuotot pienenevät noin 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Vuonna 2026 kuntien valtionosuuksien kasvua hidastavat hallituksen pysyvät valtionosuusleikkaukset sekä hallituskauden aikainen yhden prosenttiyksikön indeksi-jarru ja sote-siirtoon liittyvät vähennykset. Verotulot muodostavat suurimman osan kuntien tuloista. Suhdannetilanteen kohentuessa verotulojen kehitys vahvistuu vuonna 2026 5,2 prosentin kasvuun ja tasaantuu vuosina 2027–2029 keskimäärin hieman alle 4 prosenttiin vuodessa. Kuntatalouden kestäväyyteen vaikuttavat jatkossa yhä enemmän kuntien kyky hallita työvoimakustannuksia, sopeuttaa investointeja sekä hyödyntää digitalisaatiota ja uusia teknologioita palvelutuotannossa. Väestörakenteen muutos, kaupungistuminen ja vihreä siirtymä lisäävät investointitarpeita, mutta vaativat samanaikaisesti rakenteellisia uudistuksia. Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa menokuria. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulorahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa.

Kuntakonsernien talouden kehitys

Kuntakonsernien taloustilanne heikkeni vuonna 2024 odotetusti vuodesta 2023, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kertaluonteiset erät vielä vahvistivat taloutta niin kunnissa kuin kuntakonserneissakin. Tosin uudistukseen liittyvät ns. verohännät ulottuivat osin vielä vuodelle 2024 noin 170 milj. eurolla. Vuoden 2024 taloustilanne oli kuitenkin parempi kuin mitä vuoden takaisessa kuntatalousohjelmassa ennakoitiin. Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni noin 830 milj. eurolla, vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot, mutta ei kasvaneita nettoinvestointeja. Vuosikate oli negatiivinen 9 konsernilla, kun edellisvuonna vastaava lukumäärä oli 8. Näistä oli alle 5 000 asukkaan kuntakonserneja 8 ja yksi hieman yli 10 000 asukkaan kuntakonserni. Asukaskohtaisesti tarkasteluna vahvimmat vuosikatteen olivat aiempien vuosien tapaan suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa. Sellaisten kuntakonsernien määrä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, kasvoi yhdellä 21:stä 22:een. Alijäämäiset kuntakonsernit olivat pääosin pieniä alle 2 000 asukkaan kuntakonserneja.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 M€ vuonna 2026 edellisvuoteen verrattuna, mm. erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet heikentävät kuntataloutta. Peruspalveluiden valtionosuuteen kohdennetaan pysyvä 75 M€ vähennys, ja valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennetään yksi prosenttiyksikkö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,55 mrd. €, + 185,5 M€. Valtionosuuteen merkittävimmin vaikuttavat:

- + indeksikorotus 111,1 M€
- indeksikorotuksesta 1 % pois
- + kustannustenjaon tarkistus 127,5 M€
- hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 M€ pysyvä vähennys
- sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentuminen, väliaikainen vähennys 167 M€
- + oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksella 53,5 M€
- + perusopetuksen kolmen vuosiviikkotunnin lisäämisellä 12,0 M€
- kuntien työllistämismäärärahat kumoaminen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työnhakijoiden osalta, 2,2 M€
- työnhakijan palveluprosessin keventäminen 0,7 M€
- esi- ja perusopetuksen tuen asiakirjojen vähentäminen ja työttömyysturvaan liittyvän muistutusveloitteen kumoaminen 1 M€.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2026 noin 1,3 mrd. euroa, kuten tänäkin vuonna.

Kalajoella, kuten 159 muullakin kunnalla, valtionosuudet laskevat tähän vuoteen verrattuna.

Tyypillisimmät syyt mahdolliseen laskuun ovat verotuloihin perustuvan valtionosuuden pienentyminen (mikä kertoo kuitenkin hyvästä aiemmasta verotulokehityksestä) tai lapsi-ikäluokkien pieneneminen sekä sote-uudistukseen järjestelmänmuutoksen tasauksen heikentyminen. Kalajoella sote-uudistuksen järjestelmänmuutoksen vaikutus sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuden pienentyminen vaikuttavat

siihen, että valtionosuus on hieman laskeva. Sote-erät ovat laskeneet v. 2023 2 M€ tasosta v. 2026 n. 30 000 euroon.

Keskeisiä poimintoja valtion toimenpiteiden vaikutuksesta kuntiin

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Keskeisiä muutoksia ovat ansiotuloverotuksen indeksitarkastus sekä työtulovähennyksen kasvattaminen, jotka pienentävät kuntien verotuottoa, verotuottoa kasvattaa työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden ja työhuonevähennyksen poistuminen.

Yhteisöveron veroperusteisiin tehtävät muutokset (työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poistaminen yhteisöverotuksessa, yhteensä 5 M€ kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla, joten vaikutus kunnille on neutraali.

Muita keskeisiä mahdollisesti Kalajoellekin vaikuttavia asioita:

- Lasten ja nuorten harrastustoiminnan (harrastamisen Suomen malli) rahoituksen nykyiseen määrärahasoon 14,4 M€, ehdotetaan pysyvää 5 M€ korotusta. Harrastamisen Suomen mallin rahoitus jaetaan valtionavustuksina kunnille, jotka vastaavat mallin toteutuksesta oman kuntansa lasten ja nuorten toiveiden mukaan. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus mielekkääseen ja maksuttomaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä.
- Liikuntapaikkarakentamisen avustuksia vähennetään valtiontalouden sopeutustoimien vuoksi 2,4 M€ vuonna 2026 ja kokonaismäärärahasoksi ehdotetaan 15,3 M€, mistä yli puolet arvioidaan kohdistuvan kuntiin.
- Valtio ja kunnat parantavat jalankulun ja pyöräliikenteen olosuhteita katuverkolla. Valtio voi myöntää avustusta kunnille kävelyn ja pyöräilyn olosuhteista parantaviin toimenpiteisiin. Kunnan tulee osallistua hankkeen kustannuksiin vähintään yhtä suurella panostuksella. Valtio voi myöntää avustuksia sellaisiin infrahankkeisiin, joilla parannetaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja edistetään sen kulkutapaosuuden lisäämistä. Vuonna 2026 kävelyn ja pyöräilyn avustuksiin osoitetaan 3 M€.
- Työvoimapalveluita koskevaa säätelyä kevennetään ja palveluprosessin kaavamaisuudesta luovutaan ja digitaalisuutta lisätään. Muutokset vähentävät valtionosuusrahoitusta 1,0 M€ eli 18 henkilötyövuotta vastaavalla määrällä.
- Hallitus päätti syksyn budjettiriihessä varata 30 milj. euroa nuorten työllistymisaseteleihin. Työllistymisaseteliä voivat käyttää yritykset, jotka sitoutuvat 18–29-vuotiaiden nuorten työllistämiseen vähintään puolen vuoden ajaksi, painottaen nuoria, joilla ei ole kertynyttä työhistoriaa tai koulutusta tai se on vähäistä.
- Valtio korvaa kotoutumisen edistämisestä annetun lainmukaisesti kunnalle pakolaisten ja kotikunnan omaavien tilapäistä suojelua saavien henkilöiden vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan. Kuntien osuus laskennallisen korvauksen määrärahasta on noin 78 prosenttia ja hyvinvointialueiden osuus on noin 22 prosenttia. Vuonna 2026 kotoutumislain mukaisia kustannusten korvauksia arvioidaan maksettavan kunnille yhteensä noin 185,4 milj. euroa. Hallituksen syksyn 2025 budjettiriihessä päätettiin, että kuntien kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita puretaan ja määrärahaa leikataan 30 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla. Vuoden 2026 pakolaiskiintiö on 500 henkilöä.

1.3 Kalajoen kaupungin talous

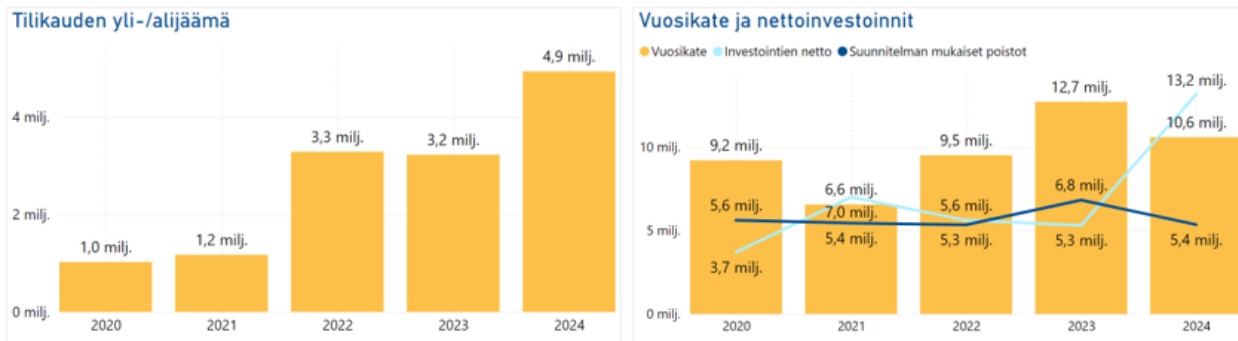
Kalajoen talouden kehitysnäkymät

Vuosi 2022. Vuosikate oli ennätyskorkea, 9,5 M€, jossa on kasvua edellisvuoteen 3 M€. Vuosi sisälsi poikkeuksellisen paljon kertaluonteisia eriä: arvopapereiden myyntivoitot +2 M€, pysyvien vastaavien myyntivoitot +0,9 M€, yhteisöveron korotetun jako-osuuden vaikutus +0,5 M€ ja korontuet +0,8 M€. Tilivuoden tulos oli 3,3 M€ ylijäämäinen, ilman kertaeriä toiminnan tulos on noin 1,5 M€ positiivinen.

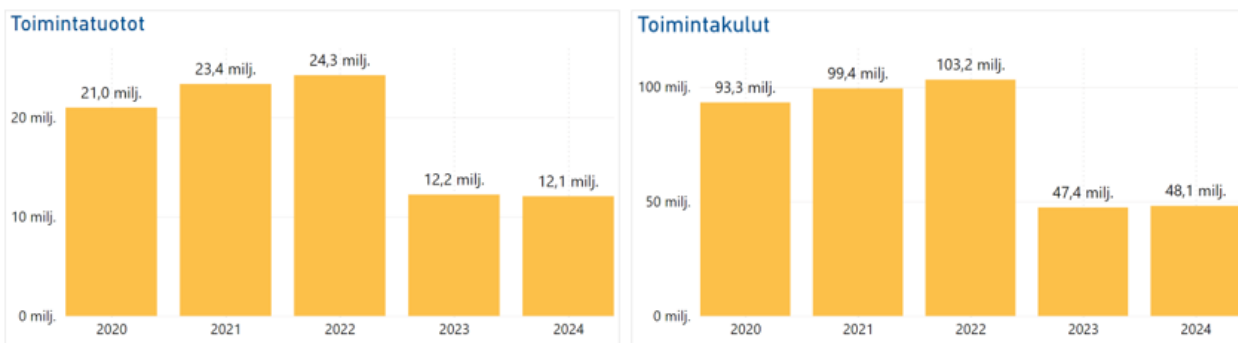
Vuosi 2023. Talouden tilanne jatkui vahvana ja vuosi päättyi ylijäämäisenä. Vuotta tukivat verohännät, sillä kunnat saivat poikkeuksellisesti verotuloja vielä korkeammilla veroprosenteilla verotulojen kertyessä useammalta vuodelta. Tilikausi päättyi 3,2 M€ ylijäämäisenä.

Vuosi 2024. Vuosi oli taloudellisesti vahva, vuosikate oli yhä yli 10 M€ ja tilikausi päättyi 4,9 M€ ylijäämäisenä. Tilivuotta tuki kustannuskehityksen maltillistuminen sekä verotulojen hyvä kertymä (mm. tuulivoimatulot).

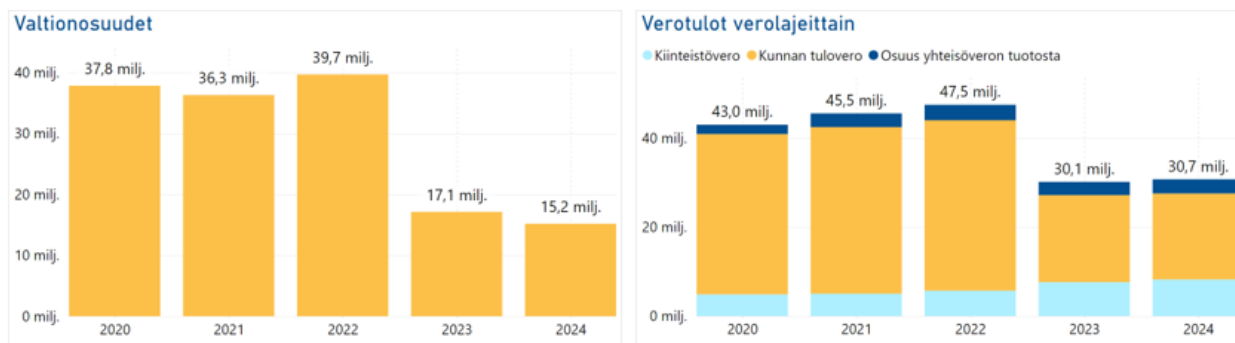
Vuosi 2025. Vuosi 2025 on ollut odotettua vahvempi. Kustannuskehitys on yhä jatkunut maltillisena, sijoitukset ovat alkuvuoden haastavan kauden jälkeen kääntyneet positiivisiksi, korkomenot laskeneet ja tilikauden todennäköistä ylijäämää tukee voimakkaasti osinkotuotot.

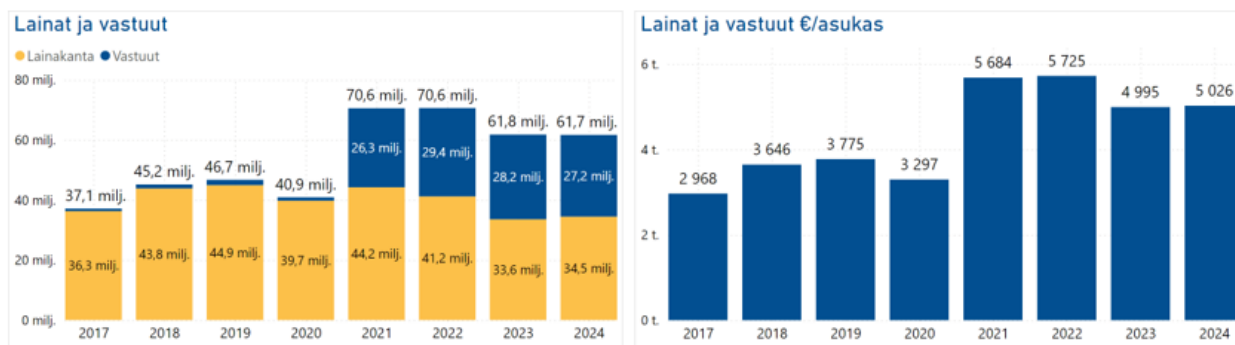
Kuva 1 Talouden keskeiset ennusteluvut

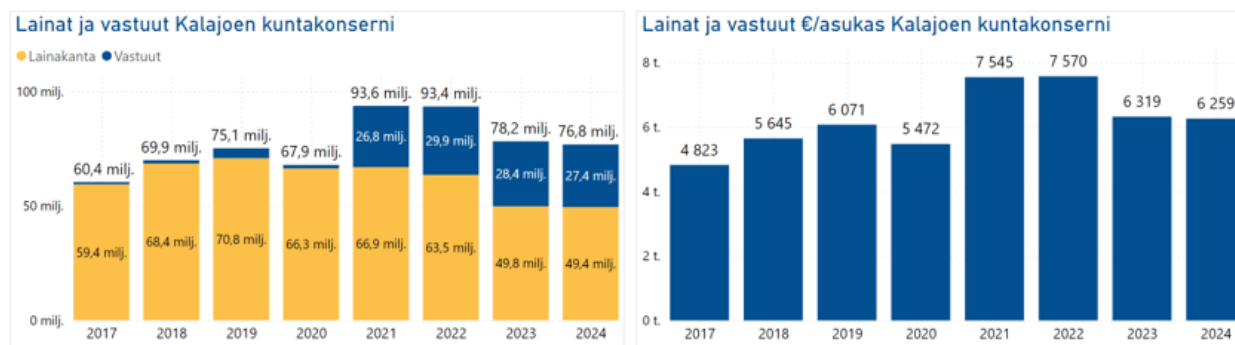
Kuva 2 Toimintatuotot ja toimintakulut 2020-2024

Kuva 3 Valtionosuudet ja verotulot verolajeittain

Kuva 4 Lainat ja vastuut

Kuva 5 Lainat ja vastuut Kalajoen kuntakonserni

Yllä on kuvattu taloudellinen kehitys. Kalajoen talouden tilanne on pitkään ollut vahva. Vuosikate on riittänyt suunnitelman mukaisiin poistoihin ja kattanut useana vuonna myös nettoinvestoinnit. Soteuudistus siirsi puolet toimintatuotoista ja -menoista hyvinvointialueille. Uudistuksen myötä pienemmillä käyttötuloilla on pitänyt kattaa lainat ja investoinnit. Uudistus heikensi Kalajoen taloutta 2 M€, mikä on pystytty viimeisinä vuosina kattamaan.

Vuosi 2026 on selvästi taloudellisesti tiukempi. Vahva talouden tilanne on antanut Kalajoen kaupungille hieman enemmän liikkumavaraa talouden tiukentuessa. On kuitenkin väistämätöntä, että vastaavat haasteet kuin muillakin kunnilla (lasten määrän vähentyminen, työikäisen väestön määrä, ikääntyminen ja negatiivinen väestökehitys) aiheuttavat talouteen painetta tulevina vuosina.

Toimintatuotot

- hyvinvointialueen vuokratulot vähenevät hyvinvointialueen vähentäessä vuokrattavia tiloja
- hanketoiminta vaihtelee hieman vuosittain, avustusodotus hanketoiminnasta on n. 1,6 M€
- jätevesimaksutuotot kasvavat hinnankorotuksen myötä

Toimintamenot

- Kokonaiskustannuskehitys on alle 1 %.
- Henkilöstökulut kasvavat maltillisesti, vaikka on huomioitu virka- ja työehtosopimuksen mukaiset korotukset. Henkilöstökulut on budjetoitu henkilöstösuunnittelutyökalulla. Palveluverkkoratkaisut päivähoitossa tukevat henkilöstömenojen maltillista kehitystä. Hankkeisiin, joihin ei ole vielä rahoituspäätöstä, ei ole tehty henkilöstömenoihin varauksia edellisvuosien tapaan. Lisäksi henkilösivukulut (mm. Kevan tasausmaksu) laskevat.
- palvelujen ostot kasvavat 11,7 %. Kasvussa näkyy hanketoiminnan keskitetyt varaukset. Muilta osin palvelujen ostojen kasvu on palvelulajeittain 1-4 %:a. Varhaiskasvatuskeskuksen palveluseteliä on kasvatettu Hiekkasärkkien päiväkodin aloittaessa toimintansa syksyllä 2026.
- Avustuksissa on varattu 0,84 M€ kunnan rahoitusosuuteen työmarkkinatuen kasvuun.
- Muista toimintakuluista on siirretty sinne kuulumattomat muihin palveluihin tai muulle oikealle tilille.

Toimintakate kasvaa n. 0,38 M€, ollen 0,9 %:ia. Kasvutavoite on matala ja kunnianhimoinen, mutta tukee onnistuessaan kaupungin talouden tulevaa kehitystä.

Verotulot

Kaupungin tuloveroprosentti on 8,3 %. Talouden piristyessä sen odotetaan tuottavan n. 19,85 M€. Kalajoen kaupunki jatkaa edullisella verotuksella. Koko Suomessa tuloveroprosenttia nostaa 38 kuntaa ja laskee 5 kuntaa. Tuloveroprosenttiaan korottavissa kunnissa asuu noin 560 000 suomalaista, mikä on selvästi pienempi määrä kuin tavallisesti. Tuloveroprosentti säilyy ennallaan 265 kunnassa. Alueen kunnista valtaosa pitää veroprosentit ennallaan; Nivalan 9,9 %, Ylivieska 10,3 %, Oulainen 10 % ja Pyhäjoki 7,9 %. Merijärvi nosti veroprosenttia 0,1 % 10,10 %:iin ja Raahe 0,3 % 9,10 %:iin. Muista verrokkikunnista Kokkola jatkoi entisellä veroprosentilla 9,2 %, samoin Kempele 8,9 % ja Kuusamo 8,6 %. Manner-Suomen keskimääräinen tuloveroprosentti tuottaa noin 1 450 € /asukas. Kalajoella vastaava on 1 100 €/asukas. Tämä tarkoittaa sitä, että Kalajoen kaupungin verotulopohja (verotettavat tulot €/as) on keskimääräistä matalampi ja kaupunki tuottaa palvelut keskimääräistä pienemmällä tulopohjalla. Kaupungin hyvä talouden tasapaino on pitkään perustunutkin tehokkaaseen palvelutuotantoon ja rakenteellisiin ratkaisuihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Kaupunki on tarkastellut aktiivisesti kohteiden taloudellisia pitoaikoja palveluverkkouudistuksen ohessa. Lisäksi sellaisten sotekiinteistöjen poistoajat on päivitetty, joista hyvinvointialue on ilmoittanut luopuvansa. Vuoden 2026 budjettipoistot ovat n. 5,3 M€. Poistot pienevät edellisvuoteen, sillä vanhojen päivähoitokiinteistöjen poistoajat päättyivät v. 2025, samoin kuin kylpylän, yhteenlaskettuna näiden vaikutus on n. 0,5 M€. Tulevien vuosien poistoarvioissa on huomioitu talonrakentamisen uudiskohteet sekä kuntatekniikan sellaiset kohteet, jotka eivät ole vuosittain toistuvia. Muilta osin vuosittain

tapahtuvan investointien vaikutus on neutraali. Tarkastelun perusteella poistopainetta syntyy vuoteen 2027.

Poistoarviot M€	2026	2027	2028	2029	
Pohjankylän päiväkot	0,24				Korvaa poistoja, n. 250 teur
Himangan päiväkot		0,04	0,13	0,00	Korvaa poistoja, 54 teur
Liikuntatila			0,05	0,15	korvaa 400 m2 liikuntatilan
Kehva + yht. asuminen			0,32	0,00	Lisätty vuokratuottoihin
Marina					Investointivarauksen purku
Hulevedet ja tulvariskit	0,02	0,01			uusi
Plassin möljän/ranta		0,06			uusi
Yrityspuiston kuntatekniikka	0,07				uusi
Raumankarin museosilta		0,15			uusi
Yhteensä	0,09	0,21	0,44	0,15	

Taulukko 2 Suunnitelmanmukaisten poistojen arvio

Tuleva kehitys taloussuunnittelukaudella ja 5 vuoden ajanjaksolla

Taloussuunnittelukausi 2027–2028 on haastava. Taloussuunnitteluvuodet sisältävät paljon epävarmuutta ja riskejä sekä tulopohjan kehityksen osalta että menokehityksen osalta. Valtionosuusuudistus vuodelta 2027 siirtyi, mikä Kalajoen osalta voi tarkoittaa voimalaitosveron pysymistä verotulojen tasausjärjestelmän ulkopuolella. Taloussuunnitelmavuosien näkymät ovat alijäämäiset, mikä edellyttää palvelutuotannon ja tulopohjan läpikäyntiä. Taloussuunnitelmassa 2027–2028 on varauduttu maltilliseen veronkorotukseen (0,5 prosenttiyksikköä) ja palveluntuotannon läpikäyntiin tilanteen tasapainottamiseksi.

Talouteen tuovat painetta seuraavat asiat:

- investoinnit säilyvät korkealla tasolla seuraavatkin vuodet
- menojen kasvuun liittyy riski: mm. lasten ja nuorten tuen tarve jatkuu, inflaation kehitys, maan hallituksen toimenpiteiden vaikutus tehtäviin. Menojen kasvuun on varauduttu maltillisesti, mitä peruspalvelujen hintaindeksin kehitys ei täysimääräisesti tue. Kalajoen kaupunki on onnistunut aiemmin maltillisemmalla kehityksellä ja arvio pohjautuu siihen.
- verotulojen kehitykseen liittyy epävarmuutta suhdanteen jatkuessa ja asukasluvun kehittyessä mollivoittoisesti
- toiminnan ja talouden tarkastelu on syytä käynnistää, jotta lähivuosien talousarviot onnistutaan laatimaan mahdollistaen nollatuloksen.

Velkaantuminen on hieman maltillistunut viimeisen kahden vuoden aikana, sillä osa suunnitelluista investoinneista ja yhtiöittämisistä on lykkääntynyt. Lisäksi korkean koron aikana rahoituksessa on hyödynnetty voimakkaammin kuntatodistuksia. Voimakkaat investointivuodet lisäävät kuitenkin rahoitustarvetta. Vuosikatteen riittävyys lainojen lyhennykseen tulee haasteelliseksi. Kaupungilla on todennäköisesti vuoden lopussa lainaa yli 40 M€. Tämän lisäksi kaupungilla on kiinteistöleasingvastuu

ja irtaimistoleasingvastuuta, yhteensä lainojen kanssa n. 64 M€. Kaupungin rahoitusta hoidetaan sekä pitkäaikaisella lainalla että kuntatodistuksilla. Kaupungin lainamäärä kasvaa investointiohjelman toteutuessa lähivuosina voimakkaasti, mikäli investoinnit toteutuvat suunnitellusti. Lainamäärä kasvaa investointien toteuma-asteen perusteella 10–16 M€:lla vuonna 2026 ollen n. 55 M€. Korkeimmillaan lainamäärä käy kaiken toteutuessa vuonna 2028 n. 90 M€:ssa, 7 500 €/asukas. Lainat ja vastuut ovat arvion mukaan reilun 100 M€, n. 8 300 €/as. Kaupungin velkakirjoista on tällä hetkellä täysin kiinteästi järjestelty 40 %, 5 v korkosidonnaisuudella 50 % ja täysin vaihtuvakorkoisia 10 %. Korot ovat laskeneet alkuvuoden tasosta lähelle 2 %-yks. tasoa, 21.11.2025 2,22. Tulevien vuosien korkomenot on laskettu 2 % korolla.

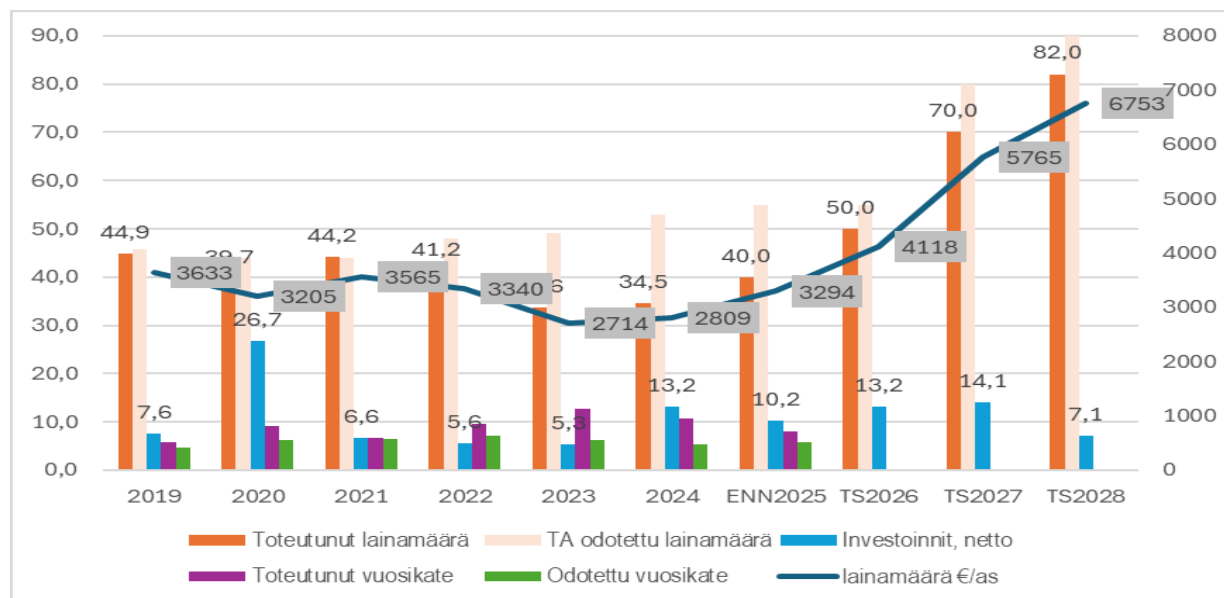
Tulevaisuuteen liittyy yhä poikkeuksellisen paljon epävarmuutta, mm. soteuudistuksen myötä käynnistetty valtionosuusperusteiden uudistaminen. Näköpiirissä on lisäksi, että valtion velkaantuminen jatkuu ja hyvinvointialueet tarvitsevat yhä enemmän rahaa ja kunnat jäävät vastuunkantajiksi.

Talouden tasapainotusohjelman laadinta ja kokonaisuuden tarkastelu näyttää väistämättömältä, mikäli tulopohjassa ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Investointien jaksottaminen lainamäärän ja poistojen tason ylläpitämiseksi on välttämätöntä. Aiemmat päätökset investointivaroista on tehty oikea-aikaisesti. Taloussuunnitelmavuosille on huomioitu sekä kustannussäästöjä (n. 0,4 M€) että veronkorotustarkastelua (+0,5 %yksikön tuloveroprosentin korotus v. 2027). Taloussuunnitelmakausi on tasapainoinen näillä toimenpiteillä. Viisivuotiskaudelle näillä oletuksilla tarvitaan hieman lisää toimenpiteitä. Tilannekuva vuodelle 2030 on hyvin samanlainen kuin talousarviossa 2022 ennen soteuudistusta.

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
TOIMINTATUOTOT	12,69	12,98	13,57	13,64	13,71
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0,25	0,25	0,25	0,20	0,20
TOIMINTAKULUT	-53,78	-54,15	-54,93	-55,80	-56,63
TOIMINTAKATE	-40,84	-40,92	-41,11	-41,96	-42,73
VEROTULOT	30,70	31,70	32,05	32,25	32,55
VALTIONOSUDET	14,35	14,34	14,34	14,20	14,20
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0,76	0,31	0,16	0,26	0,40
VUOSIKATE	4,98	5,43	5,44	4,75	4,42
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5,35	-5,55	-5,95	-6,10	-6,10
TILIKAUDEN TULOS	-0,37	-0,12	-0,51	-1,35	-1,68
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	0,39	0,40	0,40	0,40	0,40
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0,02	0,28	-0,11	-0,95	-1,28

Taulukko 3 Kehitys taloussuunnittelukaudella ja 5 vuoden ajanjaksolla

Viime vuosina investoinnit eivät ole toteutuneet talousarviossa odotetusti, vastaavasti taas tulo-rahoitus on toteutunut odotettua suurempana. Tästä syystä lainamäärä ei ole kasvanut niin mittavasti, kuin on ennustettu.

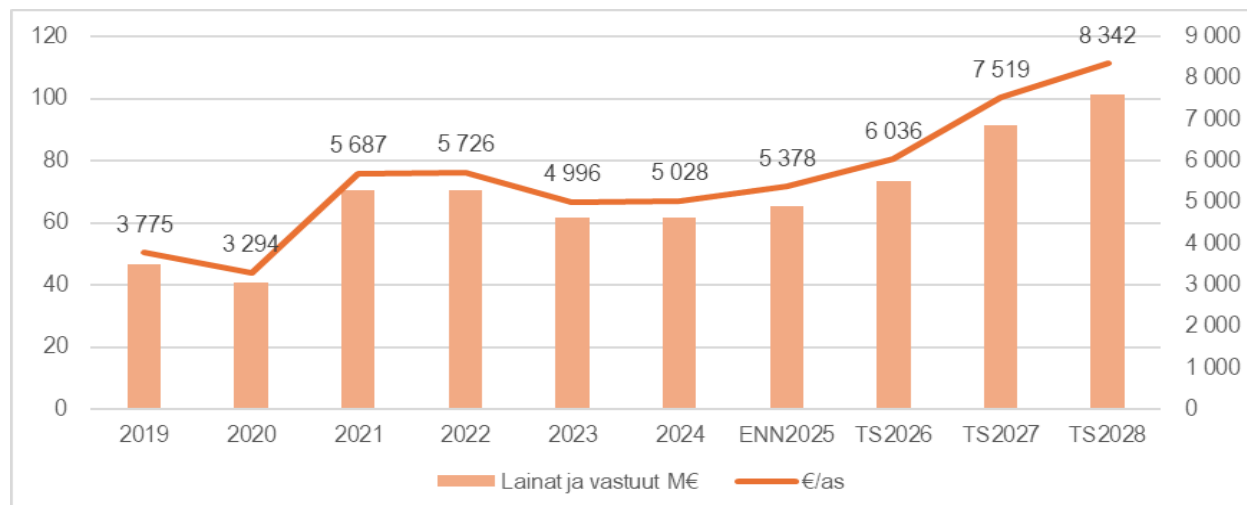
Kuva 6 Lainamäärä, vuosikate ja investoinnit 2019-2028

Lainamäärän kehitysarviossa on huomioitu investoinnit sekä mittava antolainotus ja muodostuu karkeasti seuraavasti kehittyen noin 40 M€ tasosta noin 80 M€ tasoon olettaen, että suunnitellut asiat jaksottuvat hieman pidemmälle aikavälille.

	2026	2027	2028
Vuosikate	5	5,5	5,5
Nettoinvestoinnit	-13	-14	-7
Antolainaa	-4,6	-10,8	-2,7
Nykyisten lainojen lyhennys	-4,8	-5,5	-7,5
Antolainojen lyhennykset	0,7	0,8	1
Lainatarve n.	-16,7	-24	-10,7

Taulukko 4 Lainamäärän kehitysarvio

Vastuut ja velat on kuvattu alla. Suurin vastuu tulee kiinteistöleasingistä. Vastuut vähenevät kiinteistöleasingin osalta, muutoin pysyvät tasaisina (koneet, puhelimet, vuokrat, autot ym.).

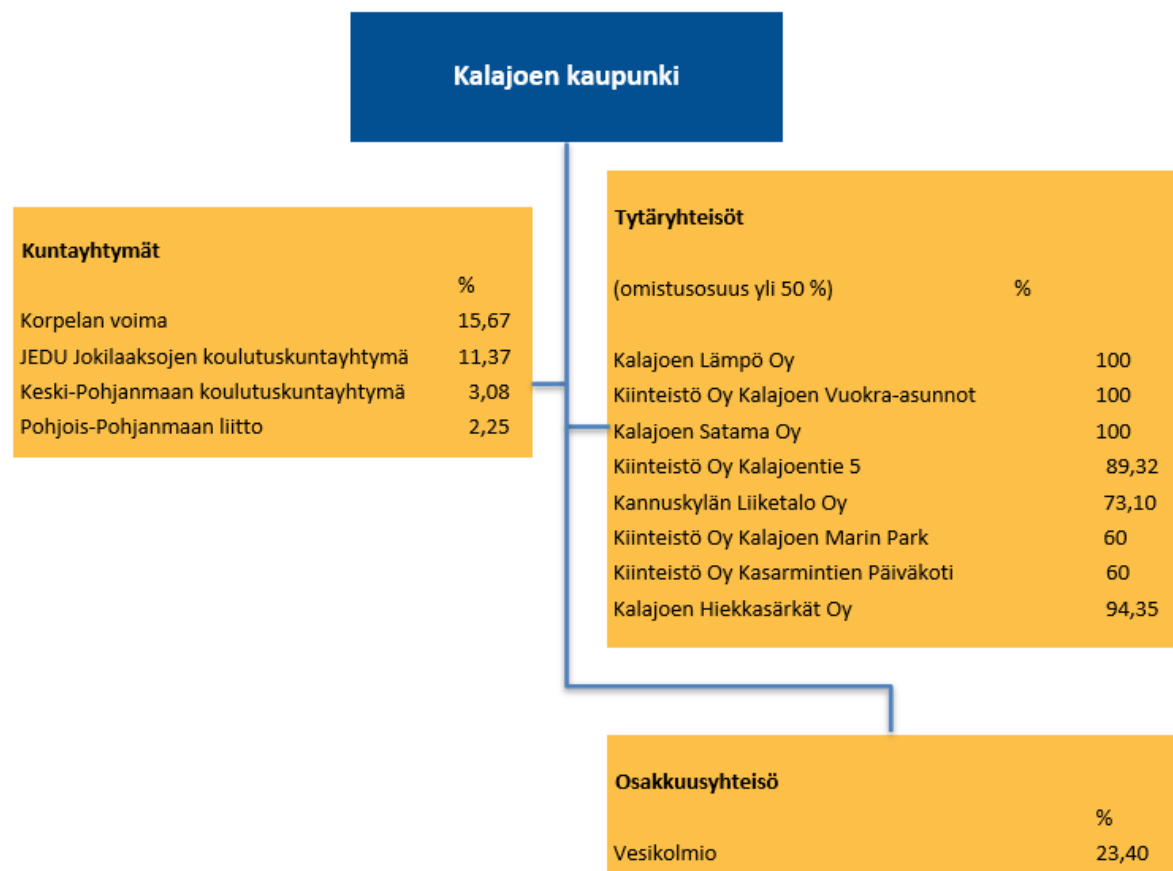

Kuva 7 lainat ja vastuut

1.4 Kalajoki-konserni ja muutokset konsernirakenteessa

Konserniyhtiöille asetetut tavoitteet on esitetty kohdassa "Omistajaohjaus ja konserniyhtiöiden tavoitteet". Osakkeissa ja osuuksissa on varaus, mikäli kaupunkikonserniin on tarpeen perustaa uusia konserniyhtiöitä. Sotekiinteistöt tulee yhtiöittää siirtymäajan puitteissa. Vuoden 2025 aikana on päätetty perustaa 100 % kaupungin omistama matkailun kehitysyhtiö sekä 49 % omistettu talouspalveluiden yhteisyritys. Kalajoen Kuitu Oy myytiin 1.7.2024 Lounea Palvelut Oy:lle.

Kehitysyhtiö-/ teollisuuskylätyyppisen tytäryhtiön perustamiseen (valtuustoaloite) liittyvä taustaselvitys on työn alla. Asia käsitellään Kalajoen konsernistrategian päivityksen yhteydessä.

Kuva 8 Kalajoen kaupungin konsernirakenne

1.5 Kalajoen kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa

Vuonna 2026 palvelualueet ovat:

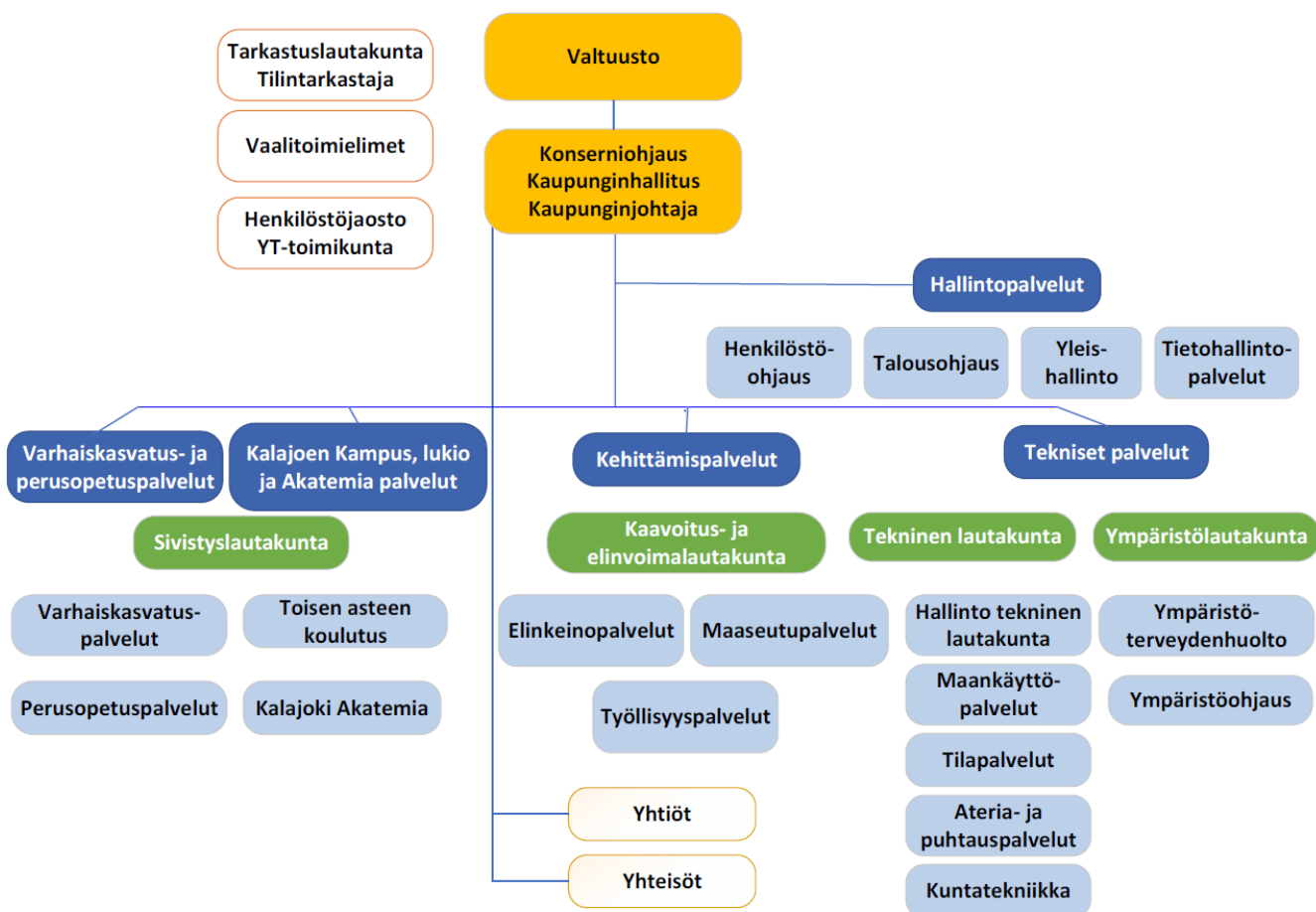
- hallintopalvelut
- kehittämispalvelut
- varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut
- Kalajoki Kampus, lukio ja Kalajoki Akatemia palvelut
- tekniset palvelut.

Ruoka- ja siivouspalveluiden nimi vaihtui Ateria- ja puhtauspalveluksi.

Kalajoki toimii isäntäkuntana lisäksi ympäristöterveydenhuollon palveluissa Merijärven, Pyhäjoen ja Siikajoen kunnille sekä Raahen kaupungille. Maaseutuhallinnon palveluja tuotetaan Alavieskan, Merijärven, Pyhäjoen ja Siikajoen kunnille sekä Raahen kaupungille.

Mahdollisia luottamushenkilöorganisaatiomuutoksia valmistellaan ja päätetään siten, että täytäntöönpano on toteutettavissa kunkin vaalikauden alussa.

Kalajoen kaupungin organisaatiokaavio

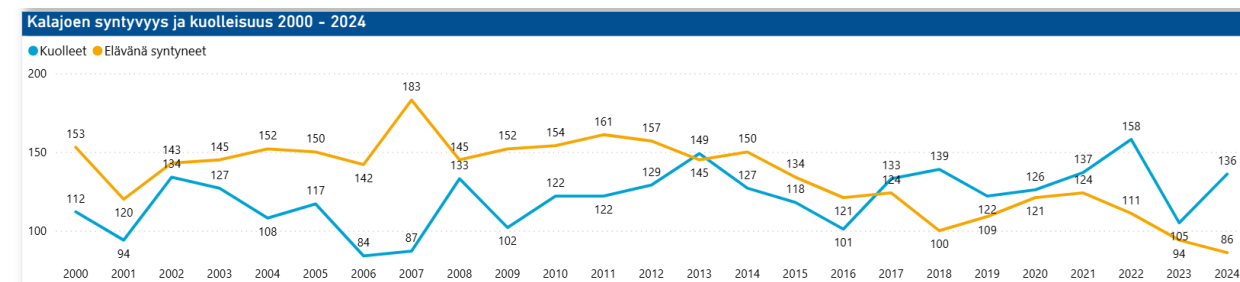

Kuva 9 Kalajoen kaupungin organisaatiorakenne

1.6 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Kalajoen väkiluku oli vuoden 2024 lopussa 12 271 asukasta. Väestön väheneminen on jatkunut vuoden 2025 ajan. Asukasluku on laskenut syksyn aikana ennakoitua enemmän ja 30.9.2024 oli laskenut 12 143 asukkaaseen (-128). Lokakuun loppuun mennessä on syntynyt 87 uutta kalajokista, ja menehtynyt 102. Luonnollinen väestönlisäys on -15. Kokonaissyntyvyys yltänee lähelle 100. Kuntien välinen nettomuutto on -121, kun taas nettomaahanmuutto on +11, jolloin kokonaismuutto on -110. Erityisesti nettomaahanmuutto on aiempaa pienempää. Väkiluvun tilastollista korjausta on -3.

Luonnollinen väestönlisäys on kääntynyt negatiiviseksi vuodesta 2017 alkaen. Syntyvyys on asettunut noin 100 lapsen vuosisyntyvyyteen. Suurten ikäluokkien ikääntyessä, kuolleisuuden enemmyyden tulee kasvamaan lähivuosina.

Kuva 10 Kalajoen syntyvyys ja kuolleisuus 2000-2024

Kalajoen väestöennusteet noudattavat valtakunnallisia trendejä; kaupungin väestö vähenee ja vanhenee nopeasti seuraavan parinkymmenen vuoden aikana ja keskittyy kaupungin sisällä keskustaajamaan sekä hiekkasärkille. Väestön ikääntymisen lisäksi huoltosuhdetta heikentää työikäisen väestön väheneminen. Syntyvyys on heikentynyt kaikilla kaupungin alueilla. Kalajokisista hieman alle puolet on työikäisiä, hieman alle kolmannes yli 65 -vuotiaita ja hieman yli viidennes 0-19 -vuotiaita.

Kalajoen väestöllinen huoltosuhde 81,7, kun se koko maassa on 61,6. Kalajoella on siis huomattavasti enemmän lapsia ja ikäihmisiä suhteessa työikäisiin. (Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde on alle 15 -vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15–64 -vuotiaiden määrään. Saatu luku on kerrottu sadalla.)

Ikärakenne, osuus %	Kalajoki	koko maa	Ylivieska	Raahe	Kempele	Kuusamo
alle 15 v	16,7	17,6	19,3	16,0	22,3	13,7
15–64 v	55	59,1	58,1	55,8	60,5	55,3
yli 65 v	28,3	23,3	22,1	28,2	17,2	31,0

Taulukko 5 Kalajoen ikärakenne verrattuna eräisiin kuntiin (v. 2024 väkiluku)

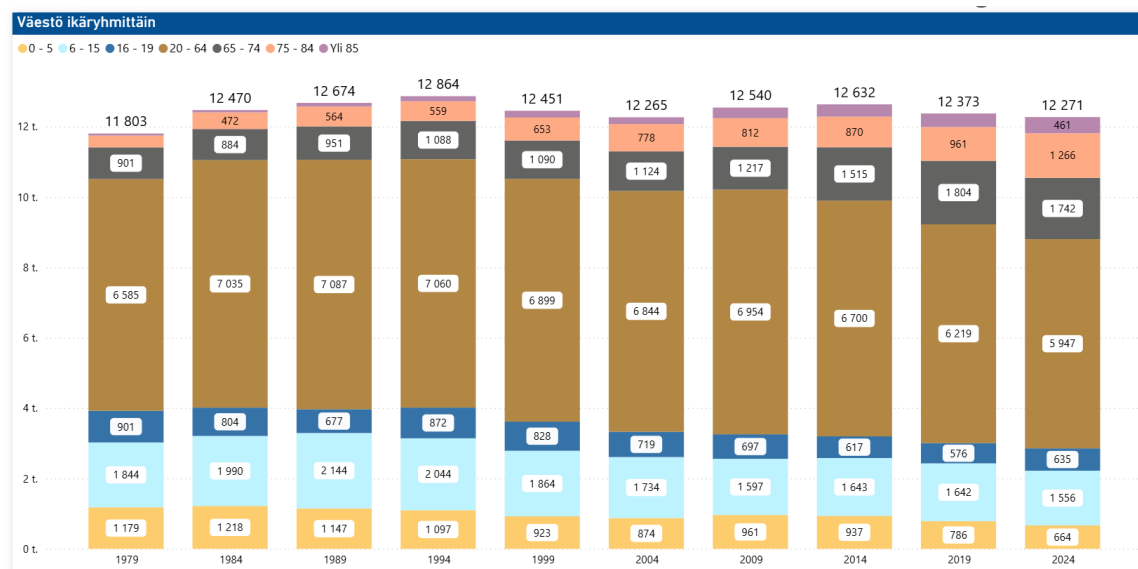
Kalajoen väestö- ja työpaikkakehitykseen odotetaan pitkällä tähtäimellä muutosta onnistuneella elinkeinopolitiikalla ja markkinoinnilla, kasvavalla vetovoimalla sekä positiivisen suhdannekehityksen avulla. Keskeisinä työvälineinä ovat strategiset kärjet, erityisesti Sataman Yrityspuisto, Jylkän alue ja uusien perustettavien yhtiöiden vaikutus. Kalajoen väestö- ja työpaikkakehityksen keskiössä on matkailukunnan vetovoimatekijät. Väestökehitystutkimuksissa sekä väestöennusteissa on näyttöä siitä, että matkailukunnissa on kasvupotentiaalia muodostua merkittäväksi kasvukeskeittymäksi.

Kalajoella oli v. 2024 ulkomaan kansalaisia 426, 3,5 % ja ulkomailla syntyneitä 588, 4,8 %.

Alueen asukasluokehityks on vuoden 2025 aikana ollut poikkeuksellisen heikkoa. Luonnollinen väestönlisäys on voimakkaasti negatiivinen koko alueella.

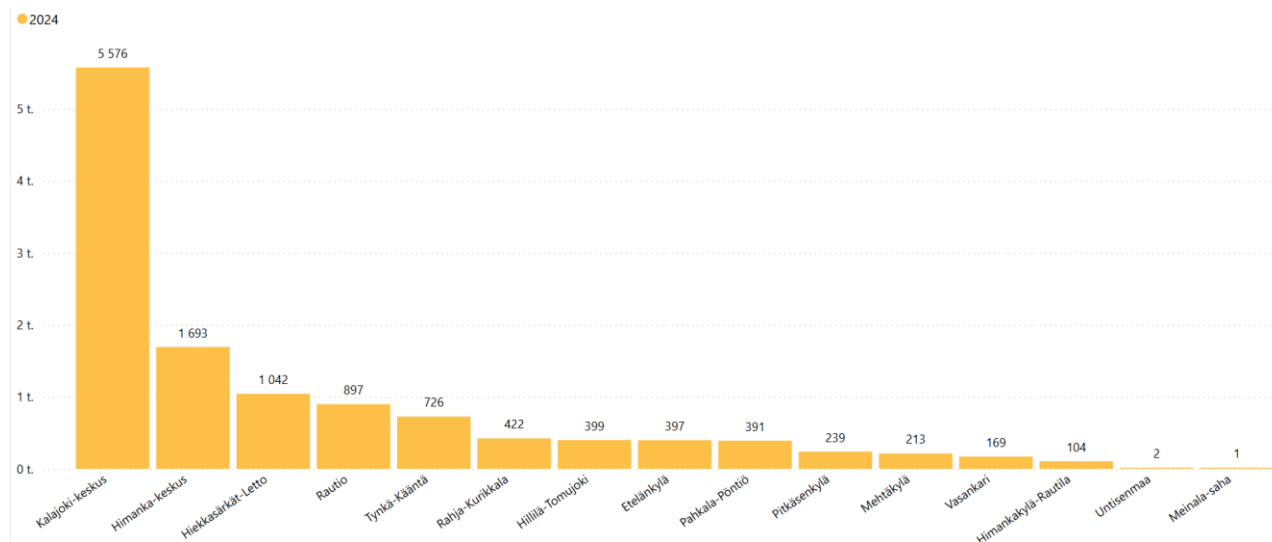
	Kokonaismuutos	Väkiluku	Muutos %
Alavieska	-2	2 408	-0,1 %
Haapavesi	-60	6 305	-0,9 %
Kalajoki	-128	12 143	-1,0 %
Kokkola	-35	48 332	-0,1 %
Merijärvi	-31	1 028	-2,9 %
Nivala	-69	10 309	-0,7 %
Oulainen	-52	6 860	-0,8 %
Pyhäjoki	-8	2 968	-0,3 %
Raahe	-105	23 466	-0,4 %
Sievi	-9	4 594	-0,2 %
Ylivieska	-120	15 286	-0,8 %

Taulukko 6 Alueen asukasluvut 31.10.2025

Kuva 11 Kalajoen asukasluvun ja ikärakenteen kehitys 2010–2023

Työikäinen väestö on vähentynyt ajanjaksolla. Lasten määrä on laskenut, kehitys on valtakunnallinen ja näyttää jatkuvan. Ikäihmisten määrä on kasvanut suhteessa eniten. Tilastokeskuksen väestöennuste vuoteen 2030 osoittaa, että lasten määrä on vähenevä ja ikäihmisten määrä kasvaa yhä suurten ikäluokkien vanhetessa. Ennuste ei ota huomioon alueen omia vetovoimatekijöitä.

Kuva 12 Aukkaat Kalajoen osa-alueittain

Väestö on kymmenen vuoden aikana kasvanut Kalajoen keskustassa ja Hiekkasärkillä. Hiekkasärkkien vakituinen asukasmäärä ylitti 1 000 henkeä vuonna 2023.

Työllisyystilanne

Kalajoen työllisyystilanne on ollut totutusti alueen parhaimpia. Syyskuun lopussa työttömyysaste Kalajoella oli 7,5 %, kun työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli Pohjois-Pohjanmaalla 11,5 % ja koko maassa 11,4 %. Kalajoella työttömiä oli 399, ollen 15 enemmän kuin vuotta aiemmin, lomautettuja oli 72. Työvoimasta ei saada tietoja tilastokeskukselta kuin vuodesta 2023. Työvoiman määrä on kuitenkin laskeva, mikä on huolestuttava kehitys.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Työvoima	5 477	5 430	5 377	5 408	5 377	5 351	5 343
Työlliset	4 980	5 001	4 950	4 843	4 977	4 964	4 775
Työttömät	497	429	427	565	400	387	568
Työvoiman ulkopuolella olevat	7 039	6 957	6 996	6 992	7 035	6 984	4 905
0-14 -vuotiaat	2 347	2 279	2 256	2 242	2 231	2 171	2 124
Opiskelijat, koululaiset	742	737	757	766	781	778	805
Varusmiehet, siviilipalvelusmiehet	26	13	7	22	14	11	9
Eläkeläiset	3 593	3 601	3 629	3 642	3 680	3 674	3 734
Muut työvoiman ulkopuolella olevat	331	327	347	320	329	350	357

Taulukko 7 Työllisyys vuosina 2017-2023

2 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

2.1 Talousarvion rakenne

Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus hyväksyy suunnittelukehyykset ja talousarvion laadintaohjeet. Talousarvion valmistelusta vastaa hallitus sekä kukin toimielin oman palvelunsa osalta. Valtuusto hyväksyy talousarviossa palvelulle sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, taseyksikön talousarvion sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio muodostuu strategia- ja tavoiteosasta, käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta.

Kunnan kokonaistaloutta kuvataan talousarvion ja -suunnitelman tuloslaskelmaosassa ja rahoituslaskelmaosassa. Käyttötalousosassa budjetoidaan tarvittavat menot ja tulot. Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaisen toiminnan menot sekä suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen. Sopeutuksen onnistuminen on nähtävissä tuloslaskelmaosassa tulo- ja rahoituksen riittävyytenä eri suunnitelmavuosina. Tuloslaskelmaosasta suoraan saatavat tunnusluvut ovat toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli- tai alijäämä.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Rahoitussuunnitelmassa esitetään, kuinka investoinnit ja muut sijoitukset pysyviin vastaaviin sekä pääoman palautukset tulo- ja rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Rahoitustarvetta voidaan kattaa lainanotolla tai vapauttamalla taseen pysyviin tai vaihtuviin vastaaviin sitoutunutta pääomaa. Taloussuunnitelma ja talousarvio ovat valtuuston toiminnan ja talouden ohjausvälineitä. Muut toimielimet ohjaavat palvelu- ja viranomaistoimintaa käyttösuunnitelmilla.

2.2 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät menomäärärahat ja tuloarviot. Valtuustoon nähden määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia toimielin- ja palvelutasolla. Kaupunginhallitukseen nähden määrärahat ovat sitovia palvelualue- ja tasolla. Lautakuntiin nähden määrärahat ovat sitovia palveluyksikkötasolla.

Määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia bruttoperiaatteella käyttötalousosassa. Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa

kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Investointiosan tuloarviot ja määrärahat ovat sitovia bruttoperiaatteella. Investoinnin määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia valtuustoon nähden;

- kiinteä omaisuus,
- osakkeet ja osuudet,
- rakennusinvestoinnit,
- kuntatekniikka,
- viher- ja ulkoilualueet,
- liikelaitokset (viemärlaitos)
- irtaimisto.

Edellisten sisällä tuloarviot ja määrärahat ovat sitovia investointikohteittain kaupunginhallitukseen nähden. Mikäli määrärahaa tai tuloarviota tulee siirtää kohteiden välillä, päättää siitä kaupunginhallitus. Tekninen lautakunta vastaa investointikohteittain toteutuksesta ja niistä investointikohteista, jotka on erikseen tekniselle lautakunnalle osoitettu.

Valtuusto antaa määrärahat ja tuloarviot kaupunginhallitukselle toimintakatteen jälkeisten rivien osalta. Tuloslaskelman sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja –menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot. Rahoituslaskelmaosa valtuusto antaa määrärahat ja tuloarviot kaupunginhallitukselle Investointia koskevien rivien jälkeen.

Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainotus

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan ”taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.”

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kuntalaki velvoittaa kuntaa huolehtimaan tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Kunta, jonka kuluvan vuoden talousarvio on ylijäämäinen, voi tehdä alijäämäisen taloussuunnitelman. Suunnitelman alijäämäisyys ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin talousarvion laadintavuoden tasearvion mukainen kertynyt ylijäämä. Talouden tasapaino sisältää myös sen, etteivät kunnan sitoumukset ja niihin liittyvät riskit saa ylittää sen voimavaroja. Tämä edellyttää kuntakonsernin riskienhallinnan toimivuutta ja huomioon on otettava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin tunnusluvut kahtena vuonna peräkkäin ovat täyttäneet seuraavat raja-arvot:
1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia

2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainojen ja vuokravastuiden määrän vähintään 50 prosentilla
4. kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kalajoen kaupungin taloussuunnittelukausi on ylijäämäinen, mutta edellyttää toimenpiteitä tuleville vuosille. Taseella on kertynyttä ylijäämää eikä tarvetta talouden tasapainottamiseen edellä mainituilla mittareilla ole.

Talousarviomäärärahat	Sitovuus valtuusto	Sitovuus hallitus	Toimintamenot	Toimintatulot
KÄYTTÖTALOUSOSA				
HALLINTOPALVELUT				
Valtuusto Toiminnan ohjaus ja arviointi	B		-135 200	
Tarkastuslautakunta	B		-38 800	
Keskusvaalilautakunta	B		0	0
Kaupunginhallitus	B			
Konserniohjaus		B	-1 093 300	218 300
Henkilöstöohjaus		B	-762 220	165 000
Talousohjaus		B	-706 439	149 500
Yleishallinto		B	-500 869	4 000
Tietohallinto		B	-1 051 132	24 400
HALLINTOPALVELUT YHT.	B		-4 287 961	561 200
Kaavoitus- ja elinvoimalautakunta	B			
KEHITTÄMISPALVELUT				
Elinkeinopalvelut		B	-1 644 719	754 000
Maaseutupalvelut		B	-697 579	492 000
Työllisyyspalvelut		B	-2 328 934	526 000
KEHITTÄMISPALVELUT YHT.	B		-4 671 232	1 772 000
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	B			
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUSPALVELUT				
Varhaiskasvatus		B	-7 437 802	236 800
Perusopetuspalvelut		B	-14 325 604	332 375

Talousarviomäärärahat	Sitovuus valtuusto	Sitovuus hallitus	Toimintamenot	Toimintatulot
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUSPALVELUT	B		-21 763 406	569 175
KALAJOEN KAMPUS, LUKIO JA AKATEMIAN PALVELUT				
Toisen asteen koulutus		B	-2 740 551	216 500
Kalajoki Akatemia		B	-2 639 746	932 000
KALAJOEN KAMPUS, LUKIO JA AKATEMIAN PALVELUT	B		-5 380 297	1 148 500
Tekninen lautakunta	B			
TEKNISET PALVELUT				
Hallinto ja toimistopalvelut		B	-321 342	
Maankäyttöpalvelut		B	-1 168 077	1 458 500
Tilapalvelu		B	-6 428 790	3 593 900
Ateria- ja puhtauspalvelut		B	-3 014 977	14 000
Kuntatekniikka		B	-4 470 637	1 920 075
Ympäristölautakunta	B			
TEKNISET PALVELUT				
Ympäristöterveydenhuolto		B	-1 769 737	1 475 000
Ympäristönohjaus		B	-506 746	178 000
TEKNISET PALVELUT YHT.	B		-17 680 307	8 639 475
KÄYTTÖTALOUS YHT.			-53 783 202	12 690 350
INVESTOINTIOSA				
KAUPUNGINHALLITUS				
Kiinteä omaisuus	B		-500 000	500 000
Osakkeet	B		-1 550 000	50 000
Irtaimisto	B		-250 000	
TEKNINEN LAUTAKUNTA				
Rakennusinvestoinnit uudishankkeet	B		-5 200 000	
Rakennusinvestoinnit perusparantaminen	B		-1 070 000	30 000
Kuntatekniikka Viemärilaitos	B		-350 000	
Kuntatekniikka Viher- ja ulkoilualueet	B		-640 000	175 000
Kuntatekniikka uudet kaava-alueet	B		-650 000	
Kuntatekniikka perusparantaminen	B		-4 150 000	450 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			-14 360 000	1 205 000

Talousarviomäärärahat	Sitovuus valtuusto	Sitovuus hallitus	Toimintamenot	Toimintatulot
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B			30 700 000
Valtionosuudet	B			14 350 000
Korkotulot	B			490 000
Muut rahoitustulot	B			1 353 000
Korkomenot	B		-1 000 000	
Muut rahoitusmenot	B		-80 000	
RAHOITUSTOIMINTA				
Tulorahoituksen korjauserät	B		-150 000	
Antolainojen muutokset				
Antolainojen lisäys	B		-4 625 000	
Antolainojen vähennys	B			850 000
Lainakannan muutokset				
Pitkäaik. lainojen lisäys	B			10 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	B		-4 700 000	
Lyhytaik. lainojen muutos	N			6 000 000
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Liittymismaksut+jälkikäteen maks. vo:t				300 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	N			759 852
YHTEENSÄ			-78 698 202	78 698 202

B=sitovuus bruttomääräraha/-tuloarvio, N=nettomääräraha/-tuloarvio

Taulukko 8 Talousarvion sitovuus

2.3 Tilivelvollisuus

Kuntalaki ja muu lainsäädäntö asettavat vaatimuksia kaupungin luottamushenkilöiden, johdon ja esihenkilöiden johtamistyölle sekä alaisensa toiminnan valvonnalle. Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta muiden luottamushenkilötoimielinten jäsenet, kaupunginjohtaja, palveluvastaavat ja palvelualuevastaavat.

Kuntalain mukaan tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Tilintarkastuskertomuksessa voidaan kohdistaa häneen muistutus, ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä ja myös tekemättä jättämisestä.

Tilivelvollisella on siis vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan

toimivuudesta ja jatkuvasta kehittämisestä. Sisäinen valvonta tarkoittaa toimintatapoja, joilla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus, resurssien optimaalinen käyttö sekä johtamiseen käytettävän tiedon riittävyys. Riskejä arvioimalla tunnistetaan ja arvioidaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä. Sen jälkeen korjataan tarvittaessa toimintaa ja tehdään päätöksiä riskien hallitsemiseksi. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, onko kaupungin sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastaja antaa kultakin tilikaudelta valtuustolle tilintarkastuskertomuksen. Kertomuksessa esitetään, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus.

3 KAUPUNKIKONSERNIN STRATEGIA JA OHJAUS

3.1 Liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma

Liikuntasuunnitelma 2026-2030

Liikuntasuunnitelma 2019–2025 oli strateginen asiakirja, jota käytettiin vuosittain tausta-aineistona talousarvion ja taloussuunnittelun laadinnan yhteydessä (Kvalt 05.11.2019 § 80). Toteutetun liikuntasuunnitelman vaikuttavuutta on arvioitu liikuntalain (390/2015 § 2) tavoitteiden näkökulmasta, painottaen liikuntalaissa määritettyjä kunnan tehtäviä (§ 5), joita ovat liikunta edellytysten luonti: 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden; 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Toimenpiteiden toteuttamista tarkastellaan valtuustokausittain. Palveluiden käyttäjien kuulemisia (seuraparlamentti, seurafoorumit / kyläraadit, kyselyt) jatketaan vuosittain.

Uusi liikuntasuunnitelma 2026–2030 esiteltiin sivistys- ja kulttuurilautakunnalle (10.11.2025 § 83). Suunnitelma perustuu kuntalain (410/2015 § 22) mukaiseen laajaan liikuntapalveluiden käyttäjien kuulemiseen sekä keskeisten palvelualueiden asiantuntijoiden näkemyksiin, joiden pohjalta on suunnitelmassa esitetty liikuntapalveluiden ja olosuhteiden kehittämistoimenpiteitä. Toimenpide-ehdotuksista laaditaan keväällä 26 poikkihallinnollinen Kalajoen liikkumisohjelma, joka sisältää tavoitteen, toimenpiteet, vastuullisen toteuttajan ja mittarit.

Talousarviovuonna toteutetaan liikuntasuunnitelman 2026–2030 toimenpide Kalajoen liikuntahallin rakentamisesta, mikä ratkaisee jo edellisessä suunnitelmassa esitetyn tilatarpeen erityisesti tanssin, telinevoimistelun ja kamppailulajien osalta.

Hyvinvointisuunnitelma

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen linjaukset kirjataan hyvinvointisuunnitelmaan, joka laaditaan valtuustokausittain ja tarkennetaan vuosittain. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on ohjata kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavaa päätöksentekoa kuntatasolla, kaikissa palveluissa. Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kunnassa hyvinvointityötä tehdään poikkihallinnollisesti, mikä ilmenee teknisen palvelun, liikunta- / kulttuuripalveluiden ja opetus- /varhaiskasvatuspalveluiden suunnitelmissa, päätöksissä ja toimenpiteissä.

Hyvinvointisuunnitelma on osa kaupungin toiminta- ja taloussuunnittelua sekä niiden toimeenpanoa ja budjetointia. Hyvinvointisuunnitelman laatimiseen osallistuu moniammatillinen työryhmä, joka koostuu kaupungin virkamiehistä ja päätöksentekijöistä sekä kaupungissa toimivien oppilaitosten sekä kolmannen sektorin toimijoiden edustajista. Valtuustokausittain laadittavaan laajaan hyvinvointikertomukseen ja vuosittaiseen hyvinvointikertomukseen kootaan tiivis kuvaus johtopäätöksineen kunnan toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta, väestön terveydestä ja hyvinvoinnista, väestöryhmien välisistä hyvinvointi- ja terveyseroista, terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden

muutoksista, palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin, ehkäisevän työn kustannuksista ja mahdollisista vaikutuksista sekä tavoitteista ja toimenpiteistä.

3.2 Strategiset kärjet

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024
Väkiluku, vuosittainen	12 335	12 372	12 271
Luonnollinen väestönlisäys	- 1	- 7	- 11
Kokonaisnettomuutto	- 29	47	- 51
0-6-vuotiaat, % väestöstä	7,1	6,8	6,4
7-14 -vuotiaat, % väestöstä	10,5	10,4	10,3
15-64 -vuotiaat, % väestöstä	55,6	55,2	55
65-75 -vuotiaat, % väestöstä	14,3	14,3	14,2
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä	12,5	13,3	14,1
Huoltosuhde, demografinen	80	81,1	
Työttömät, % työvoimasta	6,7	7,8	8,2
Alueella työssäkäyvät (työpaikat)	4 598	4 303	
Avoimet työpaikat	153	65	30
Yritysten toimipaikkojen lkm	1 796	1 743	
Yritysten toimipaikkojen liikevaihto (1000 €)	786 893	668 522	
Lainamäärä ja leasingrahoitus (M €)	70,6	61,8	62,7
Hankkeiden omarahoitus €/as	22	21	23
Hankkeiden omarahoitus, %	16,5	14,5	23,7

Taulukko 9 Strategisten kärkien mittarit

3.2.1 Strategiset kärjet 2026

1. Sataman Yrityspuisto

Kärjen kuvaus

Sataman yrityspuisto sijoittuu VT8 ja Kalajoen syväsataman väliselle alueelle Satamatien ja Repolantien varteen. Yrityspuistossa toimii Kalajoen Satama Oy ja 13 muuta yritystä, joissa työpaikkoja on noin 200.

Tavoitteena on Sataman yrityspuiston laajenemisen ja kehittymisen myötä yrityspuiston työpaikkamäärän kolminkertaistaminen 600 työpaikkaan vuoteen 2040 mennessä. Tämä tapahtuu alueella jo toimivien yritysten kasvuedellytysten turvaamisella ja mahdollistamisella sekä uusien yritysten sijoittumisella. Alueelle tavoitellaan erityisesti tuotannollisten ja energia- ja logistiikka-alojen yrityksiä sekä muille toimijoille palveluita tuottavia yrityksiä. Alueelle rakennetaan uusia

asiakastarpeisiin räätälöityjä tuotanto- ja toimitiloja.

Sataman ja yrityspuiston kehittämisellä tähdätään nykyisten yritysten työpaikkamäärän kasvun vahvistamiseen ja uusien työpaikkojen syntymiseen. Yrityspuistosta kehitetään teollisuuden ja logistiikan keskittymää, jonka logistiset yhteydet ovat erikoiskuljetusten väylän VT8 saavutettavuuden ja syväsataman vuoksi erinomaiset.

Vuotuiset toimenpiteet

Sataman yrityspuiston kaavoitus etenee kaavoitusohjelman mukaisesti. Sataman yrityspuistoon tavoitellaan uusia sijoittuvia yrityksiä sekä konsernin oman sijoittumisprojektin että kiinteistökehityskumppanuuden avulla. Uusien yritystoimitilojen rakentaminen alueelle toteutetaan joko kaupunkikonsernin, kiinteistökehityskumppanuuden tai muiden investoreiden toimesta tai yhdessä näiden kanssa. Sataman ja sataman yrityspuiston visio valmistuu ja markkinointitoimenpiteet käynnistetään. Sataman yrityspuiston osalta toteutetaan tarvittavia sijoittumisen varmistamiseen liittyviä taustaselvityksiä, kuten energiaratkaisut ja kapasiteetin varmistaminen. Sataman yrityspuistoon käynnistyy yhden teollisuushallin rakentaminen ja satamaan toteutetaan vähintään yksi varastohalli.

2. Retkeilyalue ja reitistöt

Kärjen kuvaus

Retkeilyalueiden ja reitistöjen tavoitteena on tulevaisuudessa muodostaa retkeilyalue, joka tunnetaan elämyksellisistä luontokohteista, arkkitehtonisesti kiinnostavista taukopaikkatoteutuksista sekä toimivista palveluista. Luonnossa liikkumisen ja ulkoilun reitistöt parantavat kalajokisten ja matkailijoiden mahdollisuuksia nauttia aktiivisesta kalajokilifestyle-elämästä.

Kalajoki tunnetaan monipuolisista ja ympärivuotisista reiteistä maalla ja vesillä. Reitistöjen kehittäminen käynnistetään sellaisissa kohteissa, joiden kävijämäärät arvioidaan suurimmiksi.

Vuotuiset toimenpiteet

Vuoden 2026 talousarviossa painotetaan retkeilyalueiden ja reitistöjen kehittämistä osana kunnan virkistys- ja matkailupalveluiden vahvistamista. Toimenpiteet tukevat alueellista vetovoimaa, kestävästä liikkumisesta ja luontomatkailun edellytyksiä. Vuoden aikana toteutetaan 1-2 tasokasta taukopaikkatoteutusta. Lisäksi Siiponjoen ja Plassi–Vasankarin reittitoimitukset saatetaan loppuun, jotta reitistöt voidaan virallistaa ja ottaa käyttöön osana kunnan retkeilyverkostoa.

3. Hiekkasärkkien ydinalue

Kärjen kuvaus

Hiekkasärkkien ydinalueelle laaditaan uimahallille, kylpylälle, kaupalliselle majoitukselle, asumiselle, pysäköinnille sekä palvelutoiminnalle kokonaisvaltainen konseptisuunnitelma.

Ydinalueen palveluliiketoiminta tiivistyy hiekkasärkkien ydinalueelle ja uusi konsepti tarjoaa liiketoiminnan harjoittamiseen kannattavan toimintaympäristön.

Vuotuiset toimenpiteet

Hiekkasärkkien ydinalueen kaavoitus etenee kaavoitusohjelman mukaisesti. Kaavoituksen lisäksi ei ole muita toimenpiteitä vuodelle 2026.

4. Rakentaminen ja tilat

Kärjen kuvaus

Kustannustehokkaat tilat ovat erityisen tärkeitä ja ne mahdollistavat resurssien tehokkaan käytön. Peruspalvelutuotantoon tehtävät investoinnit toteutetaan niin, että tilatehokkuus paranee (käytössä olevia neliöitä on vähemmän paremmalla käyttöasteella) ja ne ovat muutoinkin kustannustehokkaita. Kaupunkikonsernin tilat suunnitellaan siten, että ne voivat palvella useita eri tarkoituksia ja käyttäjäryhmiä ja kaupunkikonsernin sisäinen vuoropuhelu on mahdollisimman tiivistä. Tiloista, joissa ei ole kaupungin omaa toimintaa, pyritään luopumaan.

Vuotuiset toimenpiteet

Kaupungin palvelutuotannon käytössä olevat kiinteistöt hyödynnetään elinkaaren loppuun, mikäli ei ole välttämättömiä toiminnallisia uudistustarpeita. Talousarviovuonna tavoitteena on palvelutuotannon käytöstä poistuneista kiinteistöistä luopuminen.

Talousarvioon varatut rakennushankkeet toteutetaan tiiviillä aikataululla ja strategisesti järkevän kokoisina. Suunnitteluun varattu määräraha on sitova. Suunnittelun jälkeen investoinnin kokonaiskustannus tarkentuu hankkeen ollessa mitoitukseltaan vertailukelpoinen muiden vastaavien toteutuksien kanssa. Ennen laajuudesta päättämisestä hankitaan tiedot vastaavien hankkeiden laajuudesta ja kustannuksista.

Hyvinvointialue tulee luopumaan osasta aiemmin vuokraamistaan tiloista vuoden 2026 alusta. Lisäksi opetuspalveluiden ja varhaiskasvatuspalveluiden palveluverkkouudistukset ovat vähentäneet kiinteistöjen tarvetta peruspalveluiden tuottamisessa. Kiinteistöjen jatkokäyttöä arvioidaan kriittisesti, ja tavoitteena on luopua tiloista, jotka eivät ole välttämättömiä kaupungin palvelutuotannon toiminnan kannalta.

5. Jylkkä ja energiaratkaisut

Kärjen kuvaus

Maahankinnan ja kaavoituksen avulla mahdollistetaan energiantensiivisten toimijoiden sijoittuminen Jylkän sähköaseman läheisyyteen. Kokonaisvaikutuksiltaan kymmenen vuoden aikana syntyy 500 uutta työpaikkaa.

Vuotuiset toimenpiteet

Alueen kaavoitus ja selvitykset ovat käynnissä, asema- ja osayleiskaava etenee kaavoitusohjelman mukaisesti. Tarvittavat muut selvitykset alueelle sijoittumista varten on tehty. Vähintään yhden energiantensiivinen toimijan kanssa on varmistunut sijoittuminen alueelle.

6. Asuminen

Kärjen kuvaus

Asumisen ohjelma 2030 on hyväksytty kaupunginhallituksessa 22.5.2023. Se sisältää asumisen uudistustoimintaa ja asumista edistävät tavat ja toimenpiteet. Asumisen 2030 ohjelman kärkenä on, että Kalajoki mahdollistaa kodin kaikille vakituisesti Kalajoelle muuttaville.

Vuotuiset toimenpiteet

Senioriasumisen rakennushanke käynnistyy yhteistyössä Kalajoen Kristillisen opiston kanssa.

Samalle tontille selvitetään kehitysvammaisten ja yhteisöllisen asumisen yksikön

toteuttamismahdollisuutta yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Valmistellaan toteuttamissuunnitelma tulevista hankkeista, joilla lisätään asuntotuotantoa Kalajoen alueelle.

7. Koulutuskumppanuudet ja kansainvälisyys

Kärjen kuvaus

Kalajoen vetovoimaa kehitetään uusien oppimisympäristöjen, koulutus- ja valmennuskampuksen sekä uusien koulutuskumppanuuksien kautta.

Kalajoen liikuntapuistoon on rakentumassa uusi Kalajoen liikuntahalli, mikä täydentää alueen liikuntatilakokonaisuutta sekä tarjoavat nykyaikaiset oppimisympäristöt koulutus- ja valmennuskampukselle, mikä mahdollistavat uudet koulutusyhteistyöt. Hankesuunnitelmien laatimisen yhteydessä on kuultu sidosryhmien tarpeita, jotta korkeakouluyhteistyö syvenee ja ammatillisen koulutuksen tarpeita voidaan tukea. Syntyvä koulutus- ja valmennuskampus tulee toimimaan ympärivuotisesti, tukien opiskelijoiden oppimistavoitteita sekä luoden puitteet kolmannen sektorin valmennus-, koulutus- ja kilpailutapahtumille.

Kalajoella on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan kansainvälinen koulutus- ja työskentely-ympäristö. Kalajoelle on maahanmuuttajien helppo kotoutua ja kalajokiset opiskelijat saavat alueen parhaat kansainväliset valmiudet. Kansainvälisyystoimintaa kehitetään International House Kalajoki -toiminnan kautta, jota resursoidaan Duuniportti-hankkeen avulla. Lisäksi Kalajoen lukion vahva International studies -opintolinja ja Erasmus+ -kansainvälisyystoiminta saa tuekseen kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnin kautta tapahtuvan ulkomaalaisten opiskelijoiden saapumisen Kalajoen lukion opiskelijoiksi. Molemmilla toimenpidekokonaisuuksilla lisätään Kalajoen vetovoimaa opiskelupaikkakuntana sekä vapaa-ajan palveluiden tarjoajana.

Vuotuiset toimenpiteet

Liikuntahallin suunnittelu ja rakentaminen on keskeisin olosuhdeteko, mikä lisää oppilaitosten toimintaedellytyksiä. Kalajoen lukio jatkaa polku- ja väyläopintojen toteutusta ja käynnistää vuonna 25 Centrian kanssa solmitun kumppanuussopimuksen toteutuksen. Lisäksi solmitaan kaksi uutta koulutusyhteistyösopimusta, mitkä täydentävät koulutustarjontaa. Akatemia toteuttaa kaksi yhteishanketta JEDU:n kanssa, mikä lisää oppilaitosten välistä yhteistyötä ja tukee opiskelijoiden hyvinvointia.

3.3 Omistajapolitiikka ja ohjaus

Konsernilla tarkoitetaan kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnanjärjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Hallintosäännön mukaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Kalajoen kaupungin hallintosäännön mukaisesti valtuusto määrittelee Kalajoen kaupunkikonsernin strategiat, tavoitteet ja omistajapolitiittiset keskeiset linjaukset. Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus mm. vastaa konsernin omistaja politiikan ja konserniohjeiden valmistelusta, konserniohjauksesta konserniohjeissa määriteltujen yritysten osalta, hyväksyy tytäryhteisöjen kanssa tehtävät tavoite- ja tulossopimukset ja huolehtii muutoinkin omistaja ja konserniohjauksen kehittämisestä ja omistajuuteen liittyvästä edun valvonnasta. Konserniohjeiden mukaan merkittävämmässä ohjauksessa ovat seuraavat tytäryhteisöt: Kalajoen Hiekkasärkät Oy, Kalajoen Lämpö Oy, KOY Kalajoen Vuokra-asunnot ja Kalajoen Satama Oy sekä perustettava uusi Matkailun kehitysyhtiö. Valtuusto asettaa vuosittain tavoitteet em. merkittävimmille konserniyhtiöille, joissa omistaja ilmaisee tahtotilansa yhtiön tulevalle kehitykselle.

3.4 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

3.4.1 Henkilöstön rakenne, määrä ja arvio kehityksestä

Henkilöstön määrä vuoden 2026 alussa on noin 500, joista vakituisia hieman yli 400. Vakituudesta henkilöstöstä eläköityy vuoteen 2029 mennessä n. 65 työntekijää.

Vuoden 2026 aikana avautuvia virkoja ja työsopimussuhteita täytettäessä on arvioitava huolellisesti, millaisia osaamistarpeita kaupungilla on tulevana vuosina. Digitalisaation harppaukset vaativat uudistumista, tämä näkyy osaamistarpeissa ja oppimisen tavoissa. Tulevat eläköitymiset haastaa työnantajan pohtimaan työjärjestelyitä ja miten lähtijöiden tilalle saadaan rekrytoitua uusia osaajia.

3.4.2 Henkilöstösuunnitelma

Toimet ja virat	TA2025	TA2026	Muutos	Muutos-%
Henkilöstökustannukset (1000€)				
Palkat ja palkkiot	23 318	23 404	86	0%
Eläkekulut	4 988	4 960	- 28	-1%
Muut henkilösivukulut	634	639	5	1%
Henkilöstökustannukset yhteensä	28 940	29 004	64	0%
Henkilöstömäärä				
HTV	498	485	- 13	-3%

Taulukko 10 Henkilöskustannukset ja htv-määrä

3.4.3 Avoimet virkojen ja toimien periaatteet

Tehtävän avauduttua palvelussa suoritetaan kriittinen arviointi palveluvelvoitteen täyttämisen vaihtoehtoista yhteistyössä henkilöstöjohtajan kanssa. Läpikäynnissä otetaan huomioon myös muissa palveluissa käytettävissä olevat resurssit.

Avoimeksi tulevat toistaiseksi voimassa olevat ja yli kolme kuukautta kestävät määräaikaisten virkasuhteet ja työsopimussuhteet edellyttävät täyttölupaa. Täyttölupaa käsittelee kaupunginhallitus palveluvastaavan ja henkilöstöjohtajan esityksestä. Kaupunki selvittää mahdollisuuksia huomioida työttömät työnhakijat nykyistä laajemmin vakanssien täyttölupaprosessissa niissä tehtävissä, joissa se on tarkoituksenmukaista. Tavoitteena on edistää alueen työllisyyttä ja vaikuttaa kaupungin maksamiin työllisyysvelvoitteisiin. Menettely otetaan käyttöön harkinnanvaraisesti yhteistyössä kehittämispalvelujen kanssa.

Henkilöstön eläköitymistä seurataan 2–3 vuoden aikajänteellä eteenpäin. Päätös eläkkeelle jäämisen ajankohdasta on kunkin työntekijän henkilökohtainen ratkaisu ja siksi esimiehiä kannustetaan ottamaan lähestyvä eläkeikä keskusteluun hyvissä ajoin. Rekrytoinnin vaihtoehtona tulee myös arvioida, kuinka kyseinen palvelu on tarkoituksenmukaista tuottaa. Mikäli arvioinnissa päädytään siihen, että kokonaisuuden (palvelun tarve/laatu/ kustannus) kannalta virkasuhde tai työsopimussuhde on tarkoituksenmukaisin vaihtoehto, tehdään siitä esitys kaupunginhallitukselle. Esityksestä tulee ilmetä arvioinnin lopputulos sekä palvelutarpeen edellyttämä henkilömäärä.

Henkilöstön poissaolotilanteissa voidaan palkata määräaikaista sijainen yli kolmen kuukauden ajaksi ilman täyttölupamenettelyä, mikäli kyseessä on

- vuorotyö tai vuorotyön luonteinen tehtävä
- laissa, asetuksessa tai muussa velvoittavassa ohjeessa määritelty henkilöstön minimimäärä
- asiakasturvallisuuden, asiakaspalvelun, asian kiireellisuuden tai kaupungille koituvan taloudellisen seuraamusuhan vuoksi välttämätön sijaisen ottaminen. Edellä kerrotun kaltaiset tarpeet liittyvät keskeisesti lakisääteisiin perhevapaisiin tai pitkiin terveydellisiin poissaoloihin. Kyse voi tyypillisesti olla myös opetuspalveluissa kesken vuoden vapautuvista tehtävistä, joita ei voida jättää täyttämättä opetuksen häiriintymättä.

Ilman täyttölupamenettelyä voidaan myös palkata määräaikaista hanketyöntekijä, mikäli henkilön palkkaukseen käytettävät varat sisältyvät hankkeen rahoitukseen.

3.4.4 Vuosilomien myöntäminen

Vuosiloman kohdentamisessa hyödynnetään sopimuksen mukainen koko lomakausi (toukokuu - syyskuu) mahdollisimman laajasti. Tällöin loma-aikojen palvelutuotantoa rasittava vaikutus voidaan jakaa tasaisesti. Samalla vähennetään tarvetta sijaisten palkkaamiseen. Vuosilomien sijaisratkaisuihin pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään omaa henkilöstöä, silloin kun se on mahdollista.

3.4.5 Uudet toimet ja virat sekä muutokset

Työsopimus- ja virkasuhteita perustettaessa tulee tehtäväkuvaus määritellä riittävän laajasti. Työskentelyalueeksi kirjataan Kalajoen kaupunki sekä ensisijaiseksi työskentelypaikaksi

palvelussuhteen alkaessa. Nämä määrittelyt mahdollistavat henkilöstön joustavan sijoittelun muuttuvissa tilanteissa.

Määräaikaisen palvelussuhteen peruste on kirjattava työsopimukseen tai viranhoitomääräykseen. Perusteltuja syitä määräaikaiselle palvelussuhteelle ovat mm. sijaisuuden hoitaminen, harjoittelu, ulkopuolinen rahoitus, kausiluonteinen työ tai toiminnan uudelleen organisointi. Jokaisen määräaikaisen palvelussuhteen peruste on harkittava tapauskohtaisesti eikä peräkkäisten määräaikaisuuksien ketjuuntuminen saa johtaa vakinaisten palvelussuhteiden syntyyn. Määräaikaisten palvelussuhteiden perusteita seurataan yhteistoimintalain edellyttämällä tavalla neljännesvuosittain.

Talousarviossa 2026 on varattu määrärahat seuraaviin uusiin virkoihin ja toimiin, joiden perustaminen toteutetaan hallintosäännön mukaisin menettelyin:

Tekniset palvelut, ympäristöterveydenhuolto: talousarviossa on varattu määrärahat uuteen eläintenhoitajan tehtävään.

Kampus, Lukio ja Akatemiapalvelut: kirjastopalveluiden kehityspäällikkö (määräaikainen)

Seuraavat nimikemuutokset sisältyvät talousarvioon:

Tekniset palvelut: ruoka- ja siivouspäällikön nimike muutetaan aterial- ja puhtauspalvelupäälliköksi. Hallintopäällikkö nimike muutetaan hallintopalvelupäällikkö (tekniset palvelut).

Hallintopalvelut: hr-sihteerien nimike muutetaan palkkahallinnon asiantuntijaksi, kirjanpitäjä nimike muutetaan taloushallinnon asiantuntijaksi ja pääkirjanpitäjän nimike taloushallinnon erityisasiantuntijaksi.

3.5 Hankintojen ohjaus

Hankintatoimen ohjaus on keskitetty talousjohtajalle. Tarjouspyynnöt, jotka ylittävät EU-kynnysarvon, on saatettava talousjohtajan tietoon ennen niiden julkaisemista. Harkinnan mukaan käytetään myös ulkopuolista hankintaosaamista. Kilpailutusjärjestelmä Clouidian käyttö on vakiintunutta ja sillä on mahdollista kilpailuttaa pienhankinnoista lähtien. Hankintaohje on päivitetty. Hankintoja tekevien on perehdyttävä hankintalakiin sekä hankinnat.fi sivustoon. Hankintoja tekevien on syytä tuntea markkina sekä käynnistää riittävä markkinavuoropuhelu. Kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa käydään kalajokisten yritysten kanssa keskustelu ennen hankinnan aloitusta. Hankinnan jälkeen tehdään kysely tarjouksen jättäneille kalajokisille toimijoille hankinnan toteutuksesta. Hankintojen ostolaskudataa avataan ja paikallisten hankintojen osuutta seurataan myös yrittäjien kanssa käydyissä palaverissa.

Kalajoen kaupungin palvelutuotannossa ja hankinnoissa huomioidaan paikallisuus mahdollisuuksien mukaan sekä suositaan suomalaista lähellä tuotettua ruokaa. Pienhankinnat toteutetaan pääosin Kalajoelta.

Palvelujen ostaminen

Järjestäessään palveluita kaupunkilaisille Kalajoen kaupunki myös ostaa niitä muilta palveluntuottajilta. Kun uusia palveluita järjestetään tai olemassa olevia laajennetaan, vaihtoehtona on myös ostopalvelut siinä tilanteessa, kun se on kokonaistaloudellisesti edullista ja tarkoituksenmukaista. Tätä tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon kaupungilla jo olemassa olevien resurssien käyttö sekä tehokkaat ja nykyaikaiset palveluntuotantotavat. Mikäli toisaalta ostopalveluiden hinnoittelu on korkea, on syytä harkita kaupungin omaa palvelutuotantoa.

Omaisuudesta luopuminen

Kaupunki voi luopua kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta, mikäli omaisuuden käytöstä on palvelutuotannossa luovuttu tai omistukselle ei ole muuta perusteltua syytä. Toimivalta on määritetty hallintosäännössä.

3.6 Kiinteistövuokrauksen periaatteet

Hyvinvointialueen kanssa vuokraneuvottelut ovat käynnissä. Hyvinvointialue ei vuokraa jatkossa kaikkia käytössään olleita kiinteistöjä. Vuokraneuvottelujen päätyttyä Kalajoen kaupunki laatii suunnitelman tyhjilleen jääneiden kiinteistöjen jatkotoimista. Kiinteistösuunnitelman laadinnan yhteydessä tavoitellaan mahdollisimman tilatehokasta toimintaa. Kalajoen kaupunki ei rakenna talousarviossa mainittujen rakennusten lisäksi uusia rakennuksia eikä vuokraa uusia tiloja tai jatka vuokralaisena pidempään kuin 31.12.2026 ilman kaupunginhallituksen päätöstä.

3.7 Kalajoen konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kaupungin toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit kaupungin hyväksymälle tasolle. Kaupungin riskienhallintaa on toteutettu valtuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden sekä sisäisen valvonnan yleisohjeen mukaisesti. Kalajoen kaupungissa riskit jaetaan neljään riskialueeseen: toiminnalliset riskit, jotka liittyvät päivittäiseen toimintaan, strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisten tapahtumien muutoksiin, pitkän aikavälin suunnitelmiin, strategisiin tavoitteisiin tai sidosryhmäyhteistyöhön, taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituksellisiin tekijöihin ja vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista. Kaupunkiorganisaatiossa riski voi kohdistua esimerkiksi kuntalaisten hyvinvointiin, kaupungin elinvoimaisuuteen, toiminnan palvelukykyyn ja tuloksellisuuteen, taloudelliseen asemaan, henkilöstöön, omaisuuteen, imagoon, eri sidosryhmiin tai ympäristöön. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta on johdon ja esihenkilöiden toteuttamaa arjen johtamistyötä, joka perustuu lakiin, kaupunkistrategiaan ja eettisiin periaatteisiin. Riskiarvio laaditaan palveluittain osana talousarviota ja raportoidaan väli tilinpäätöksessä ja tilinpäätöksessä.

Vuoden 2026 painopisteenä on turvallisuus. Muuttuvassa maailmantilanteessa Kalajoen on rakennettava turvallisuutta monialaisesti ja ennakoivasti, nostettava varautumisen tasoa sekä varauduttava häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin tiiviissä yhteistyössä. Kaupunki tekee laajaa yhteistyötä turvallisuuden edistämiseksi sekä kaupunkiorganisaatiossa että eri viranomaisten ja muiden

keskeisten toimijoiden kanssa. Laadittavan turvallisuussuunnitelman pohjalta tehtävän turvallisuustyön tavoitteena on parantaa kuntalaisten turvallisuutta. Organisaatioturvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota ja turvallisuusjohtamista kehitetään siten, että se kattaa koko organisaation toiminnan. Palvelut ja prosessit ovat yhä enemmän sähköisten tietoverkon, -liikenteen ja -järjestelmien varassa ja häiriöt voivat aiheuttaa toiminnan keskeytymisen. Palvelutuottajalta hankitun palvelun lisäksi kaupunki käyttää kansallista hyökkäypalvelua ja kehittää tietoturvaan ja -suojaan liittyvää toimintaa harjoittelun kautta. Organisaatiossa on merkittävästi tunnistettu ja onnistuttu torjumaan tietoturvaan kohdistuneita hyökkäyksiä.

Heikko talouskasvu, korkotason nousu ja mahdolliset globaalit kriisit voivat heikentää kuntien taloutta. Tulorahoitukseen liittyviä riskejä ovat verotulojen hidas kasvu sekä työllisyyskehitys on epävarmaa, mikä voi vähentää kunnallisveron ja yhteisöveron kertymää, lisäksi valtionosuuksien leikkaukset. Myös siirtynyt valtionosuusuudistus sisältää riskin tulopohjan näkökulmasta, mikäli voimalaitosveroa laajennetaan verotulojen tasauksen piiriin. Kalajokiset maanomistajat ovat mahdollistaneet uusiutuvaa energiatuotantoa mittavasti maillaan - tuotetaanhan puhdasta energiaa yli kymmenkertaisesti Kalajoen tarpeeseen. Valmistelussa olevassa valtionosuusuudistuksessa on keskusteltu siitä, että tuulivoimasta saatava kiinteistövero huomioidaan verotulojen tasauksessa vähintään 50 % painotuksella. Tämä on väärin: kiinteistöveron on hyödynnettävä täysimääräisesti kuntaa. Kunnat ovat mahdollistajana puhtaan teollisuuden sijoittumisessa, energiaomavaraisuuden kasvattamisessa ja taistelussa ilmaston muutosta vastaan. Verojen huomioiminen kuntien valtionosuusientasausjärjestelmään pysäyttäisi tuulivoimarakentamisen Suomessa.

Suomen väestökehityksen kuva ja ennuste näyttää erittäin eriytyneeltä väestönkasvun pakkautuessa suurimmille kaupunkiseuduille. Syntyvyys on ennätysalhaalla valtakunnallisesti tarkasteltuna. MDI on tehnyt ennusteen, että pääkaupunkiseutu kasvaa voimakkaasti, samoin kuin suurista kaupunkiseuduista erityisesti Tampere ja Turku. MDI on tutkimuksessaan todennut, että poikkeuksena taantuvasta kehityksestä osassa Lapin matkailuvetoisia kuntia sekä Varsinais-Suomen mökkikuntia väestö kasvaa. Kalajoen kehitykselle ennuste näyttää myös riskejä asukasmäärän voimakkaaseen vähenemiseen, toisaalta matkailukunnan mahdollisuuksia hyödyntämällä ja matkailukeskuksen vetovoimaa lisäämällä vakituiseen asumiseen, Kalajoella on vahva potentiaali kääntää kehitys edukseen.

Palvelualueet ovat arvioineet merkittävimmät riskinsä kaupungin riskikehikon (todennäköisyys ja vaikuttavuus) perusteella ja ne on esitetty kunkin palvelun kohdalla.

4 KÄYTTÖTALOUSOSA

4.1 Käyttötalouslyhteenveto

Taulukoissa käytettävät lyhenteet ovat TP tilinpäätös, TA talousarvio, M muutos, TS taloussuunnitelmavuosi.

Ulkoinen 1000 €	TP2024	TA2025	TA2026	Muutos € TA	M % TA	M % TP
KALAJOKI						
TUOTOT	12 060	12 705	12 690	- 15	-0,1 %	5,2 %
VAL OM. KÄYTT.	125	250	250			100,7 %
KULUT	- 48 089	- 53 437	- 53 783	- 346	0,6 %	11,8 %
KATE	- 35 904	- 40 482	- 40 843	- 361	0,9 %	13,8 %
KAUPUNGINVALTUUSTO						
KULUT	- 102	- 133	- 135	- 3	2,0 %	32,7 %
KATE	- 102	- 133	- 135	- 3	2,0 %	32,7 %
KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
TUOTOT	68	13		- 13	-100,0 %	-100,0 %
KULUT	- 68	- 51		51	-100,0 %	-100,0 %
KATE		- 38		38	-100,0 %	-100,0 %
TARKASTUSLAUTAKUNTA						
KULUT	- 29	- 39	- 39			35,3 %
KATE	- 29	- 39	- 39			35,3 %
KAUPUNGINHALLITUS						
TUOTOT	524	737	561	- 176	-23,9 %	7,1 %
KULUT	- 4 327	- 4 607	- 4 114	493	-10,7 %	-4,9 %
KATE	- 3 803	- 3 870	- 3 553	317	-8,2 %	-6,6 %
KAAVOITUS- JA ELINVOIMALAUTAKUNTA						
TUOTOT	849	1 583	1 772	189	11,9 %	108,7 %
VAL OM. KÄYTT.	7					-100,0 %
KULUT	- 2 075	- 4 507	- 4 671	- 164	3,6 %	125,1 %
KATE	- 1 219	- 2 924	- 2 899	25	-0,8 %	137,8 %
SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA						
TUOTOT	1 633	1 617	1 718	101	6,2 %	5,2 %
KULUT	- 25 995	- 26 752	- 27 144	- 392	1,5 %	4,4 %
KATE	- 24 361	- 25 135	- 25 426	- 291	1,2 %	4,4 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
TUOTOT	7 441	7 126	6 986	- 139	-2,0 %	-6,1 %
VAL OM. KÄYTT.	118	250	250			112,4 %
KULUT	- 13 400	- 15 112	- 15 404	- 292	1,9 %	15,0 %
KATE	- 5 841	- 7 736	- 8 167	- 431	5,6 %	39,8 %
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
TUOTOT	1 544	1 630	1 653	23	1,4 %	7,0 %
KULUT	- 2 094	- 2 237	- 2 276	- 40	1,8 %	8,7 %
KATE	- 550	- 607	- 623	- 17	2,7 %	13,3 %

4.2. Hallintopalvelut

Strategiset painopisteet

1.Viestinnän ja markkinoinnin painopisteet ovat edelleen strategisissa kärjissä, kuten asukasmarkkinoinnissa sekä yritysten sijoittumiseen tähtäävissä toimenpiteissä. Lisäksi painotus on monikanavaisessa asukasviestinnässä kaupungin palveluista sekä päätöksenteosta.

2.Taluspalveluita tarjoavan yhteisyrityksen toiminnan käynnistäminen ja asiantuntijatyöpaikkojen luominen Kalajoelle, ml. kunta-ERP:n käyttöönotto ja yhtiöiden taloushallintojärjestelmän uudistaminen.

3.Asianhallinnan ja kokoushallinnon prosessien tehostaminen uusien ohjelmistoratkaisujen käyttöönotolla ja työprosesseja kehittämällä.

4.Tekoälyn ja automaation hyödyntäminen palvelutuotannossa sekä tietoturvan kehittäminen.

5.Vetovoimaisen ja pitovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen, esihenkilöiden osaamisen kehittäminen, osaamisen johtamisen vahvistaminen ja Kalajoen kaupungin tavoitteiden edistäminen viiden tähden ja Suomen liikkuvimpana työpaikkana.

Hankkeet

Hankerahoituspäätöksiä ei ole vuodelle 2026. Rahoituskanavia seurataan kuitenkin aktiivisesti toiminnan kehittämiseksi ja mm. tekoälyn hyödyntämiseen haetaan rahoitusta.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	592 140	750 300	561 200	762 300	934 300
KULUT	-4 524 996	-4 829 536	-4 287 961	-4 362 400	-4 404 500
KATE	-3 932 856	-4 079 236	-3 726 761	-3 600 100	-3 470 200
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	3 064 411	2 954 409	3 327 794	3 528 894	3 700 894
KULUT	-4 854 148	-5 142 350	-4 750 715	-4 825 154	-4 867 254
KATE	-1 789 737	-2 187 941	-1 422 920	-1 296 259	-1 166 359

Riskit

Tulojen hallinta

Riski	HALLINTOPALVELUT: Verorahoituksen kertyminen	12
Toimenpide	Seuranta ja reagointi	
Riski	HALLINTOPALVELUT: Valtionosuusuudistuksen vaikutus talouteen	9
Toimenpide	Valtionosuusuudistuksen seuranta, lausuntoihin vastaaminen, vaikuttaminen eri kanavilla	

ICT

Riski	HALLINTOPALVELUT: Kyberturvallisuushkat	16
Toimenpide	Henkilöstön kyberturvallisuusosaamisen ylläpitäminen	
Toimenpide	Kyberturvallisuutta ylläpitävien palveluiden hankinta	

Palveluiden turvallisuus

Riski	HALLINTOPALVELUT: Tietoturvallisuuden pettäminen	16
Toimenpide	Kirstyneen turvallisuustilanteen huomioiminen toiminnan seurannassa, ohjeistuksissa ja henkilöstökoulutuksissa.	
Toimenpide	Sisäinen toimintaohjeistus ja henkilöstön koulutukset.	

Riskiraportti kuvaa palvelualueen merkittävimmät riskit kaupungin riskikehikon (todennäköisyys ja vaikuttavuus) perusteella. Riskin suuruus = riskin todennäköisyys x riskin vaikuttavuus. Riskin suuruus on vähäinen arvolla 1–3, riskillä on merkitystä palvelualueen toiminnan kannalta arvolla 4–8 ja riskillä on huomattava merkitys palvelualueen toimintaan arvolla 9–16.

4.2.1 Kaupunginvaltuusto

Palvelualueen kuvaus

Valtuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä luottamuselin. Toimivaltansa valtuusto saa kuntalaisilta kuntavaaleissa. Valtuusto ilmaisee kunnan tahdon. Valtuustolle kuuluu kunnan toiminnasta ja taloudesta päättämisen ohessa edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimitaan ja päätöksentekoon. Valtuuston rooli on toimia kunnan strategisena johtajana, jossa on tärkeää tulevaisuuteen suuntautunut, kaupungin toiminnan pitkántähtäimen tavoitteiden ja päämäärien hahmottaminen ja linjaaminen.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Vuosi 2026 on uuden valtuuston ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Vuonna 2026 aloitetaan konsernistrategian päivittäminen.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
KULUT	-101 913	-132 600	-135 200	-138 100	-139 500
KATE	-101 913	-132 600	-135 200	-138 100	-139 500
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	28				
KULUT	-167 807	-217 255	-255 235	-258 135	-259 535
KATE	-167 779	-217 255	-255 235	-258 135	-259 535

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-8	-7	-8	-11	-11

4.2.2 Keskusvaalilautakunta

Palvelualueen kuvaus

Vuonna 2026 ei säännönmukaisia vaaleja. Seuraavat vaalit: Eduskuntavaalit 18.4.2027.

Vaalien kustannukset jaetaan siten, että kaikissa vaaleissa valtio huolehtii keskitetysti materiaali- ja tietojärjestelmien kustannuksista ja kunta muista kustannuksista. Valtiollisissa vaaleissa oikeusministeriö kuitenkin suorittaa kunnille niiden äänioikeutettujen lukumäärään perustuvan korvauksen, jolla katetaan vaalien järjestämisestä kunnille aiheutuneita menoja.

Vaalien käytännön toteuttamisesta vastaa yleishallinto. Lisäksi palkataan vakinaista henkilökuntaa ja tilapäistä työvoimaa ennakoäänestyspisteisiin ja muihin vaalien valmistelutehtäviin.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	68 060	13 300		30 000	30 000
KULUT	-67 597	-51 300			
KATE	464	-38 000		30 000	30 000
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	68 060	13 300		30 000	30 000
KULUT	-68 916	-51 552	-297	-297	-297
KATE	-855	-38 252	-297	29 703	29 703
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	0	0	0	-3	0

4.2.3 Tarkastuslautakunta

Palvelualueen kuvaus

Tarkastuslautakunta järjestää kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin kuntalain 14 luvun mukaisesti. Lautakunta arvioi, ovatko valtuuston kaupungille ja kaupunkikonsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko kuntalain 6 §:n tarkoittamalla tavalla määritelty kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta valmistelee valtuustolle sen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo lakisääteisen

sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja raportoi siitä kaupunginvaltuustolle.

Uusi tarkastuslautakunta valittiin 10.6.2025. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimii Ritva Mäntymäki.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Tarkastuslautakunnan alle on varattu määrärahat riittävän arviointi ja tarkastustoimintaan, lautakunnan kouluttautumiseen ja sidonnaisuusrekisteriin.

Kalajokikonsernin tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan sihteeripalvelut ovat kilpailutuksessa. Toimija valitaan kausille 2026-2029 sekä mahdollisesti optiovuosille 2030-2031.

Henkilöresurssit: Ei henkilöstöä. Tarkastuslautakunnan sihteeri vuodelle 2026 määräytyy toteutettavan kilpailutuksen perusteella.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
KULUT	-28 679	-38 800	-38 800	-39 500	-39 900
KATE	-28 679	-38 800	-38 800	-39 500	-39 900
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
KULUT	-29 401	-39 288	-41 968	-42 668	-43 068
KATE	-29 401	-39 288	-41 968	-42 668	-43 068
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-2	-2	-2	-3	-3

Kaupunginhallitus

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	524 080	737 000	561 200	732 300	904 300
KULUT	-4 326 808	-4 606 836	-4 113 961	-4 184 800	-4 225 100
KATE	-3 802 728	-3 869 836	-3 552 761	-3 452 500	-3 320 800
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	2 996 322	2 941 109	3 327 794	3 498 894	3 670 894
KULUT	-4 588 024	-4 834 255	-4 453 214	-4 524 053	-4 564 353
KATE	-1 591 702	-1 893 145	-1 125 420	-1 025 159	-893 459

4.2.4 Konserniohjaus

Palvelualueen kuvaus

Konsernihallinto muodostuu kaupunginhallituksesta ja kaupunginjohtajasta.

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Kaupunginhallituksen on valmisteltava valtuustossa käsiteltävät asiat. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin muiden toimielinten toimintaa, seuraa kaupungin yleistä kehitystä ja valvoo kaupungin etua. Kaupunginhallituksen on osattava ennakoida toimintaympäristön tulevia muutoksia, jotta niihin voidaan reagoida hallitusti, oikealla tavalla ja jotta muutoksiin voidaan valmistautua ajoissa.

Kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisuudessa kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Työn vuosittaiset painopisteet ja tavoitteet johdetaan konsernistrategiasta ja talousarvion linjauksista sekä kuntasektorin ajankotaisista näkymistä.

Kaupungin konsernistrategia on hyväksytty valtuustossa 2022. Strategia ohjaa ja sitouttaa päätöksentekoa; sen keskeinen tehtävä on huolehtia siitä, että kaikissa palveluissa ja päätöksenteon tasoilla edetään kohti yhteisiä päämääriä ja tavoitteita. Strategian toteuttamisesta vastaa kaupunginjohtaja.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Viestinnän ja markkinoinnin painopisteet ovat edelleen strategisissa kärjissä, kuten asukasmarkkinoinnissa sekä yritysten sijoittumiseen tähtäävissä toimenpiteissä. Lisäksi painotus on monikanavaisessa asukasviestinnässä kaupungin palveluista sekä päätöksenteosta.

Edellisvuoteen nähden koko kaupunkia koskevat hankevaraukset on poistettu kaupunginhallituksen määrärahoista ja varattu kunkin palvelun alle. Lisäksi edellisvuoteen nähden on poistettu Kalajoki 500 v juhluvuoden määrärahat.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan käyttövaroissa on varaukset sellaisiin ennalta-arvaamattomiin menoihin, joihin ei voida tarkemmin varautua talousarviossa.

Henkilöresurssit: kaupunginjohtaja, viestintä- ja markkinointipäällikkö

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	199 632	418 300	218 300	219 400	220 500
KULUT	-1 307 213	-1 745 036	-1 093 300	-1 110 500	-1 121 700
KATE	-1 107 580	-1 326 736	-875 000	-891 100	-901 200
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	201 592	418 300	599 950	601 050	602 150
KULUT	-1 356 355	-1 784 230	-1 220 944	-1 238 144	-1 249 344
KATE	-1 154 762	-1 365 930	-620 994	-637 094	-647 194
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-100	-60	-90	-109	-72

4.2.5 Henkilöstöohjaus

Palvelualueen kuvaus

Henkilöstöohjaus tukee organisaation toimivaa johtoa päivittäisessä henkilöstötyössä sisältäen myös palkkahallinnon palvelut. Henkilöstöohjauksen vastuulla on ylläpitää työ- ja virkaehtosopimusten tulkintaan, henkilöstöä koskevaan ohjeistukseen ja palkkaukseen liittyviä yhtenäisiä käytäntöjä. Lisäksi se vastaa strategisesta henkilöstötyöstä, kuten johtamisen, esihenkilötoiminnan ja osaamisen kehittämisestä sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukemisesta yhteistyössä palvelujen ja yhteistyökumppanien kanssa. Henkilöstöohjaus valmistelee ja esittelee henkilöstöä koskevat asiat kaupunginhallituksen henkilöstöjoaston päätettäväksi sekä antaa lausunnon kaupunginhallituksen toimialaan kuuluvista henkilöstöä ja resursointia koskevista asioista.

Henkilöstöohjaus vastaa yhteistoiminnasta ja neuvottelutoiminnasta sekä työnantajapolitiikan koordinoinnista. Asiat, jotka vaikuttavat olennaisesti henkilöstön asemaan ja palvelussuhteisiin, työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin käsitellään yt-toimikunnassa. Lisäksi pääluottamusedustajat ja työsuojeluvaltuutettu kokoontuvat epävirallisempina työryhminä henkilöstöjohtajan ja työsuojelupäällikön johdolla. Yhteistoimintaan kuuluvat myös henkilöstöetuudet, joiden tavoitteena on kannustaa henkilöstöä omaehtoiseen työkyvyn ylläpitämiseen ja kohentamiseen.

Työterveyshuollon palveluista vastaa Mehiläinen Oy. Kalajoen kaupungin työterveyshuollon sopimukseen kuuluu sekä ennaltaehkäisevä työterveyshuolto että sairaanhoito. Henkilöstön työhyvinvointia ja työkykyä seurataan systemaattisesti työterveyshuollon ohjausryhmässä työpaikkaselvitysten ja työterveystarkastusten lisäksi.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Kalajoen kaupungin henkilöstöohjausta muokkaavat työvoiman saatavuushaasteet, väestön ikääntyminen ja työn murros. Eläköitymistien määrän kasvu edellyttää suunnitelmallista osaamisen

johtamista ja houkuttelevia rekrytointikäytäntöjä. Työelämän muutokset sekä henkilöstön odotukset työn joustavuudesta ja hyvinvoinnista korostavat esihenkilötyön ja johtamisen merkitystä.

Vuoden 2024 henkilöstökertomuksen perusteella henkilöstö on sitoutunutta, mutta työkyvyn tukeminen ja työhyvinvoinnin vahvistaminen vaativat jatkuvaa panostusta.

Vuonna 2026 henkilöstöohjauksen painopisteet ovat vetovoimaisen ja pitovoimaisen työnantajakuva vahvistaminen, esihenkilöiden osaamisen kehittäminen, osaamisen johtamisen vahvistaminen sekä Kalajoen kaupungin tavoitteiden edistäminen viiden tähden ja Suomen liikkuvimpana työpaikkana. Tavoitteena on tukea henkilöstön hyvinvointia ja osaamista pitkäjänteisesti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Henkilöresurssit: henkilöstöjohtaja + 2 HR-sihteerä, 20 % toimistosihteeriresurssi palkkahallinnossa

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	167 791	162 000	165 000	177 800	190 800
KULUT	-1 015 586	-751 700	-762 220	-774 900	-782 700
KATE	-847 794	-589 700	-597 220	-597 100	-591 900
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 065 525	785 838	803 972	816 772	829 772
KULUT	-1 061 311	-789 144	-798 882	-811 561	-819 361
KATE	4 214	-3 306	5 091	5 211	10 411
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-70	-53	-69	-49	-49

4.2.6 Talousohjaus

Palvelualueen kuvaus

Taloushallinto tuottaa laajat taloushallinnon palvelut Kalajoen kaupungille sekä konserniyhtiöille. Lisäksi taloushallinnon palveluita myydään kuntien yhteisesti omistamalle JOKI ICT Oy:lle ja Merijärven kunnalle. Taloushallinto vastaa myös kaupungin rahoituksesta, sijoitustoiminnasta, hankintojen ja vakuuttamisen ohjauksesta, tietotuotannosta ja tiedolla johtamisesta sekä avustaa kaupungin strategisessa ja operatiivisessa suunnittelussa. Talousohjaus kokoaa ja valmistelee vuosittain talousarvion, osavuositarkastukset ja tilinpäätöksen.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Vuoden 2026 keskeisenä painopisteenä on talouspalveluiden yhteisyrityksen toiminnan käynnistäminen

onnistuneesti. Yhteisyritykseen myydään resurssia toiminnan käynnistämiseksi ja vakiinnuttamiseksi ja erityisesti kuntatalouden prosessien ja osaamisen vahvistamiseksi.

Kunta-alan taloushallintojärjestelmän Opiferus ERP:n kehitysyhteistyö jatkuu ja järjestelmän testaamista tehdään aktiivisesti. Järjestelmä otetaan aktiivikäyttöön vuoden aikana.

Tekoälyn käyttöä ja automaatiota lisätään talousprosesseissa sekä tiedolla johtamista kehitetään yhä kustannustietoisempaan suuntaan.

Henkilöresurssit:

Talousjohtaja, pääkirjanpitäjä, kehittämis- ja laskentapäällikkö, laskentapäällikkö, 2 kirjanpitäjää, kirjanpitäjä/taloussihteeri, 1,5 taloussihteeriä

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	127 717	128 500	149 500	278 200	407 500
KULUT	-646 730	-688 800	-706 439	-724 600	-732 400
KATE	-519 013	-560 300	-556 939	-446 400	-324 900
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	705 618	701 961	766 667	895 367	1 024 667
KULUT	-697 688	-739 465	-770 844	-789 005	-796 805
KATE	7 929	-37 504	-4 177	106 362	227 862
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-45	-51	-42	-46	-46

4.2.7 Yleishallinto

Palvelualueen kuvaus

Yleishallinto vastaa asianhallinnan prosesseista ja tukee kaupunginjohtajaa kaupunginhallituksen ja valtuuston ratkaisovaltaan kuuluvien asioiden valmistelussa. Yleishallinnon tehtävänä on luoda hyvät edellytykset toimielinten työskentelylle ja kaupungin yleisjohtamiselle sekä järjestää kaupungintalolla tarvittavat virastopalvelut.

Vastuualueen keskeisiä prosesseja ovat kirjaamotoiminta, asianhallinnan ohjaus, arkistoinnin järjestäminen sekä toimielinten toiminnan edellyttämien tukipalvelujen tuottaminen ja niiden kokousvalmistelun koordinointi.

Lisäksi yleishallinnon määrärahakokonaisuuteen kuuluu seuraavat erilliset määrärahat:

-Kunnalliseen edunvalvontaan on sisällytetty seuraavat määrärahavaraukset: Pohjois-Pohjanmaan liiton maksuosuuteen 95 850 € ja Kuntaliiton maksuosuuteen 28 150 €, molemmat yhteensä 124 000 €.

-Väestönsuojelun kustannuspaikalle on varattu 5 800 määräraha väestönsuojelun tavanomaisiin, lähinnä poikkeusolojen viestintäjärjestelmien ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

-Vaikuttamistoimielinten (vanhus- ja vammaisneuvostot) toimintaedellytyksistä huolehditaan varaamalla neuvostojen toimintaan yhteensä 13 000 euron määräraha painottaen vanhustenviikon toteutusta.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Yleishallinnon vuoden 2026 painopisteinä ovat asianhallinnan ja kokoushallinnon prosessien tehostaminen uusien ohjelmistoratkaisujen käyttöönotolla ja työprosesseja kehittämällä. Lisäksi jatketaan aiemmin aloitettua asiakirjatiedon pitkäaikaissäilytykseen soveltuvan järjestelmän käyttöönottoa palvelevaa tiedonhallintatyötä.

Henkilöresurssit: Hallintopäällikkö, asianhallinnan asiantuntija, hallintopalvelusihteeri, toimistosihteeri, toimistosihteeri 90 % / kaupunginjohtajan sihteeri 10 %.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	3 595	3 800	4 000	8 000	12 000
KULUT	-453 292	-467 900	-500 869	-511 000	-516 300
KATE	-449 697	-464 100	-496 869	-503 000	-504 300
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	60 813	31 900	65 572	69 572	73 572
KULUT	-522 159	-527 500	-576 433	-586 564	-591 864
KATE	-461 345	-495 600	-510 861	-516 992	-518 292
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-42	-34	-37	-38	-41

4.2.8 Tietohallinto

Palvelualueen kuvaus

Tietohallintopalvelut on Kalajoen kaupungin hallintopalveluihin sijoitettu tukipalveluyksikkö, joka

- Tukee konsernin palvelu- ja toimintaprosessien innovatiivista kehittämistä kokonaisuuksina
- Vastaa konsernissa tarvittavien ICT-palveluiden hankkimisesta

- Vastaa kaupungin tietohallintoyhteistyöstä
- Huolehtii tietojärjestelmäpalveluiden saatavuuden ja turvallisuuden toteutumisesta

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Kalajoen kaupungin tietohallinnon toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa, mikä asettaa uusia vaatimuksia ja mahdollisuuksia kaupungin palveluiden kehittämiseksi ja digitalisaation edistämiseksi. Vuoden 2026 talousarviossa tietohallinnon painopisteet on suunniteltu vastaamaan näihin muuttuviin tarpeisiin ja hyödyntämään teknologian tarjoamia mahdollisuuksia parhaalla mahdollisella tavalla.

Kyberuhkien määrä ja monimutkaisuus kasvavat jatkuvasti, mikä edellyttää kaupungilta entistä vahvempaa panostusta tietoturvaluuteen. Vuonna 2026 tietohallinnon budjetissa on varauduttu tietoturva-arviointien tekemiseen ja osaamisen kehittämiseen.

Digitalisaation vauhti on ollut tekoälyratkaisujen osalta kiihtyvä ja vauhdin ennustetaan kiihtyvän entisestään yleisen osaamisen kehittymisen myötä. Hyvin toteutettuna tekoälyratkaisut nopeuttavat toistuvien tehtävien suorittamista, vapauttavat resursseja ja parantavat asiakaskokemusta.

Yhteistyö ja verkostoituminen muiden kuntien ja julkishallinnon toimijoiden kanssa on tärkeää, jotta voimme jakaa parhaita käytäntöjä ja kehittää yhteisiä ratkaisuja mahdollisimman kustannustehokkaasti. Uudistuvan hankintalain ennustetaan muuttavan organisaatioiden nykyistä palveluiden hankintaa ja uudistus voi johtaa käytettävien palveluiden kilpailutukseen sekä kustannusten kasvuun. Yhteistyöllä pyritään myös minimoimaan lakimuutoksen mahdollisia kustannusvaikutuksia.

Tietohallinnon alle on varattu koneiden ja puhelinten leasingvuokrat koko kaupungin tasolla, sillä elinkaaren hallinnointi ja hankinta tapahtuvat tietohallinnon kautta.

Henkilöresurssit: Tietohallintojohtaja ja kaksi tietohallintoasiantuntijaa (vakainainen ja määräaikainen)

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	25 344	24 400	24 400	48 900	73 500
KULUT	-903 987	-953 400	-1 051 132	-1 063 800	-1 072 000
KATE	-878 643	-929 000	-1 026 732	-1 014 900	-998 500
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	962 774	1 003 110	1 091 632	1 116 132	1 140 732
KULUT	-950 510	-993 916	-1 086 111	-1 098 779	-1 106 979
KATE	12 263	9 194	5 521	17 354	33 754

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-69	-66	-72	-77	-85

4.3 Kehittämispalvelut

Strategiset painopisteet

1. Työllisyyden edistäminen ja työpaikkamäärän kasvu

Työpaikkamäärän kasvua tavoitellaan kehittämällä yritysalueita, toteuttamalla kehittämishankkeita, vahvistamalla työllisyys-, yritys- ja koulutuspalvelujen yhteistyötä, tarjoamalla sijoittumisen tukipalveluita ja toimitilapalveluita sekä tukemalla yritysten kasvua ja kansainvälistymistä aktiivisella yritysneuvonnalla ja hankeyhteistyöllä. Yritysalueiden kehittämisen painopisteitä ovat sataman yrityspuisto, Jylkän alue ja Marina. Tavoitteena on 15 uuden työpaikan syntyminen em. toimenpiteiden avulla.

Työllisyyden edistämiseen, työllistymiseen, työpaikkojen lisäämiseen ja työttömyysturvamaksujen pienentämiseen kehitetään vaikuttavia toimenpiteitä. Toimenpiteinä mm. lisätään palveluiden tunnettuutta, järjestetään rekrytointitapahtumia ja -tilaisuuksia, kehitetään työnantajayhteistyötä, tuetaan rekrytointeja sekä lisätään työtarjouksia ja esittelyhakuja, joissa esitellään työnantajille sopivia ehdokkaita. Tavoitteena on 40 työnhakijan työllistyminen em. toimenpiteiden avulla.

Työllisyyspalveluissa on tulossa käyttöön uusi rekrytointituki eli valtakunnallinen nuorten työllistymisaseteli. Työllisyysalueen kautta jaettava työllistymisaseteli on harkinnanvaraista rekrytointitukea yritykselle, joka työllistää 18–29-vuotiaan vähintään kuuden kuukauden ajaksi. Tavoitteena on 5 työttömän nuoren työllistäminen työllistymisasetelin avulla.

Tavoitteena on myönteinen työpaikkakehitys, jota tuetaan mm. hautomo- ja kiihdyttämöpalveluilla, kehittämällä jatkuvasti yrityksen perustamisen ja kasvun palveluita, edistämällä yritysten omistajanvaihdoksia ja yritysjärjestelyitä, vahvistamalla nuorten työelämävalmiuksia ja yrittäjyyskasvatusta yhteistyössä oppilaitosten kanssa, edistämällä työharjoittelu- ja opinnäytetöiden mahdollisuuksia alueen yrityksiin, mikä lisää myös yritysten työvoiman saatavuutta tulevaisuudessa, sekä hakemalla aktiivisesti Kalajoelle uusia sijoittuvia yrityksiä tai toimipisteitä. Yritysten sijoittumispalveluihin liittyvää kaupungin omarahoitteista projektia jatketaan tavoitteena useita sijoittumispäätöksen Kalajoelle tehneitä yrityksiä. Tavoitteena on 30 uuden työpaikan syntyminen sekä 20 työpaikan säilyminen em. toimenpiteiden avulla.

Matkailun kehittämisen painopisteenä on Marinan alue ja matkailun kansainvälistymisen edistämiseen liittyvät toimenpiteet. Näitä tehtäviä varten perustetaan kaupungille uusi kehitysyhtiö. Kansainvälistymistä edistetään panostamalla matkaketjujen kehittämiseen, kansainvälisten matkanjärjestäjien tapaamiseen ja alueelle tutustumiseen sekä alueen palvelujen kehittämiseen liittyvissä kehittämishankkeissa. Konkreettiset työpaikat toimenpiteiden johdosta näkyvät vasta tulevina vuosina.

2. Kotoutumisen palvelut ja International House -toiminnan vakiinnuttaminen

Kotoutumispalveluiden painopisteenä on maahanmuuttajien työmarkkinoille pääsyn edistäminen ja nopeuttaminen. Työnantajia tuetaan erityisesti alueella jo olevan ulkomaisen työvoiman rekrytoinneissa ja työllistämisessä. Pilottina toteutetaan maahanmuuttajien työllistämiseen rekrytointituki. Maahanmuuttajien työharjoitteluja ja työhön tutustumista tuetaan. Duuniportti-hankkeen aikana viimeistellään International House Kalajoki -toimintamalli, joka vakiinnutetaan kaupungin ja yhteistyökumppaneiden toiminnaksi ja jonka palveluita tarjotaan maahanmuuttajille maahantulosyistä riippumatta. Tavoitteena on 5 työnhakijana olevan maahanmuuttajan työllistyminen.

3. Maaseudun kehittäminen

Tavoitteena on alueen alkutuotannon ja yritysten laaja mukanaolo ja näkyvyys Kalajoen Farmari-messuilla 25.-27.6.2026. Kalajoen vahvaa alkutuotantoa tuodaan esille imagon nostamiseksi ja vahvistamiseksi vuoden aikana eri kanavissa ja tilaisuuksissa. Maaseudun kehittämisen toimenpiteisiin haetaan hankerahoituksia erityisesti maaseudun uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja työpaikkojen edistämiseksi.

4. Tapahtumatuotannon kehittäminen

Tapahtumatuotannon kehittämiseen on varattu määräraha. Tapahtumatukien myöntökriteerejä päivitetään vuoden 2025 kokemusten pohjalta. Tapahtumatukea käytetään mm. Kalajoella järjestettävien Farmari-messujen yhteistyökumppanuuteen.

Hankkeet

Elinkeinopalveluissa on viisi käynnissä olevaa yritysten ja elinkeinoelämän kehittämishanketta. Hankkeet ovat yritysten vastuullisuusosaamisen lisäämisen Vatupassi, uusia yritysinnovaatioita etsivä VAU!START+, yritysten kasvun mahdollisuuksia edistävä Tupla KIT Kalajoen seudulla sekä matkailun kansainvälistymistä edistävät Charles - lentoliikenteen uudet avaukset Pohjois-Pohjanmaalla ja Runways to Arctic Coast -hankkeet. Hankkeista Vatupassi, VAU!START+ ja Tupla KIT ovat päättymässä talousarviovuoden aikana.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut osallistuvat aktiivisesti Kalajoki Akatemian johtamaan Duuniportti-hankkeeseen ja siihen liittyvän International House -osion toteuttamiseen. Elinkeinopalveluihin on varattu määrärahat Rieska-Leaderin hallinnointikustannuksiin ja Leader-rahoituksella toteutettavien hankkeiden kuntarahaosuuksiin sekä muiden tahojen hallinnoimien kehittämishankkeiden kuntarahaosuuksiin.

Kehittämispalveluissa on useita hankevarauksia itse hallinnoitavien tai osatoteutettavien uusien matkailu-, työllisyys-, yritys- ja maaseutuhankkeiden toteutukseen. Hankebudjettiin on varattu määrärahaa yritysten sijoittumispalveluihin tähtäävän omarahoitteen projektin toteuttamiseen.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	848 987	1 582 900	1 772 000	1 690 300	1 698 800
VAL OM. KÄYTT.	6 831				
KULUT	-2 074 841	-4 506 950	-4 671 232	-4 585 200	-4 621 900
KATE	-1 219 023	-2 924 050	-2 899 232	-2 894 900	-2 923 100
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	849 337	1 582 900	1 772 000	1 690 300	1 698 800
VAL OM. KÄYTT.	6 831				
KULUT	-2 284 635	-4 693 191	-4 904 865	-4 818 834	-4 855 534
KATE	-1 428 468	-3 110 291	-3 132 865	-3 128 534	-3 156 734

Riskit

Menojen hallinta

Riski	KEHITTÄMISPALVELUT: Työttömyysturvamaksuihin vaikuttavat lakimuutokset ja niiden kustannusvaikutukset palvelujen järjestämiseen	6
Toimenpide	Työttömyysturvamaksujen seuranta ja vaikuttavien toimenpiteiden kehittäminen niiden pienentämiseksi	

ICT

Riski	KEHITTÄMISPALVELUT: Tietoturva- ja tietosuojariski	4
Toimenpide	Tietoturvariskien ennakkoimiseksi ja välttämiseksi henkilöstöä ohjeistetaan eri tilanteiden varalta. Maaseutuhallinnossa on vuosittain ylläpidettävä ja raportoitava tietoturvariskien hallinta- ja seurantajärjestelmä.	
Toimenpide	Yrityspalveluiden asiakkuudenhallintajärjestelmän päivittäminen	

Riskiraportti kuvaa palvelualueen merkittävimmät riskit kaupungin riskikehikon (todennäköisyys ja vaikuttavuus) perusteella. Riskin suuruus = riskin todennäköisyys x riskin vaikuttavuus. Riskin suuruus on vähäinen arvolla 1–3, riskillä on merkitystä palvelualueen toiminnan kannalta arvolla 4–8 ja riskillä on huomattava merkitys palvelualueen toimintaan arvolla 9–16.

Kaavoitus- ja elinvoimalautakunta

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	848 987	1 582 900	1 772 000	1 690 300	1 698 800
VAL OM. KÄYTT.	6 831				
KULUT	-2 074 841	-4 506 950	-4 671 232	-4 585 200	-4 621 900
KATE	-1 219 023	-2 924 050	-2 899 232	-2 894 900	-2 923 100

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	849 337	1 582 900	1 772 000	1 690 300	1 698 800
VAL OM. KÄYTT.	6 831				
KULUT	-2 284 635	-4 693 191	-4 904 865	-4 818 834	-4 855 534
KATE	-1 428 468	-3 110 291	-3 132 865	-3 128 534	-3 156 734

4.3.1 Elinkeinopalvelut

Palvelualueen kuvaus

Elinkeinopalvelut toteuttaa elinkeinojen edistämistoimenpiteitä keskittymällä yritys- ja elinkeinoneuvontaan, kehittämishankkeiden toteutukseen ja rahoitukseen, yritysten toimitilaratkaisuihin ja sijoituspalveluihin, yhteistyöverkoston toimintaan sekä päätöksenteon valmisteluun elinkeinojen kehittämiseen ja kotoutumiseen liittyvissä asioissa. Elinkeinopalvelut vastaa kotoutumispalveluista ja koko kaupunkikonsernille tuotettavista hankeasiantuntijan palveluista.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Yrityspalvelujen painopisteenä on yritysalueiden kehittäminen sekä yritysten kasvun ja kansainvälistymismahdollisuuksien vahvistaminen aktiivisen yritysneuvonnan ja hankeyhteistyön avulla. Tavoitteena on rakentaa kasvua ja yrittäjyyttä tukeva palvelukokonaisuus sekä viestiä aktiivisesti vetovoimaisesta, kasvuhakuisesta ja vastuullisesta elinkeinoympäristöstä yrityksille.

Kotoutumispalvelujen painopisteenä on rakentaa Duuniportti-hankkeen päättymiseen 05/2026 mennessä International Housesta vakiintunut toimintamalli, jossa palveluita tuotetaan yhteistyössä kaupungin eri palveluiden, hyvinvointialueen, koulujen, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toiminnan painopisteenä on työikäisten maahanmuuttajien pääsy työmarkkinoille.

Painopisteenä on tapahtumatuotannon kehittäminen myönnettävien tapahtumatukien ja hankittavien ostopalvelujen avulla. Tapahtumatukiin varattua määrärahaa kohdennetaan Farmari-messujen yhteistyökumppanuuteen.

Henkilöresurssit: elinkeinojohtaja, yrityspalvelupäällikkö, yritysasiantuntija, kansainvälisyyskoordinaattori ja hankepalvelupäällikkö. Määräaikaaisina neljä yritysasiantuntijaa/projektipäällikköä.

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Perustetut yritykset kpl	93	68	78	85	85
Uudet omistajanvaihdosprosessit kpl	22	9	9	15	15
Yritystuet €	316 682	1 122 117	414 000	1 500 000	1 500 000
Yritysten nettomäärän muutos kpl		37	7	10	10
Yrityspalvelujen asiakasmäärä kpl	259	291	359	350	350
Toteutuneet omistajanvaihdokset kpl	10	2	2	10	10
Sijoittumisneuvottelut kpl				25	25

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	479 958	600 900	754 000	667 200	670 600
KULUT	-993 064	-1 597 200	-1 644 719	-1 518 000	-1 532 300
KATE	-513 105	-996 300	-890 719	-850 800	-861 700

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	479 958	600 900	754 000	667 200	670 600
KULUT	-1 050 210	-1 658 502	-1 757 621	-1 630 902	-1 645 202
KATE	-570 251	-1 057 602	-1 003 621	-963 702	-974 602

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-72	-68	-42	-82	-73

4.3.2 Maaseutupalvelut

Palvelualueen kuvaus

Maaseutupalvelut toteuttaa maksajavirastotehtäviä KaSi-yhteistoiminta-alueella. Tehtävät järjestetään Ruokaviraston kanssa laaditussa sopimuksessa asetettujen palvelutavoitteiden ja muiden edellytysten mukaisesti. Maaseutupalvelut vastaa maaseudun ja kylien kehittämisestä.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Toiminnan painopisteenä ovat viljelijätukihallinnon hoitaminen maksajavirastosopimuksen edellytysten mukaisesti ja maaseutustrategian toimenpideohjelman toteuttaminen. Toimenpideohjelman mukaisesti toteutetaan mm. tuotantoalakohtaisia kehittämispäiviä, viljelijätilaisuuksia jokaisessa toiminta-alueen kunnassa, verkostoidutaan alan toimijoiden kanssa sekä ollaan esillä alueen seminaareissa ja tapahtumissa.

ProAgria Tapahtumat Oy järjestää Kalajoella Farmari-messut 25.-27.6.2026. Maaseutupalvelujen

painopisteenä messuihin liittyen on Kalajoen maatalouden ja maaseudun vahvuuksien esille nostaminen sekä alueen maaseutuyritysten kytkeminen mukaan tapahtumaan yhteismyyntipaikkojen ja messujen ulkopuolisten käyntikohteiden näkökulmasta. Maaseutupalvelujen painopisteenä on myös paikallisten maaseutu- ja pienyritysten myyntimahdollisuuksien edistäminen ja kylien esilletuominen erilaisten tapahtumien avulla.

Henkilöresurssit: maaseutujohtaja, neljä maaseutuasiamiestä, toimisto-/hankesihteeri, toimistos sihteeri.

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
1 MAASEUTUHALLINTO					
Investointirahoitus	2 168 581	1 159 762	3 940 718	3 500 000	3 500 000
Maataloustulo Kalajoki, euroa	57 680 000	66 720 000	64 720 000	65 000 000	64 000 000
Maataloustulo YTA, euroa	160 970 000	181 970 000	176 570 000	180 000 000	177 000 000
Eu- ja kansalliset tuet YTA, euroa	52 951 000	45 760 001	49 675 636	52 000 000	50 000 000
Eu- ja kansalliset tuet Kalajoki euroa	16 394 000	14 234 331	15 099 869	16 000 000	15 000 000
SPV-kaupat Kalajoki, kpl	2	2	3	3	3
SPV-kaupat YTA, kpl	5	4	7	6	6
Aktivointi- ja koulutustilaisuudet kpl		6	14	12	14
Aktivointi ja koulutustilaisuuksiin osallistujat kpl		360	417	200	300
Tuotantoalakohtaiset kehittämisspäivät kpl				4	3
Tuotantoalakohtaiset kehittämisspäivät osallistujat kpl				60	170

Maatalouden toteutuneiden rahavirtojen osalta käytetään kulloinkin tuoreimpia saatavilla olevia tietoja. Maatalouden rahavirtatietojen, tukisummien ja investointien osalta tiedot tulevat vuoden viiveellä.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	279 872	476 800	492 000	494 500	497 000
VAL OM. KÄYTT.	6 831				
KULUT	-422 595	-676 150	-697 579	-712 000	-718 900
KATE	-135 892	-199 350	-205 579	-217 500	-221 900
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	280 221	476 800	492 000	494 500	497 000
VAL OM. KÄYTT.	6 831				
KULUT	-478 581	-722 634	-744 156	-758 576	-765 476
KATE	-191 529	-245 834	-252 156	-264 076	-268 476
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	6	-14	-11	-16	-17

4.3.3 Työllisyyspalvelut

Palvelualueen kuvaus

Työllisyyspalvelut vastaa Ylivieska, Kalajoki ja Nivala -työllisyysalueen Kalajoen toimipisteen tehtävistä ja tarjoaa julkisia työllisyyspalveluita lähipalveluna henkilö- ja työnantaja-asiakkaille. Kalajoki toimii työllisyysalueen yhtenä työnantajakaupunkina, jossa on vakituinen toimipiste ja henkilöstö. Kalajoki vastaa Merijärven ja Alavieskan asiakkaiden lähipalveluista sekä keskitettynä palveluna koko työllisyysalueen kotoutuja-asiakkaiden, EURESin ja kansainvälisen rekrytoinnin palveluista.

Työllisyyspalvelut vastaa Ohjaamotoiminnasta, nuorten kesätyötuesta sekä työttömyysturvan maksuosuudesta. Ohjaamo on alle 30-vuotiaiden monialainen yhteispalvelupiste, jossa neuvotaan mm. työnhakuun, opiskeluun, raha-asioihin ja arkeen liittyvissä asioissa. Ohjaamossa työskentelee kaupungin työntekijä ja hyvinvointialueen sairaanhoitaja TEM:n kannustinrahoituksella, johon on saatu jatkoa 30.6.2026 saakka. Toiminnan jatkoa selvitetään.

Nuorten kesätyötukien tarkoituksena on tukea kalajokisten nuorten työllistymistä ja tutustumista työelämää. Kesätyötukina myönnetään kesätyöseteleitä ja kesäyrittäjyysseteleitä. Tuki maksetaan suoraan nuoren työllistävälle työnantajalle.

Työllisyyspalveluihin kuuluu kunnan maksuosuus työttömyysturvamaksuista. Vuonna 2025 kuntien laajentuneen rahoitusvastuun myötä kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta alkaa 100 päivän työttömyyden jälkeen ja kasvaa portaittain työttömyyden jatkuessa.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Julkiset työvoimapaalvelut siirtyivät kuntiin ja uusi työllisyysalue aloitti toimintansa 1.1.2025. Vuonna

2026 kehitetään työllisyyspalveluiden toimintaa edelleen. Painopisteenä on vaikuttavien palveluiden tarjoaminen alueen tarpeisiin, työnhakijoiden ja työnantajien palveluprosessien kehittäminen, työnvälitys, lähipalveluiden kehittäminen, työllisyys- ja elinkeinopalveluiden yhteistyön tiivistäminen sekä työttömyysturvamaksujen alentaminen.

Kuntien työttömyysetuuksien rahoitusvastuu laajeni vuonna 2025 siten, että kunnat rahoittavat työmarkkinatuen lisäksi myös osuuden peruspäivärahasta ja ansiopäivärahasta. Suunnitteilla on uusi sosiaaliturvaetus yleistuki, joka korvaisi työmarkkinatuen ja peruspäivärahan. Vuodelle 2026 on suunnitteilla lakimuutoksia, joilla tulee olemaan vaikutuksia kuntien työttömyysturvamaksuihin. Mahdollisten lakimuutosten taloudellista vaikutusta on vaikea ennakoida. Muutoksia on suunniteltu muun muassa toimeentulotukeen, mikä toisi uusia asiakkaita työttömyysturvamaksujen piiriin ja kasvattaisi kunnan työttömyysturvamaksuja.

Henkilöresurssit: työllisyyspäällikkö, yhdeksän TE-asiantuntijan virkaa sekä ohjaamotyöntekijä (0,5 htv).

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nuorten kesätyösetelit kpl		80	80	80	80
Nuorten kesätyösetelituki €	14 000	16 600	15 500	16 000	16 000
Nuorten työllistämisseteli					5
Työllisyshankkeet kpl		2	1	1	2
Saadut palkkatuet €		53 274	27 157	5 200	0
Työttömyysetuuksien saajat lkm					
Työttömyyden kesto 101-200 pv					60
Työttömyyden kesto 201-300 pv					60
Työttömyyden kesto 301-400 pv					43
Työttömyyden kesto 401-700 pv					56
Työttömyyden kesto yli 700 pv					100

Uutena suoritteena työttömyysetuuksien saajat/kuukausi työttömyyden keston mukaan uuden rahoitusmallin mukaisesti porrastetusti. Suoritteisiin lisätty nuorten työllistämisseteli, joka on uusi työllisyysalueen harkinnanvarainen rekrytointituki nuorten työllistämiseen. Työllisyysalue ei myönnä kunnille palkkatukea, joten palkkatukimäärärahat ja -tuotot on poistettu vuodelta 2026.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	89 157	505 200	526 000	528 600	531 200
KULUT	-659 183	-2 233 600	-2 328 934	-2 355 200	-2 370 700
KATE	-570 026	-1 728 400	-1 802 934	-1 826 600	-1 839 500

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	89 157	505 200	526 000	528 600	531 200
KULUT	-755 845	-2 312 055	-2 403 089	-2 429 355	-2 444 855
KATE	-666 688	-1 806 855	-1 877 089	-1 900 755	-1 913 655
Nettomenojen kehitys		TP2022	TP2023	TP2024	TA2025
Nettomeno €/asukas		-50	-39	-46	-142
				TA2026	
					-148

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 633 431	1 616 875	1 717 675	1 724 500	1 733 300
KULUT	-25 994 888	-26 752 085	-27 143 703	-27 782 550	-28 022 620
KATE	-24 361 457	-25 135 210	-25 426 028	-26 058 050	-26 289 320
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 735 926	1 616 875	1 717 675	1 724 500	1 733 300
KULUT	-37 892 370	-39 026 077	-39 179 703	-39 818 550	-40 058 620
KATE	-36 156 444	-37 409 202	-37 462 028	-38 094 050	-38 325 320

4.4 Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut

Strategiset painopisteet

Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut investoi tulevaisuuteen ylläpitämällä ja kehittämällä lapsiperheille tasapuolisesti saatavilla olevaa kasvatusta, opetusta, oppimisen tukea, opiskeluhoitoa, yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa ja arjen tukipalveluja. Toimintaamme ja sen vaikuttavuutta arvioidaan laadullisesti ja määrällisesti. Työyhteisöissä korostetaan meidän lapset - ajattelua; kaikki kasvattavat. Kansainvälisyys ja kielitietoisuus ovat selkeitä ohjenuoria.

Sujuvaa arkea ja kasvun mahdollisuuksia edistävät kasvamiseen ja oppimiseen saatava tuki, mahdollisuudet vapaa-ajan kerhotoimintaan sekä monipuoliset mahdollisuudet osallistua yhteisölliseen toimintaan. Lukemiseen panostaminen ja lukemisen kulttuurin vahvistaminen lisäävät monipuolisesti lasten ja nuorten hyvinvointia ja oppimisvalmiuksia. Oppilaanohjauksessa tiivis yhteistyö toisen asteen koulutuksenjärjestäjien kanssa – työelämän tarpeet huomioiden ja ennakoiden – vahvistaa Kalajoen omavaraisuutta työvoiman suhteen.

Asumisen ja elämisen ympäristön viihtyvyyteen vaikuttaa osaltaan palvelujen käytännön järjestäminen: koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden sijainti sekä hoito- ja koulupäivien käytännön järjestelyt aikatauluineen ja tukipalveluineen. Viestintää monipuolistetaan ja tehostetaan lisäämään tietoisuutta

palvelujen tarjoamista mahdollisuuksista. Palvelujen tarjonnan arviointia yhdenmukaistetaan ja aikataulutetaan.

Oppilaita kasvatetaan ilmasto- ja ympäristötietoisuuteen huomioimalla arjen ratkaisuihin ympäristöystävälliset vaihtoehdot. Koulumatkat suositellaan kävelemään tai pyöräilemään, kuljetuskilpailutuksessa yhtenä kriteerinä on ajoneuvojen vähäpäästöisyys, ruokailussa opastetaan minimoimaan hävikkiä. Siisteyttä edistävien sääntöjen noudattaminen vähentää siivoustarvetta sekä energian ja veden kulutusta. Retkeilyissä suositaan lähikohteita, joihin pääsee kävellen/polkupyörällä. Liikunnallisuus on olennainen osa arkipäivää ja se ohjaa käytännön ratkaisuja.

Talousarvio tehdään tarvelähtöisesti noudattaen varovaista ja ennakoivaa linjaa rekrytoinneissa sekä palvelujen ja tavaroiden hankinnoissa. Palveluyksikköjen esihenkilöt seuraavat säännöllisesti omien kustannuspaikkojensa menokehitystä ja tekevät tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä.

Hankkeet

Palvelulla on käytössään valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027. Käyttöaika on 17.4.2024 - 31.12.2027. Avustus on kokonaisuudessaan 177 000 euroa, omarahoitusosuus koko toiminnalle on 20 %. Avustuksella palkataan lisähenkilöstöä.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	686 298	534 575	569 175	572 100	575 000
KULUT	-20 930 743	-21 541 525	-21 763 406	-22 285 120	-22 470 320
KATE	-20 244 445	-21 006 950	-21 194 231	-21 713 020	-21 895 320
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	698 018	534 575	569 175	572 100	575 000
KULUT	-28 201 234	-29 228 782	-29 137 787	-29 659 501	-29 844 701
KATE	-27 503 216	-28 694 207	-28 568 612	-29 087 401	-29 269 701

Riskit

Menojen hallinta

Riski	VARHAISKASVATUS- JA PERUSOPETUSPALVELUT: Tiloihin ja kiinteistöihin liittyvät riskit	6
-------	---	---

Toimintaympäristö ja muutokset

Riski	VARHAISKASVATUS- JA PERUSOPETUSPALVELUT: Henkilöstön saatavuus	9
-------	---	---

Lokakuussa 2025 on otettu käyttöön uusi Pohjankylän päiväkoti, ja aiemmat Mäntylän ja Marttilantien päiväkodit pääsivät muuttamaan uusiin tiloihin. Pohjankylän päiväkodissa on aluksi ahtautta, mutta tilanne helpottuu, kun Hiekkasärkkien alueelle valmistuu uusi päiväkoti 8/26. Himangalle valmistuu

syksyksi 2027 uusi päiväkotitoiminta, jolloin Satumajakan päiväkotitoiminta toimii yhdessä tilassa. Merenojan koulun pienluokille on saatu lisätilaa Tyngän aluekoululta.

4.4.1 Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelualueen kuvaus

Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kunnan ja yksityisen järjestämästä varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta sekä kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta. Varhaiskasvatuspalveluiden tehtävänä on tukea lasten kasvua, kehitystä, hyvinvointia ja oppimista yhdessä vanhempien kanssa.

Varhaiskasvatus pohjautuu valtakunnalliseen ja kaupungin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Lapselle tehtävä henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on toiminnan perusta.

Suunnitelmallisuus näkyy arjen toiminnassa, oppimisympäristöissä ja varhaiskasvatuksen keskeisessä elementissä, leikissä.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Pohjankylän päiväkotitoiminta on aloittanut toimintansa syksyllä 2025. Toiminnassa voidaan hyödyntää uusia, nykyaikaisia tiloja korostaen pienryhmätoimintaa ja kokopäiväpedagogiikkaa. Kevään ajan päiväkodissa toimii määräaikainen ryhmä, joka perustettiin lisääntyneen vuorohoidon tarpeen vuoksi. Tilanteeseen tulee muutos, kun elokuussa 2026 avautuu Hiekkasärkille uusi yksityinen päiväkotitoiminta.

Kivrinteen päiväkotitoiminta jatkaa toimintaansa Rautiossa. Yksikön tilannetta ja Raution lapsimäärää tarkastellaan myöhemmin uudelleen.

Himangan uuden päiväkodin rakentaminen alkaa keväällä 2026. Toiminta uusissa tiloissa alkaa elokuussa 2027.

Avoimen varhaiskasvatuksen kokeilu jatkuu vielä kevään 2026 ajan.

Henkilöresurssit: varhaiskasvatusjohtaja 1, varhaiskasvatuksen ohjaaja 1, toimistosihteeri 0,8, varhaiskasvatuksen erityisopettaja 4, päiväkodin johtaja 3, päiväkodin apulaisjohtaja 1, varhaiskasvatuksen opettaja 23,4 (sisältää vakinaisia ja määräaikaisia) varhaiskasvatuksen sosionomi 1, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja 43 (sisältää vakinaisia ja määräaikaisia) varhaiskasvatuksen avustaja 5,9 (sisältää vakinaisia ja määräaikaisia) perhepäivähoitaja 12.

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Päiväkotipaikat	358	404	385	340	320
Ryhmäperhepk. Kalajoki	8	0	0	0	0
Perhepvhoitopaikat Kalajoki	75	75	75	70	50
Päiväkodit läsnäolopäivät	49 645	57 239	55 093	55 000	52 000
Ryhmäperhepvhoito läsnäolopäivät Kalajoki	1 884	701	0	0	0
Perhepäivähoito läsnäolopäivät Kalajoki	9 790	9 043	8 030	7 298	6 000
Kotihoidon lasta tuen piirissä Kalajoki	189	165	152	160	160
Esiopetus päiväkodit	170	116	116	107	100
Esiopetus koulut	18	8	7	7	7
Lapsia varhaiskasvatuksen piirissä ikäluokista 1 - 6 v. (%)	73	78,3	83,6	75	75
Varhaiskasvatuksen lapsista erityisen tuen saajia kaikista tuen saajista (%)	1,4	1	2,6	5	5
Varhaiskasvatuksen lapsista tehostetun tuen saajia kaikista tuen saajista (%)	6,8	2	6,4	15	15
Varhaiskasvatuksen lapsista yleisen tuen saajia kaikista tuen saajista (%)	91,8	97	91	80	80
Varhaiskasvatuksen laskennallisten lisäkerrointen määrä (kpl)	25	53	17	27	25
Varhaiskasvatuksen lapsimäärä	427	409	390	410	390
Varhaiskasvatuksen laskennallinen lapsimäärä	450	476,5	425,5	448	420

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	250 871	154 200	236 800	238 000	239 200
KULUT	-7 194 534	-7 385 900	-7 437 802	-7 587 600	-7 634 400
KATE	-6 943 664	-7 231 700	-7 201 002	-7 349 600	-7 395 200
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	250 871	154 200	236 800	238 000	239 200
KULUT	-9 020 050	-9 324 372	-9 101 313	-9 251 111	-9 297 911
KATE	-8 769 179	-9 170 172	-8 864 513	-9 013 111	-9 058 711

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-433	-526	-566	-596	-593

4.4.2 Perusopetuspalvelut

Palvelualueen kuvaus

Perusopetusta annetaan Kalajoella neljässä yksikössä: Merenojan ja Raumankarin yhtenäiskouluissa, joissa on vuosiluokat 1–9 sekä Raution ja Tyngän kouluissa, joissa on vuosiluokat 1–6. Esiopetus järjestetään pääosin varhaiskasvatyksiköissä ja sen lisäksi Raution monitoimitalon tiloissa toimii Raution päiväkodin esiopetusryhmä. Merenojan koulun ap-/ip-toiminta käyttää Lankilantie 19:ssä olevia tiloja. Raumankarin koulun tiloihin on sijoitettu päiväkotia Sutamajakan esiopetusryhmä Amiraalit. Kouluverkko nykyisessä muodossaan aloitti toimintansa syksyllä 2020, kun uusi Merenojan yhtenäiskoulu sai nykyisen uuden koulurakennuksen käyttöönsä. Raution monitoimitalo on otettu käyttöön vuoden 2023 alussa. Oppilasmäärä on noin 1400. Sen odotetaan olevan hitaasti laskeva.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Merenojan yhtenäiskoulu toimii nykyään kokonaisuudessaan vuonna 2020 valmistuneissa tiloissa; väistötiloja ei enää ole käytössä. Syksyllä 2024 kaksi Merenojan yhtenäiskoulun pienluokkaa siirrettiin Tyngän aluekoulun yhteyteen. Himangan urheiluhallia vuokrataan liikuntatuntien käyttöön.

Henkilöresurssit: Perusopetuksen palveluksessa työskentelee kaksi rehtoria, kaksi koulunjohtajaa, kaksi apulaisrehtoria, yksi varajohtaja, yksi apulaisjohtaja, kaksi koulusihteeriä, yksi koulunkäynninohjaaja-koulusihteeri, yksi koulutusasiantuntija ja yksi pedagogisen tuen koordinaattori. Koulutusasiantuntija toimii myös lukiokoulutuksen palveluksessa ja pedagogisen tuen koordinaattori vastaa myös lukion erityisopetuksesta. Opetushenkilöstöä on 110 ja koulunkäynninohjaajia 56 (sisältää vakinaisia ja määräaikaisia). Raumankarin yhtenäiskoulun rehtori hoitaa varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen palveluvastaavan tehtävät.

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
OPPILASMÄÄRÄT					
Raution koulu	72	79	80	81	81
Raumankarin koulu	290	280	283	281	277
Tyngän koulu	98	91	101	94	84
Merenojan yhtenäiskoulu 1.8.2020 alkaen	1 015	1 022	978	956	923

Tyngän aluekoulun oppilasmäärää tukee se, että sinne on siirretty kaksi pienluokkaa Merenojan koululta. 9.-luokkalaista lähtee Merenojalta 130 ja syksyllä tulee 76 uutta 1.-luokkalaista. Oppilasmäärät on laskettu painotuksella: lukuvuoden 2025-26 oppilasmäärä 7/12 ja lukuvuoden 2026-27 oppilasmäärä 5/12, joten syksyn 2026 oppilasmäärät kouluittain tulevat olemaan: Merenoja 893, Raumankari 270, Rautio 82, Tyngä 71 oletuksella, että sinne siirretään jälleen yksi pienryhmä Merenojalta.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	435 427	380 375	332 375	334 100	335 800
KULUT	-13 736 209	-14 155 625	-14 325 604	-14 697 520	-14 835 920
KATE	-13 300 782	-13 775 250	-13 993 229	-14 363 420	-14 500 120
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	447 147	380 375	332 375	334 100	335 800
KULUT	-19 181 184	-19 904 410	-20 036 474	-20 408 390	-20 546 790
KATE	-18 734 036	-19 524 035	-19 704 099	-20 074 290	-20 210 990
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-938	-1 038	-1 084	-1 134	-1152

4.5 Kalajoen Kampus, lukio ja Akatemia palvelut

Strategiset painopisteet

Palveluysiköt pyrkivät lisäämään kaupungin veto- ja pitovoimaa tuottamalla asukkailleen laadukkaita koulutus- ja vapaa-aikapalveluita, jotka tunnetaan valtakunnallisesti. Tavoite saavutetaan yhteistyöllä, jossa hyödynnetään palveluysikköjemme osaamista, alueen yrityksiä ja yhdistyksiä sekä modernien toimintaympäristöjemme tiloja, joita käytetään joustavasti tilojen käyttöastetta lisäten, mitä kautta palveluiden käyttäjämääriin sekä tapahtumien ja tapahtumaosallistujien määrään haetaan 10 % kasvua.

Sujuvan arjen ja kasvun mahdollisuuksien tarjoamiseksi Kalajoen lukion toimintoja, kumppanuuksia ja toimintamalleja kehitetään kahdella toimenpiteellä, jotka ovat: 1) Duuniportti-hankkeessa luotava uusi palveluiden kokonaisuus (oppilaitokset, elinkeino-, työllisyys-, nuoriso- ja maahanmuuttopalvelut) ja toimintamalli sekä 2) kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointi, mikä vahvistaa toisen asteen koulutuksen kansainvälistymistavoitteita ja voi toteutuessaan lisätä lukion opiskelijamäärää vuosittain 2,5 %. Lukuvuoden aikana sovitaan kaksi uutta polku- ja väyläopintoreittiä uusien kumppaneiden kanssa.

Keskeisin toimintaympäristön muutos on uuden Kalajoen liikuntahallin toteutus. Uudisrakentamisen kautta Kalajoelle syntyy moderni koulutus- ja valmennuskampus, mikä mahdollistaa koulutustarjonnan sekä tapahtuma-, valmennus-, leiri- että turnaus-/kilpailutoiminnan 25 % kasvun. Rakentamis- ja tuotteistamistoimenpiteillä pyrimme kehittämään paikkakuntaa ympärivuotisena harrastuskeskuksena, joka hyödyntää alueen palvelutuotantoa ja ruokkii elinvoimaa. Palveluiden toteutuksessa pyritään tilatehokkuuteen, joka saavutetaan toimintojen keskittämällä kaupungin omiin toimitiloihin.

Hyvinvointikertomuksen indikaattorit sekä ZekkiPro- että Minun elämäni ja arkeni -kyselyn tulokset

osoittavat, että yksinäisyyden kokemus, yhteisöllisen toiminnan hiipuminen ovat yhä keskeisiä ongelmia, mitä lisäävät turvattomuuden tunnetta. Liikunnallisen elämäntavan väheneminen on tehdyin toimenpitein taistuttu, mutta yhä ilmenee uusissa ikäryhmissä ylipainon lisääntymistä, fyysisen suorituskyvyn heikkenemistä ja ravintotottumuksellisia ongelmia. Välillisesti nämä muutokset näkyvät mielenterveysongelmissa, ahdistuksen lisääntymisenä, erityisen tuen tarpeen kasvuna ja opiskelijoiden uupumuksena. Toimintaympäristön ja käyttäytymistottumusten muutosten johdosta palvelun laadukkaita peruspalveluita tulee edelleen kehittää uusin hankkein, jotta uusia toimintamalleja voidaan kokeilla ja kohdistaa oikeisiin asiakasryhmiin, jotka usein ovat vaikeasti tavoitettavia ja palveluiden ulkopuolella. Erityisesti lasten ja nuorten liikuntaneuvontahankkeen jatko, liikunnallisen elämäntavan uusi kehittämishankekokonaisuus, vapaa-ajan kerhotoimintojen kehittäminen useiden kerhohankkeiden kautta sekä lukutaidon edistämishankkeet ovat tulevana vuonna keskiössä.

Akatemian toiminnan painopisteenä on kaikessa vapaa-aikasektorin palvelutuotannossaan huomioida 1) yhteisöllisen toiminnan edellytysten parantaminen sekä 2) luoda ”terveen elämän eväitä” kehittäviä palveluita, jotka edesauttavat liikunnallisen elämäntavan (liikunta, ravinto, uni) omaksumista sekä lisäävät kulttuurihyvinvointipalveluiden saatavuutta. Kolmantena kärkiteeman on 3) turvallisuuden vahvistaminen koulutuksin ja tilasuunnittelutoimenpitein.

Lähi- ja luontoliikuntapaikat sekä kevyen liikenteenväylät ovat keskeisimmät olosuhteet kehitettäessä arkiliikuntaa ja kohdistettaessa toimenpiteitä juuri vähiten liikkuvaan väestöön. Akatemia osallistuu Kalajoen reitistöjen kehittämishankkeisiin, joiden kautta tavoitellaan retkeilyaluetasoisia palveluita ja luodaan koko alueen kattava reittikokonaisuus vuosina 26–27.

Hankkeet

Palvelun hanketoiminta tulee olemaan vilkasta ja muita palveluita / palveluyksiköitä tukevaa. Poikkihallinnollisuus on vakiintuneena toimintatapana.

Hankkeet 2026:

- Duuniportti
- Hyvinvointia meriluontoliikunnasta III ()
- Luovaa matkailua ja kulttuurihyvinvointia (LuMaKu)
- Kirjaston lukutaitopolku 2025–2030
- Oulu 2026 - Kirkosta kirkkoon
- Starting adult life with something great (haetaan nuorisopalveluiden Erasmus+ project 2026)
- Ideat kehiin - kerhot tukena
- Lukion Erasmus+ akreditoidut hankkeet
- Jelppiverkko (etsivä nuorisotyö ja yksilö- ja starttivalmennus, <https://jelppiverkko.fi/>)
- Hyvinvointia lasten liikuntaneuvonnalla 2.

Haetaan:

- Hyvinvointia lasten liikuntaneuvonnalla 3. (haetaan jatkorahoitus)
- Harrasta Kalajoen kouluilla (haetaan harrastamisen Suomen mallin kerhotuki)
- Koulujen kerhotoimintaa kaikille (haetaan OPH:n kerhoavustus)

- liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset (Meriluonto / turvallisuus teemoilla)
- haetaan nuorisopalveluiden Erasmus+ project 2026-hanketuki
- haetaan hankerahoitus tapahtumatuotannon kehittämiseen
- kirjastojen kehittämishanke
- tukea nuorisoalan alueellisen ja paikallisen toiminnan kehittämiseen

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	947 133	1 082 300	1 148 500	1 152 400	1 158 300
KULUT	-5 064 145	-5 210 560	-5 380 297	-5 497 430	-5 552 300
KATE	-4 117 012	-4 128 260	-4 231 797	-4 345 030	-4 394 000

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 037 908	1 082 300	1 148 500	1 152 400	1 158 300
KULUT	-9 691 136	-9 797 295	-10 041 916	-10 159 049	-10 213 919
KATE	-8 653 229	-8 714 995	-8 893 416	-9 006 649	-9 055 619

Riskit

Toimintaympäristö ja muutokset

Riski	KALAJOEN KAMPUS, LUKIO JA AKATEMIA PALVELUT: Henkilöstön saatavuus	6
-------	---	---

ICT

Riski	KALAJOEN KAMPUS, LUKIO JA AKATEMIA PALVELUT: Sähköistenjärjestelmien pitkäaikainen häiriö	6
-------	--	---

Palveluiden turvallisuus

Riski	KALAJOEN KAMPUS, LUKIO JA AKATEMIA PALVELUT: Päihde- ja mielenterveysongelmien kasvun tuomat uhkatilanteet	9
-------	---	---

4.5.1 Toisen asteen koulutus

Palvelualueen kuvaus

Kalajoen lukiossa opiskellaan tähtäimenä sekä lukion päättötodistuksen että ylioppilastutkinnon suorittaminen. Kalajoen lukiossa voi opiskella yleislinjan lisäksi kansainvälisyys-, urheilu ja kuvataidelinjoilla, joille jokaiselle haetaan valtakunnallisessa yhteishaussa erikseen. Kalajoen lukio järjestää lukio-opintoja myös JEDUn Kalajoen yksikön yhdistelmäutkintoa suorittaville opiskelijoille.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Ammattiopisto JEDU on linjannut, että opetusta ei toteuteta alle kymmenen opiskelijan ryhmissä. Tämän vuoksi myöskään lukiolla ei voida toteuttaa kaksoistutkintolaisten opetusta linjattua pienemmissä ryhmissä. Kaksoistutkinnon järjestäminen Kalajoen lukiolla omissa opetusryhmissä tulee

näillä näkymillä loppumaan vuoden 2026 aikana. Yksittäiset kaksoistutkintoa suorittavat opiskelijat voivat edelleen osallistua opetukseen lukiolaisille järjestetyissä opetusryhmissä mutta järjestelyiden aiheuttamien jaksotuksen ja opetuksen päällekkäisyyden vuoksi kaksoistutkintoa suorittavien määrä tulee merkittävästi pienenemään.

Henkilöresurssit: 11 lukion lehtoria, 1 opinto-ohjaaja, 9 yhteistä opettajaa Merenojan yhtenäiskoulun kanssa, yhteinen erityisopettaja Merenojan yhtenäiskoulun kanssa, kv. opettaja, kv. koordinaattori, yhteinen koulutusasiantuntija Merenojan yhtenäiskoulun kanssa, rehtori.

Kansalaisopiston suunnittelijaopettaja (1) kansalaisopiston päätoiminen musiikinopettaja (1), määräaikaaiset kansalaisopiston tuntiopettajat (40).

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Kalajoen lukio opiskelijat	281	285	281	282	270
Kansalaisopiston tunnit		6 872	6 405	8 000	7 500
Kansalaisopiston opiskelijat		1 615	1 403	1 750	1 600
Taiteen perusopetus osallistujat		450	540	500	500
Lukion opiskelijatavoite 270					

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	305 868	301 700	216 500	217 600	218 700
KULUT	-2 723 104	-2 744 330	-2 740 551	-2 804 430	-2 832 900
KATE	-2 417 236	-2 442 630	-2 524 051	-2 586 830	-2 614 200

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	309 974	301 700	216 500	217 600	218 700
KULUT	-3 396 702	-3 320 613	-3 349 663	-3 413 542	-3 442 012
KATE	-3 086 728	-3 018 913	-3 133 163	-3 195 942	-3 223 312

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-138	-148	-197	-201	-208

4.5.2 Kalajoki Akatemia

Palvelualueen kuvaus

Kalajoki Akatemian toiminta sisältää 1) Kulttuuriakatemia, 2) Urheiluakatemia sekä 3) Nuorisokeskuksen toiminnot.

Kulttuuriakatemia vastaa Kalajoen kaupungin kirjasto- ja kulttuuripalveluista sekä taiteen

perusopetuksesta ja taidekasvatuksesta. Ylivieskan Seudun musiikkiopiston kuntaosuus sisältyy taiteen perusopetuksen kokonaisuuteen.

Urheiluakatemia vastaa kaupungin urheilu- ja liikuntapalveluista järjestämällä hyvinvointia edistävää liikuntaa ja liikuntaneuvontaa eri kohderyhmät huomioiden sekä tukemalla liikunnan kansalaistoimintaa, huippu-urheilua, seuratoimintaa ja olosuhdetyötä. Urheiluakatemia osallistuu aktiivisesti liikuntapaikkasuunnitteluun ja poikkihallinnollisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hankkeisiin. Tuotettaviin palveluihin sisältyvät urheilu- ja valmennustoiminnan kehittäminen, koulutus, lasten ja nuorten liikuntakasvatus, terveystoiminta ja kilpa- ja huippu-urheilun valmennus-, testaus ja koulutuspalvelut. Kaikissa toiminnoissa huomioidaan soveltava liikunta ja yhteistyö alueen toimijoiden kanssa.

Nuorisokeskus organisoii kokonaisvaltaisesti Kalajoen nuorisopalvelut sisältäen koulunuorisotyön ja varhaisnuorisotyön, avoimen nuorisotilatoiminnan, erityisnuorisotyön (Jelppiverkko), leiritoiminnan, nuorten vaikuttamisrakenteista huolehtimisen sekä osallistuu nuorten kansainvälisen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Kalajoki Akatemia tekee merkittävää yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa mm. toteuttamalla yhteistyössä lukuisia tapahtumia. Yhdistyksille, järjestöille sekä urheiluseuroille myönnetään vuosittain toiminta-avustuksia sekä kohdeavustuksia. Kalajoki Akatemia tarjoaa yhdistyksille tiloja ja alueita toiminnan järjestämiseen sekä kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikkumiseen ja virkistymiseen.

Kalajoki Akatemian toimintaa leimaa poikkihallinnollinen yhteistyö. Akatemia hakee, koordinoi ja toteuttaa hankkeita yhteistyössä kaikkien palvelualueiden kanssa. Akatemian henkilöstö osallistuu aktiivisesti olosuhteiden ja toimintaympäristön kehitystyöhön ja kuntalaisten kuulemisten järjestämiseen. Akatemia on hyvinvointipalveluiden tuottaja, jonka palveluyksiköt tekevät kiinteää yhteistyötä hyvinvointialue Pohteen kanssa.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Uusi liikuntasuunnitelma 2026–2030 ja Kalajoen kirjastopalveluiden kehittämissuunnitelma 2026–2030 tarjoavat vaihtoehtoja palveluiden monipuoliselle kehittämiselle, kuten myös Kalajoen kaupungin kulttuuri- ja nuoriso-ohjelma 2023–27.

Akatemian toimitilat hakevat tulevana vuonna paikkaansa. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palveluverkko pysyy ennallaan, kehittämistoimenpiteissä hyödynnetään uutta kehittämissuunnitelmaa. Sen sijaan kansalaisopiston ja nuorisopalveluiden toimitilojen paikat tulevat uudelleen tarkasteltaviksi, kun kaupungin vapaat toimitilat selviävät Pohteen päättäessä kaupungilta vuokraamistaan tiloista tai toimitilojen vapauduttua esimerkiksi varhaiskasvatuksen palveluverkkouudistuksen myötä.

Kalajoen keskustaaajamassa oleva Marttilantien liikuntasali on poistunut käytöstä, mikä luo harrastustilahaastetta urheiluakatemialle, kansalaisopistolle, yhdistyksille ja liikunnan harrastajille, kunnes uusi liikuntahalli ja lukio valmistuvat. Salin vuokratulot ja käyttömenot poistuvat.

Kansalaisopiston opetusta, ohjattua liikuntaa, erityisryhmien liikuntaa ja liikuntaneuvontaa joudutaan lisääntyvässä määrin tuottamaan vuokratiloissa, mikä aiheuttaa kustannuspaineita käyttötalouteen ja kurssimaksuihin. Toisaalta tehostetun tilojen vuorosuunnittelun ja vahtimestaripalveluiden kautta pyrimme maksimoimaan tilojen käyttöasteen ja tilatehokkuuden, minkä toivotaan johtavan myös vuokratuottojen kasvuun.

Henkilöresurssit: kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja (1), kehitys- ja valmennuspäällikkö (1), toimisto- ja koulutussihteeri (1), kulttuuriohjaaja, Virta-sali (1), kirjastopalveluiden kehityspäällikkö (määräaikainen) (1) kirjastonhoitajat (2), kirjastovirkailijat (6), informaatikko (1), liikunnanohjaaja (1), liikuntasuunnittelija (1), oto-valmentajat (3), nuoriso-ohjaajat (2), yksilövalmentajat (1), etsivä nuorisotyöntekijä (1) ja vahtimestarit (2).

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
01 KIRJASTO					
Kirjaston kokonaislainaus	202 071	197 024	205 281	200 000	210 000
Lainauksia/asukas	16,4	16	17	16	17
Kirjastokäyntejä/asukas	10,1	10	10	12	12
02 NUORISOPALVELUT					
Avoin nuorisotilatoiminta/osall	948	900	1 000	4 000	4 000
Lasten ja nuorten ohjattu toiminta/osallistujat	1 875	5 643	6 000	7 500	8 000
Lasten ja nuorten yöleirit	4	4	3	5	4
Lasten ja nuorten päiväleirit	5	3	6	6	6
03 KULTTUURI- JA LIIKUNTAPALVELUT					
Kulttuuri-toiminta/osallistujat	18 000	25 000	37 575	30 000	40 000
Kulttuuritapahtumat, alueelliset	10	10	10	15	15
Kuntotapahtumat, alueelliset	32	39	42	50	50
Liikuntakampanjat/osallistujat	23 200	27 800	32 500	50 000	50 000

Kuntotapahtuma on järjestetty liikunnallista elämäntapaa edistävä tapahtuma, johon osallistumiseksi on esitetty avoin kutsu.

Liikuntakampanja on hanketoimin tai valtakunnallisten teemaviikkojen ohjelman mukaisesti järjestetty tapahtuma. Se voi olla myös alueellinen liikuntakampanja, jonka kautta pyritään lisäämään liikettä.

Avoin nuorisotilatoiminta / osallistujat. Vuodesta 25 alkaen lasketaan mukaan myös kesäisin järjestettävät avoimet liikuntanuopparit sekä kv. kahvilatoiminta.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	641 265	780 600	932 000	934 800	939 600
KULUT	-2 341 041	-2 466 230	-2 639 746	-2 693 000	-2 719 400
KATE	-1 699 775	-1 685 630	-1 707 746	-1 758 200	-1 779 800
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	727 934	780 600	932 000	934 800	939 600
KULUT	-6 294 435	-6 476 682	-6 692 253	-6 745 507	-6 771 907
KATE	-5 566 501	-5 696 082	-5 760 253	-5 810 707	-5 832 307
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-162	-175	-139	-139	-141

4.6 Tekniset palvelut

Strategiset painopisteet

1. Kaupungin tila- ja kustannustehokkuutta parannetaan luopumalla palvelutuotannon kannalta tarpeettomista ja käytöstä poistetuista kiinteistöistä.
2. Maanhankintaa keskitetään strategisesti tärkeille alueille, jolla mahdollistetaan vetovoimaisten alueiden laajentuminen ja kaavoittaminen, sekä riittävä tonttitarjonta.
3. Liikenneturvallisuuden ja liikkumisen kehittäminen opasteilla sekä liikennemerkkien päivityksillä.
4. Talousarvioon varatut rakennushankkeet toteutetaan tiiviillä aikataululla ja strategisesti järkevän kokoisina. Suunnitteluun varattu määräraha on sitova. Suunnittelun jälkeen investoinnin kokonaiskustannus tarkentuu hankkeen ollessa mitoitukseltaan vertailukelpoinen muiden vastaavien toteutuksien kanssa. Ennen laajuudesta päättämisestä hankitaan tiedot vastaavan hankkeista ja niiden laajuudesta ja kustannuksista.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	8 985 165	8 755 100	8 639 475	8 803 000	9 204 000
VAL OM. KÄYTT.	117 705	250 000	250 000	251 000	251 000
KULUT	-15 493 947	-17 348 147	-17 680 307	-17 422 790	-17 878 590
KATE	-6 391 076	-8 343 047	-8 790 832	-8 368 790	-8 423 590

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	20 969 763	21 405 243	20 863 314	21 026 839	21 427 839
VAL OM. KÄYTT.	117 705	250 000	250 000	251 000	251 000
KULUT	-17 617 231	-19 429 353	-19 938 352	-19 680 835	-20 136 635
KATE	3 470 237	2 225 889	1 174 962	1 597 004	1 542 204

Riskit

Omaisuuuden hallinta

Riski	TEKNISET PALVELUT: Käytöstä poistuvat rakennukset	9
Toimenpide	Rakennusten jatkokäyttö palvelutuotantoon tai rakennuksista luopuminen.	

Tulojen hallinta

Riski	TEKNISET PALVELUT: Tulojen toteutuminen ja määrärahojen riittävyys	4
Toimenpide	Määrärahojen riittävyyttä ja tulokehitystä seurataan aktiivisesti	

Toimintaympäristö ja muutokset

Riski	TEKNISET PALVELUT: Henkilöstö	8
Toimenpide	Pyritään luomaan hyvät edellytykset työnteolle ja olemaan houkutteleva työpaikka	

ICT

Riski	TEKNISET PALVELUT: ICT-järjestelmien toimivuus	6
-------	---	---

Onnettomuudet ja vahingot

Riski	TEKNISET PALVELUT: Kiinteistövahingot	8
Toimenpide	Riittävillä vakuutuksilla ja oikea-aikaisella kunnossapidolla	
Riski	TEKNISET PALVELUT: Työturvallisuus	3
Toimenpide	Henkilöstön perehdyttämiseen kiinnitetään erityistä huomiota	

Riskiraportti kuvaa palvelualueen merkittävimmät riskit kaupungin riskikehikon (todennäköisyys ja vaikuttavuus) perusteella. Riskin suuruus = riskin todennäköisyys x riskin vaikuttavuus. Riskin suuruus on vähäinen arvolla 1–3, riskillä on merkitystä palvelualueen toiminnan kannalta arvolla 4–8 ja riskillä on huomattava merkitys palvelualueen toimintaan arvolla 9–16.

Tekninen lautakunta

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	7 440 958	7 125 500	6 986 475	7 142 000	7 527 000
VAL OM. KÄYTT.	117 705	250 000	250 000	251 000	251 000
KULUT	-13 399 550	-15 111 607	-15 403 824	-15 087 650	-15 519 050
KATE	-5 840 887	-7 736 107	-8 167 349	-7 694 650	-7 741 050
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	19 411 441	19 775 643	19 210 314	19 365 839	19 750 839
VAL OM. KÄYTT.	117 705	250 000	250 000	251 000	251 000
KULUT	-15 264 281	-16 964 028	-17 338 865	-17 022 692	-17 454 092
KATE	4 264 865	3 061 615	2 121 449	2 594 147	2 547 747

4.6.1 Hallinto tekninen lautakunta

Palvelualueen kuvaus

Teknisten palveluiden hallintoon sisältyy teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan toiminta.

Teknisten palveluiden toiminnan tulee tukea kaupungin strategiaa ja kaupungin asettamien tavoitteiden toteutumista. Teknisten palveluiden toimintaa ohjaa tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Hankintojen kehittämistä jatketaan edelleen ja painopisteenä on tulevana vuosina sopimushallinnan kehittämisessä. Turvallisuuden parantamiseen on varauduttu 50 t € määrärahalla erityisesti rannan turvallisuuden osalta.

Henkilöresurssit: tekninen johtaja ja hallintopäällikkö

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
VAL OM. KÄYTT.	1 517				
KULUT	-207 043	-280 300	-321 342	-327 800	-330 700
KATE	-205 526	-280 300	-321 342	-327 800	-330 700
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	233 983	300 536	293 042	293 042	293 042
VAL OM. KÄYTT.	1 517				
KULUT	-228 075	-306 574	-396 581	-403 039	-405 939
KATE	7 425	-6 038	-103 539	-109 997	-112 897

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-164	-16	-17	-23	-26

4.6.2 Maankäyttöpalvelut

Palvelualueen kuvaus

Maankäyttöpalveluiden tehtävänä on huolehtia kaupungin kaavoituksesta, maaomaisuudesta ja riittävästä tonttitarjonnasta. Kaavoituksen raakamaan hankintaa pyritään kohdentamaan strategisesti tärkeille alueille niin, että maankäytön suunnittelulla ja monipuolisella tonttitarjonnalla pystytään vastaamaan kaupungin kehittämistarpeisiin. Asema- ja yleiskaavatöitä ohjaa vuosittain laadittava kaavoitusohjelma. Asemakaavahankkeita käynnistetään vetovoimaisilla alueilla, joilla kaupungin maaomaisuus on riittävä. Maankäyttöpalveluiden tehtävänä on asema- ja yleiskaavoituksen lisäksi tonttien hinnoittelu ja myynti/vuokraus, kauppakirjojen ja vuokrasopimusten laatiminen sekä kaupungin maaomaisuuteen liittyvien sopimusten valmistelu ja kiinteistönmuodostukseen ja kirjaamisasioihin liittyvät toimenpiteet. Maankäyttöpalveluiden maaomaisuus palveluyksikkö vastaa kaupungin metsäomaisuuden hoitamisesta Metsäsäsuunnitelma 2022 mukaisesti.

Maankäyttöpalveluiden tuottamien paikkatietopalveluiden tehtävänä on huolehtia paikkatiedosta, eli karttaomaisuuden hankinnasta ja ylläpidosta, kaupungin selainpohjaisten karttapalveluiden ajantasaisuudesta ja kehittämisestä sekä maastomittauksista ja kaavan pohjakarttojen hyväksymisestä. Paikkatietopalveluita myydään yhteistyösopimuksiin perustuen Pyhäjoelle, Sieviin ja Merijärvelle sekä lähialueella toimiville yhteisöille, yrityksille ja yksityisille henkilöille sekä aluearkkitehtipalvelua Merijärvelle. Paikkatiedon ohjelmistojen ja kaluston ajan tasalla pitäminen ovat keskeistä ja jatkuvaa toimintaa.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Asema- ja yleiskaavoitusta ohjaa kaupunginvaltuuston 29.4.2025 hyväksymä kaavoitusohjelma 2025–2027.

Kaavoitusohjelmaan sisältyvistä osayleiskaavahankkeista Hiekkasärkkien mantereenpuolen osayleiskaavaa valmistellaan kaavaluonnoksesta kaavaehdotusvaiheeseen, valtatie 8 liittymien vaatimat maa-aluevaraukset huomioiden.

Asema- ja yleiskaavoituksen osalta kaavoitusohjelmiin sisältyvät sekä strategisiksi kärkihankkeiksi priorisoidut Jylkän sekä Sataman yrityspuiston osayleiskaavat ja asemakaavat saatetaan vireille laatimalla osallistumis- ja arviointisuunnitelmat sekä aloittamalla selvitysten laatiminen kaavoitettaville alueille. Kaavoitusta varten Jylkän alue osoitetaan rakennuskielto- ja toimenpiderajoitusalueeksi.

Tuulivoimapuistojen osayleiskaavojen painopisteet ovat Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiskäsittely, Linnanharjun tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmistelu kaavaehdotusvaiheeseen sekä Tallikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan eteneminen kaavaluonnosvaiheesta kaavaehdotusvaiheeseen.

Lisäksi työn alla olevia asemakaavahankkeita ovat Hiekkasärkkien kylpylätontin asemakaavan muutos sekä asuintonttivarantoa kasvattavia Ahmanpuiston, päiväkotipuolukan ja Pohjankylän puiston asemakaavojen muutokset.

Maaomaisuus palveluysikön painopistealueita tulevat olemaan strategisten kärkihankkeiden Jylkän ja Sataman Yrityspuiston täydentävä maanhankinta sekä asemakaavan mukaisten katualueiden maanomistukseen liittyvät tehtävät. Muuta maanhankintaa pyritään toteuttamaan tapauskohtaisesti. Marinan alueen tonttien markkinointia tehostetaan eri yhteistyötahojen kanssa.

Paikkatietoyksikkö on mukana Kalajoen ja ympäristökuntien hankkeissa suunnittelun lähtöaineistojen tuottamisen osalta ja palvelee kaupungin eri osastoja erilaisilla mittaus-, kartta-, paikkatietoanalyysi- ja dronekuvaustöillä. Omana työnä laaditaan asemakaavan pohjakartta Jylkän alueelle ja päivitetään Yrityspuiston hankealueen asemakaavan pohjakartta. Uuden 2025 kuvatun rannikon GSD 5 cm ortoilmakuvan avulla saadaan koko rannikon pohjakartat ajan tasalle työtilanteen salliessa. Harkitaan lämpökameralla varustetun kuvausdronen hankintaa, jolla voidaan palvella lämpöyhtiötä Kalajoella ja Pyhäjoella ja saada laadukkaampaa ortoilmakuvaa sekä pidempiä lentoaikoja kartantuotannon, valvonnan ja suunnittelun tueksi.

Henkilöresurssit: kaavoituspäällikkö, kaavoittaja, kaavasuunnittelija, maankäyttöpäällikkö, maankäyttösihteeri, paikkatietoinsinööri, mittaustyönjohtaja, 4 kartoittajaa.

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
01 KAAVOITETUT ALUEET					
Yleiskaava-aluetta ha	19 585	19 585	19 585	19 585	19 895
Asemakaava-aluetta	3 574	3 574	3 574	3 574	3 574
Ranta-asemakaava-aluetta ha	2 357	2 357	2 357	2 357	2 357
02 ASUNTOTONTIT					
Asuntotontit yhteensä	191	187	189	202	210
Kirkonseutu	93	89	91	104	93
Tynkä	19	19	19	19	19
Rautio	26	26	26	26	26
Himanka (kaava-alue)	49	49	49	49	68
Himanka (muut)	4	4	4	4	4
03 LOMA-ASUNTOTONTIT					
Loma-asuntotontit	120	114	120	125	136
04 TEOLLISUUS- JA LIIKETONTIT					
Teollisuus- ja liiketontit yhteensä	58	53	54	52	58
Kirkonseutu	45	42	42	41	44
Rahja	6	6	6	6	5
Himanka	7	5	6	5	9
05 MYYDYT TAI VUOKRATUT TONTIT					
Asuntotontit	5	4	4	10	10
Kerrostalo	1	0	1	1	1
Loma-asunto	24	5	5	10	10
Teollisuus- ja liiketontit		2	2	2	2

Loma-asuntotonttien määrään on lisätty Himankakylän loma-asuntotontit vuosille 2025 ja 2026.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 442 818	1 449 500	1 458 500	1 590 000	1 597 000
VAL OM. KÄYTT.	14 016				
KULUT	-1 063 049	-1 104 890	-1 168 077	-1 192 480	-1 204 180
KATE	393 785	344 610	290 423	397 520	392 820

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 613 776	1 622 775	1 582 218	1 713 718	1 720 718
VAL OM. KÄYTT.	14 016				
KULUT	-1 210 138	-1 253 868	-1 312 437	-1 336 841	-1 348 541
KATE	417 654	368 908	269 780	376 877	372 177

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	58	42	32	28	24

4.6.3 Tilapalvelut

Palvelualueen kuvaus

Tilapalveluiden perustehtävä on hallinnoida kaupungin omistamaa, nykyarvoltaan noin 125 milj. euron, rakennuskantaa ja ylläpitää niitä käyttötarkoituksen edellyttämässä toimintakunnossa. Tilapalvelut peruskorjaa ja kunnossapitää olemassa olevaa rakennuskantaa, sekä rakennuttaa uudiskohteita kaupungin tarpeisiin. Määrältään ja laadultaan riittävät toimitilat luovat pohjan ns. peruspalvelutuotannolle.

Kaupungin omistamat tilat, joissa ei ole omaa toimintaa, vuokrataan tai myydään ulkopuoliselle toimijalle. Käytöstä poistetut rakennukset pyritään purkamaan turvallisuuden ja katukuvan yleisilmeen vuoksi. Konserniyhtiöille myydään isännöinti- ja kiinteistönhoito- ja rakennuttamispalveluita.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Himangan varhaiskasvatuskeskuksen rakentaminen käynnistyy vuoden 2026 aikana. Kalajoella Marttilantien päiväkodin purku jatkuu vuoden 2026 aikana, ja siihen on varauduttu vuoden 2026 talousarviossa. Lisäksi muihin purkukustannuksiin on varauduttu 300 t€ edestä.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja Kalajoen kaupungin väliset vuokrasopimukset päättyvät vuoden 2025 lopussa. Uusi sopimuskausi käynnistyy vuoden 2026 tammikuusta alkaen, ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue vuokraa uudella sopimuskaudella vähemmän tiloja kuin päättyneellä kaudella. Jatkokäyttö tyhjilleen jäävien tilojen osalta tulee ratkaistavaksi tulevalla kaudella 2026.

Tekniset palvelut hallinnoivat kaupungin tiloja, tekevät esityksen käytöstä poistettavista tiloista sekä perusparannettavista tiloista.

Henkilöresurssit: tilapalvelujohtaja, talonrakennuspäällikkö, rakennuttajainsinööri, kunnossapitoinsinööri, isännöitsijä, asiakkuusvastaava, 6 kiinteistönhoitajaa, 3 kirvesmiestä

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
01 PALVELUIDEN KÄYTÖSSÄ OLEVAT RAKENNUKSET JA HUONEISTOT					
Rakennukset ja huoneistot/kpl	51	29	30	30	30
Rakennukset ja huoneistot kerrosala/m2	65 153	46 561	46 664	45 117	45 117
Palveluille vuokratut rakennukset ja huoneistot		5	5	5	5
Palveluille vuokratut rakennukset ja huoneistot kerrosala/m2		1 106	956	428	428
02 HYVINVOINTIALUEEN KÄYTÖSSÄ OLEVAT RAKENNUKSET					
Hyvinvointialueelle vuokrattavat rakennukset		13	13	13	10
Hyvinvointialueelle vuokrattavat rakennukset kerrosala/m2		19 897	19 897	19 474	17 124
03 MUUT RAKENNUKSET					
Muut rakennukset/kpl	33	32	30	30	31
Muut rakennukset kerrosala m2	31 907	29 016	28 591	28 561	28 676
04 YHTEENSÄ					
Yhteensä/kpl	84	79	78	78	76
Yhteensä kerrosala/m2	97 060	96 580	96 108	93 580	91 345

Suoritetaulukko on lisätty TA2025 nähden Marinan huoltorakennus muihin rakennuksiin, joka valmistuu vuoden 2026 aikana. Marttilantien päiväkodin purku-urakka valmistuu vuonna 2026, ja sen osalta muutokset oli huomioitu jo TA2025. Hyvinvointialueen rakennusten ja neliöiden osalta muutoksia TA2026 on tullut jonkin verran, koska vuokrattavien rakennusten määrä on pienentynyt sekä paloaseman osalta neliömäärä tarkistettu.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	4 107 041	3 876 000	3 593 900	3 608 000	3 976 000
VAL OM. KÄYTT.	39 901	120 000	150 000	150 000	150 000
KULUT	-5 648 371	-6 321 457	-6 428 790	-5 957 700	-6 302 400
KATE	-1 501 429	-2 325 457	-2 684 890	-2 199 700	-2 176 400
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	11 587 668	11 673 993	10 862 247	10 876 347	11 244 347
VAL OM. KÄYTT.	39 901	120 000	150 000	150 000	150 000
KULUT	-6 309 274	-6 970 407	-7 035 238	-6 564 147	-6 908 847
KATE	5 318 295	4 823 586	3 977 009	4 462 199	4 485 499

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-397	-166	-122	-192	-221

4.6.4 Ateria- ja puhtauspalvelut

Palvelualueen kuvaus

Ateriapalveluiden tehtävä on vastata koulujen ja päiväkotien toimintayksiköiden asiakkaiden ateriapalveluiden toteuttamisesta. Puhtauspalveluiden tehtävä on vastata eri palvelualueiden käytössä olevien toimintayksiköiden kiinteistöjen sekä muiden erikseen määritettyjen kiinteistöjen siivouksesta. Toiminnot pyritään järjestämään hinta-laatusuhteeltaan kilpailukykyisesti. Toiminta pohjautuu kaupungin yhteiseen strategiaan ja toiminnan linjauksiin. Ateria- ja puhtauspalvelut toimivat tärkeänä tukipalveluna kaupungin eri palvelualueille ja muille kiinteistöjen ja ateriapalveluiden käyttäjille.

Merenojan yhtenäiskoulun keittiö toimii valmistuskeittönä, ja vastaa Merenojan yhtenäiskoulun sekä lukion oppilaiden ja henkilökunnan ruokapalveluista. Pohjankylän päiväkodin keittiö valmistaa oman päiväkodin aterioiden lisäksi lounasateriat Tyngän aluekoulun oppilaille ja henkilökunnalle sekä vastaa oman päiväkodin aamu- ja välipaloista sekä muista päiväkodin ateriapalveluista. Raution monitoimitalon keittiö valmistaa oman yksikkönsä päivähoidon ja koulun aterioiden lisäksi lounasateriat Kivrinteen päiväkodille. Raumankarin yhtenäiskoulun keittiö valmistaa oman koulun aterioiden lisäksi lounasateriat myös Satumajakan päiväkodin satelliittiosastojen; Mastotien ja Väinönkujan yksiköihin sekä vastaa oman koulun oppilaiden ja henkilökunnan ateriapalveluista. Satumajakan päiväkodin keittiö toimii itsenäisesti ja vastaa oman yksikkönsä ateriapalveluista.

Palvelukeittiöitä on kolme (3): Kivrinteen, Mastotien ja Väinönkujan päiväkotien keittiöt. Palvelukeittiöt huolehtivat itsenäisesti osan ruoanvalmistuksesta, kuten aamupalan ja välipalan valmistuksen. Isommissa palvelukeittiöissä voidaan itse kypsentää kappaleruuat sekä valmistaa energialisäkkeet ja salaattit. Pienemmille palvelukeittiöille sekä jakelukeittiölle lähetetään lounasateria kokonaisuudessaan valmiina kuumatoimituksena. Jakelukeittiöitä on yksi (1), Tyngän aluekoululla.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Ruoka- ja siivouspalvelujen nimi muutetaan nykyaikaisemmaksi ja kuvaamaan paremmin palveluja. Uusi nimi on Ateria- ja puhtauspalvelut.

Ateriapalvelujen tuottamat kouluateriat tarjotaan oppilaan koulupäivän rytmiin sopivasti, jotta aterioiden välit eivät veny liian pitkiksi. Opetushallituksen kouluruokailusuositusten mukaan oppilaille tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan ravitsevaan välipalaan, jos koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia koululounaan jälkeen. Vuonna 2026 maksuton välipala tarjotaan tämän suosituksen mukaisesti luokkien 1-3 oppilaille. Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat oppilaat saavat välipalan toiminnan yhteydessä.

Henkilöresurssit: ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö, 2 palveluesimiestä, 3 ruokapalveluesihenkilöä, 5 kokkia, 14,12 palvelutyöntekijää ja laitoshuoltajaa henkilötyövuosiksi laskettuna.

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
01 VARHAISKASVATUS, KOULUT					
Lounas	342 588	355 631	356 431	333 500	323 000
Ap/lp, aamu- ja välipalat	13 437	16 734	18 846	16 100	17 400
1-3 välipalat				22 900	18 400
02 VARHAISKASVATUS, PÄIVÄHOITO					
Aamupala	40 717	41 323	40 814	34 250	41 800
Lounas	87 531	87 095	76 312	73 100	78 300
Välipala	53 724	53 290	51 604	42 100	52 900
03 SIIVOUS					
Koulu- ja päiväkotikiinteistöjen siivous/m2	29 289	25 589	25 289	25 589	22 647
Muiden kiinteistöjen siivous/m2	15 084	6 514	6 514	6 514	8 701

Päivähoidon ja koulujen ateriamäärissä on mukana myös kyseessä olevassa yksikössä toimivan esiopetuksen ateriamäärät. Koulu- ja päiväkotikiinteistöjen siivouksen neliömäärästä on vähennetty talousarviossa 2026 Marttilantien päiväkodin, Mäntylän päiväkodin, Lankilantien ap/ip:n ja Vuorenkallion koulun neliöt sekä lisätty Pohjankylän päiväkodin neliöt.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	46 488		14 000	14 000	14 000
KULUT	-2 680 354	-2 957 752	-3 014 977	-3 078 570	-3 109 170
KATE	-2 633 866	-2 957 752	-3 000 977	-3 064 570	-3 095 170
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	3 374 567	3 584 737	3 716 496	3 716 496	3 716 496
KULUT	-3 393 268	-3 632 548	-3 756 331	-3 819 923	-3 850 523
KATE	-18 701	-47 811	-39 834	-103 427	-134 027
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-375	-210	-215	-244	-247

4.6.5 Kuntatekniikka

Palvelualueen kuvaus

Palvelualue sisältää liikenneväylien, liikenneohjauslaitteiden sekä kuivatusjärjestelmien rakennuttamisen ja kunnossapidon asemakaava-alueilla, teollisuus- sekä tarha-alueilla. Viher- ja ulkoilualueet yksikön rakentamiseen ja kunnossapitoon kuuluvat puisto ja liikunta-alueet, veneilyreitit, pienvenesatamat, sekä yleiset ulkoalueet.

Kunnallistekniikan suunnittelu tehdään pääosin oman työnä ja ostopalvelulla täydennetään omaa työtä tarpeen mukaan. Yksityistieavustusta saa noin 85 tiekuntaa. Tekninen lautakunta päättää yksityistieavustusten perusteet ja myöntää avustukset määrärahojen puitteissa.

Viemärlaitoksen taseyksikkö on osa kuntatekniikkaa. Viemärlaitos omistaa jätevedenkeräilyverkon pumppaamoinen ja vastaa jäteveden keräilystä kuluttajilta ja johtaa jäteveden puhdistettavaksi Vesikolmio Oy:n puhdistamoille Kalajoella, Rautiossa ja Himangalla. Vesikolmio Oy vastaa jäteveden käsittelystä sekä puhdistamoiden toiminnasta. Vesikolmio Oy vastaa myös puhtaan veden hankinnasta. Veden jakelusta kuluttajille vastaa Osuuskunta Valkeavesi.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Työkonepalveluissa on viime vuosina kiinnitetty kasvavaa huomiota vähäpäästöisyyteen ja kaluston ympäristövaikutuksiin. Kehitystä on ohjannut tarve vastata tiukentuviin päästövaatimuksiin sekä organisaation omaan vastuullisuustavoitteeseen. Käytännön ratkaisuja on toteutettu muun muassa kaluston uudistamisella ja teknologian päivittämisellä, jotta ajoneuvot täyttävät nykyiset standardit ja tukevat kestäväää toimintaa. Erityisesti kuorma-autojen osalta on asetettu vaatimuksia, jotka varmistavat vähintään Euro 6 -päästöluokan mukaisen suorituskyvyn. Tämä linjaus vähentää merkittävästi haitallisia päästöjä ja parantaa kokonaisympäristökuormituksen hallintaa. Samalla on tarkasteltu mahdollisuuksia hyödyntää uusia ratkaisuja, kuten vaihtoehtoisia polttoaineita ja energiatehokkuutta parantavia teknologioita. Tavoitteena on, että työkonepalvelut kehittyvät jatkuvasti kohti vähäpäästöisempää ja vastuullisempaa toimintamallia, jossa huomioidaan sekä lainsäädännön vaatimukset että asiakkaiden ja yhteiskunnan odotukset.

Reitistöjen reittitoimituksia jatketaan Siiponjoen ja Plassi-Vasankarin osalta vuonna 2026. Erityistä huomiota kiinnitetään liikennemerkkien ja opasteiden kuntoon ja oikeellisuuteen.

Vuosittain vaihtelevat jätevesimäärät on osoittanut, että pumppaamoiden saneerausta tulee suorittaa. Samassa yhteydessä tulee tarkastella kiristyneet ympäristö- ja toiminta vaatimukset pumppaamoiden toiminnassa. Vuonna 2026 suoritetaan Änkilän pumppaamon uusiminen, sekä pumppaamon tulo- ja lähtöputkien saneeraus. Viemäriverkoston laajentumista toteutetaan Tyngän alueelle. Vesikolmio Oy korottaa jäteveden käyttömaksua 0,05 €/m³ 1.1.2026 alkaen. Korotuksen vuoksi myös Kalajoen kaupunki korottaa jäteveden hintaa vuoden 2026 aikana.

Henkilöresurssit: kuntatekniikan päällikkö, infratyönjohtaja, kunnossapitotyönjohtaja, kuntatekniikan suunnittelija, 5 kunnossapitotyöntekijää, liikuntapaikkamestari, 5 ulkoilualueiden työntekijää, lupasihteeri 30 %. Kesäkaudella kausityöntekijöitä, sekä insinööriharjoittelija

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
01 KAAVATIET					
Kaavatiet/kunnossapito/km	131	132	133	133	133
Kevyen liikenteen	37	37	37	37	37
väylät/kunnossapito/km					
Katuvalot/kunnossapito/kpl	3 700	3 700	3 720	3 730	3 420
02 YKSITYISTIET					
Avustettavat yksityistiet/km	158	161	160	160	160
03 VIHHER- JA ULKOILUALUEET					
Jäähallin käyttötunnit	1 820	1 781	2 340	2 400	2 400
Hoidettava latuverkosto/km	140	142	145	145	145
Venepaikat	600	599	624	607	607
04 VIEMÄRILAITOS					
Viemäriin liitetyt kiinteistöt	3 949	3 991	4 043	4 000	4 020
Puhdistettu jäteveettä/m3	626 863	620 672	653 150	650 000	670 000
Vuotovesiä/m3	210 722	215 233	243 692	210 000	225 000
Viemäriverkosto/kunnossapito/km	225	235	235	235	237

Marinan uudet venepaikat eivät sisälly vuokrattujen venepaikkojen määrään.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 844 611	1 800 000	1 920 075	1 930 000	1 940 000
VAL OM. KÄYTT.	62 271	130 000	100 000	101 000	101 000
KULUT	-3 800 732	-4 447 208	-4 470 637	-4 531 100	-4 572 600
KATE	-1 893 850	-2 517 208	-2 450 562	-2 500 100	-2 531 600

Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	2 601 447	2 593 601	2 756 311	2 766 236	2 776 236
VAL OM. KÄYTT.	62 271	130 000	100 000	101 000	101 000
KULUT	-4 123 526	-4 800 632	-4 838 278	-4 898 741	-4 940 241
KATE	-1 459 809	-2 077 031	-1 981 967	-2 031 505	-2 063 005

Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-121	-144	-154	-207	-202

Ympäristölautakunta

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 544 207	1 629 600	1 653 000	1 661 000	1 677 000
KULUT	-2 094 397	-2 236 540	-2 276 483	-2 335 140	-2 359 540
KATE	-550 190	-606 940	-623 483	-674 140	-682 540
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 558 321	1 629 600	1 653 000	1 661 000	1 677 000
KULUT	-2 352 949	-2 465 326	-2 599 487	-2 658 143	-2 682 543
KATE	-794 628	-835 726	-946 487	-997 143	-1 005 543

4.6.6 Ympäristöterveydenhuolto

Palvelualueen kuvaus

Kalajoen kaupunki tuottaa isäntäkuntamallilla ympäristöterveydenhuollon palvelut Raahen ja Kalajoen kaupungeille sekä Siikajoen, Pyhäjoen ja Merijärven kunnille.

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jossa riskit huomioiden valvotaan ihmisen terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu terveydensuojelu, elintarvikkeiden, tupakkalain, sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Praktikkoeläinlääkäreiden virkoja täyttämässä on haasteita ja niiltä osin voidaan joutua turvautumaan ostopalveluun.

Eläinlääkintähuoltolaki 285/2023 tulee voimaan 1.1.2026. Lakimuutos tuo mukanaan muutoksia eläinlääkintähuollon praktiikan palvelutarjontaan ja palvelun hinnoitteluun. Maksutaksa päivitetään vuodelle 2026, jossa huomioidaan lakimuutoksen vaatimukset.

Terveysvalvonnan toimintaympäristöön vaikuttavat valtionhallinnossa tapahtuvat organisaatiomuutokset, kun ELY-keskukset, Valvira ja Aluehallintovirastot lakkaavat. Terveysvalvonnan toimialaan liittyvät valtionhallinnon toiminnot siirtyvät 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirastoon, Elinvoimakeskukseen sekä Ruokavirastoon.

Henkilöresurssit: ympäristöterveydenhuollon johtaja, terveystarkastaja 5, praktikkoeläinlääkäri 8, valvontaeläinlääkäri 2, eläintenhoitaja 2

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
02 Eläinlääkintähuolto					
Eläinlääkärin sairauskäynnit	1 359	1 731	1 745	1 700	1 600
Eläinlääkärin vastaanoton käynnit	5 425	5 102	6 573	7 000	6 000
Eläinsuojelutarkastukset	157	94	106	100	100
Terveysthuoltokäynnit	181	220	320	220	260
03 Elintarvikelain mukaiset tarkastukset					
Elintarvikehuoneistot	162	155	214	160	180
Alkutuotanto maitotilat	7	6	33	10	10
04 Muut tarkastukset ja näytteenotot					
Terveysthuoltolain tarkastukset	118	94	137	130	130
Tupakan vähittäismyyntitarkastus	18	22	36	20	20
Lääkelain (nikotiinin korvaustuotteet) tarkastukset	7	7	10	10	10
Talousvesi	143	72	108	80	90
Uimavesi (uimahalli, kylpylä jne)	36	29	48	30	30
Uimavesi uimaranta	107	123	108	100	110

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 401 900	1 451 600	1 475 000	1 482 000	1 490 000
KULUT	-1 694 188	-1 741 000	-1 769 737	-1 815 800	-1 834 500
KATE	-292 289	-289 400	-294 737	-333 800	-344 500
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	1 411 931	1 451 600	1 475 000	1 482 000	1 490 000
KULUT	-1 847 890	-1 863 883	-1 964 402	-2 010 465	-2 029 165
KATE	-435 959	-412 283	-489 402	-528 465	-539 165
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-17	-26	-24	-24	-24

4.6.7 Ympäristöohjaus

Palvelualueen kuvaus

Ympäristönohjauksen tehtävät perustuvat pääosin rakentamislain ja -asetuksen, ympäristönsuojelulain ja -asetuksen, maa-aineslain ja -asetuksen, vesilain, jätelain, kemikaalilain, vesihuoltolain,

maastoliikennelain, vesiliikennelain, lain ajoneuvojen siirtämisestä ja ulkoilualuelain mukaisiin tehtäviin.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Ympäristönsuojelun valvontaohjelma päivitetään vuosille 2026–2029. Maksutaksan päivittäminen ajoittuu vuodelle 2026.

Ympäristönsuojelun toimintaan vaikuttaa muun muassa vesihuoltolain uudistus, joka astuu voimaan 1.1.2026. Lisäksi toimintaympäristöön vaikuttavat valtionhallinnossa tapahtuvat muutokset, kun ELY-keskukset ja Aluehallintovirastot lakkaavat, ja 1.1.2026 aloittavat Lupa- ja valvontavirasto, johon suurin osa valtion ympäristönsuojelun tehtävistä siirtyy, sekä Elinvoimakeskukset, joihin sijoittuu esimerkiksi vesienhoidon ja luonnon monimuotoisuuden edistämistehtävät.

Rakennusvalvonnassa rakentamislupien kokonaismäärän pienentyminen luvista vapaiden rakennusten osalta realisoitui vuoden 2025 aikana ja se on nähtävissä myös vuoden 2026 talousarviossa. Neuvonta ja ohjausvelvollisuus ovat kuitenkin säilyneet ennallaan myös luvista vapaiden rakennusten osalla.

Rakentamislain muutokset, joiden voimaantulo siirtyi vuoden 2026 alkuun, ovat käsittelyaika takuu, rakennuksen vähähiilisyyden ja sen hiilijalanjäljen raja-arvoa koskeva säännös ja tietomallivaatimus.

Uusi rakennusjärjestys on ollut nähtävillä ehdotusvaiheessa ja voimaantulo on mahdollista vuoden 2026 alussa.

Henkilöresurssit: johtava rakennustarkastaja, rakennustarkastaja, 2 ympäristötarkastajaa, lupasihteeri, lupasihteeri 70 %

Suorite	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
01 RAKENNUSVALVONTA					
Rakentamisen luvat yhteensä/kpl	338	256	227	230	200
Rakentamisluvat				185	160
Ilmoitusluvut	20	14	15	10	10
Purku- ym. luvat	34	48	9	35	30
Lupien käsittelyaika (med pv)	21	28	23	21	21
Rakennusluvut (k-m2)	20 400	11 400	14 644	12 000	12 000
02 KATSELMUKSET, KOKOUKSET, LAUSUNNOT					
Katselmukset ja aloituskokoukset	1 129	955	449	600	550
Lausunnot	4	8	5	10	10
03 YMPÄRISTÖNVALVONTA					
Ympäristöluvut ja ilmoituspäätökset	2	2	3	5	5
Maa-aines- ja yhteisluvut	6	1	4	4	4
Rekisteröinnit, muut luvat ja ilmoitukset	3	8	4	10	5
Ajoneuvojen siirtopäätökset	3	1	5	5	4
Tarkastukset	47	10	55	80	80
Lausunnot	6	20	34	20	20
Keskimääräinen käsittelyaika, luvat (kk)		8	8	6	6
Käsittelyaika, ilmoitusmenettely (vrk)		420	69	120	120

Rakentamislupien määrä kuvaa uuden rakentamislain mukaisia lukuja.

Talousarviomäärärahat

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	142 308	178 000	178 000	179 000	187 000
KULUT	-400 209	-495 540	-506 746	-519 340	-525 040
KATE	-257 901	-317 540	-328 746	-340 340	-338 040
Sisäiset ja ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	146 391	178 000	178 000	179 000	187 000
KULUT	-505 059	-601 442	-635 084	-647 678	-653 378
KATE	-358 669	-423 442	-457 084	-468 678	-466 378
Nettomenojen kehitys	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Nettomeno €/asukas	-11	-24	-21	-26	-27

5 TULOSLASKELMAOSA

5.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen, korkoihin, muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Vakaan talouden lähtökohta on, että menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen.

Kaupungin menokehitys on maltillistunut, menot kasvavat alle prosenttiyksikön verraten talousarvioon 2025. Henkilöstömenoihin on varattu virka- ja työehtosopimusten edellyttämä kasvu olemassa oleviin palvelussuhteisiin, henkilösivukulut hieman laskevat mm. arvioitun tasausmaksun ollessa edellisvuotta pienempi. Henkilöstömenoissa verrattaessa edellisvuoteen näkyy myös se, että budjetoituihin hankkeisiin ei ole tehty varauksia henkilöstömenoihin, vaan hankemäärärahat on varattu muihin palveluihin. Lisäksi palveluverkkoratkaisut päivähoitossa vähentävät resurssitarvetta palveluiden keskittyessä yhteen pisteeseen. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa näkyy voimakkaaimmin sähkön hinnan aleneva vaikutus. Avustuksissa kotihoidon tuen osuus edellisvuotta pienempi (päivähoidon käyttö on kasvanut viime vuosina), kyläavustusten määrä ja kunnan rahoitusosuus työmarkkinatuista kasvavat. Muista toimintakuluista on lisäksi siirretty muihin palveluihin hankevarauksia.

Tuloverossa odotetaan talouden piristyvän, työllisyyden ja ansioiden kehittyvän positiivisesti ja sitä odotetaan kertyvän 19,85 M€. Kiinteistöverossa odotetaan alueelle tapahtuvan rakentamisen kasvattavan kiinteistövero, kertyvän odotetaan 8,25 M€. Yhteisöveron tuotto on maltillinen ja vuoden 2025 tasossa, ollen 2,6 M€. Valtionosuus laskee vain hieman. Vuonna 2026 soteuudistuksen vaikutus Kalajoen kaupungin taloudessa on pitkälti täysimääräinen eikä valtionosuudessa ole enää muutosrajoittimen vaikutusta, joka on ollut positiivinen erä valtionosuudessa. Lisäksi verotulojen tasaus pienenee, mikä kertoo aiempien vuosien hyvästä verotulokehityksestä.

Rahoitustuotoissa odotetaan sijoitusmarkkinatilanteen jatkuvan hyvänä. Siihen voi vaikuttaa kuitenkin mm. geopoliittiset tilanteet. Sijoitusten odotetaan tuottavan reilun miljoonan euron positiivista tulosvaikutusta. Muissa rahoitustuotoissa on osinkotuotto-odotus. Korkomarkkina on maltillistunut ja tuo hieman helpotusta tuloslaskelmaan. Korkomenoihin vuodelle 2026 on varattu 1 milj. euroa.

Vuosikate riittää lähes suunnitelman mukaisiin poistoihin. Suunnitelman mukaisissa poistoissa on huomioitu jo päätettyjen ja suunniteltujen rakennusinvestointien vaikutus korvaavien kohteiden poistoaikoihin. Aiemmin tehtyä investointivarausta on purettu.

Vuoden 2026 tilikauden odotetaan päättyvän hieman ylijäämäisenä. On kuitenkin syytä huomioida, että verotuloennuste on riskinen, mikäli talouden elpyminen ei käynnisty.

Taloussuunnittelukausi on haastavampi. Kaupunki on tehnyt rakenteellisia ratkaisuja palvelutuotantoon sekä mm. viisaita kaavoituksellisia ratkaisuja, jotka muihin kaupunkeihin verrattuna ovat antaneet hieman lisää aikaa kuntien tiukkenevassa tilanteessa. Taloussuunnittelukauteen liittyy monia epävarmuuksia mm. verotulojen kehitys sekä menojen kasvuvauhti. Taloussuunnitteluvuodet on arvioitu maltillisella kustannuskehityksellä sekä tuloverokertymässä on huomioitu 0,5 prosenttiyksikön korotustarve vuodelle 2027. Tilanteen niin vaatiessa, on syytä käynnistää taloudellinen tehokkuus- ja

tuottavuusohjelma, jossa tarkastellaan sekä menokehitystä että tulopohjan vahvistamista veronkorotuksin.

5.2 Tuloslaskelma 2026

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	MUUTOS€	M% TA	M% TP
TUOTOT	12 059 724	12 705 175	12 690 350	-14 825	-0,1 %	5,2 %
Myyntituotot	4 322 800	4 560 620	4 759 920	199 300	4,4 %	10,1 %
Maksutuotot	788 404	940 225	972 900	32 675	3,5 %	23,4 %
Tuet ja avustukset	1 448 343	2 031 530	1 879 330	-152 200	-7,5 %	29,8 %
Muut toimintatuotot	5 500 177	5 172 800	5 078 200	-94 600	-1,8 %	-7,7 %
VAL OM. KÄYTT.	124 536	250 000	250 000			100,7 %
KULUT	-48 088 672	-53 436 718	-53 783 202	-346 484	0,6 %	11,8 %
Henkilöstökulut	-26 751 098	-28 939 586	-29 004 016	-64 430	0,2 %	8,4 %
Palvelujen ostot	-12 802 815	-13 962 546	-15 596 811	-1 634 265	11,7 %	21,8 %
Aineet, tarv. ja tav.	-4 635 103	-4 813 717	-4 629 665	184 052	-3,8 %	-0,1 %
Avustukset	-1 461 053	-1 897 500	-1 925 000	-27 500	1,4 %	31,8 %
Muut toimintakulut	-2 438 603	-3 823 370	-2 627 710	1 195 660	-31,3 %	7,8 %
KATE	-35 904 412	-40 481 543	-40 842 852	-361 309	0,9 %	13,8 %
VEROTULOT	30 714 536	29 400 000	30 700 000	1 300 000	4,4 %	0,0 %
VALTIONOSUUDET	15 166 192	14 551 000	14 350 000	-201 000	-1,4 %	-5,4 %
RAH. TUOT. JA KUL.	611 728	2 349 000	763 000	-1 586 000	-67,5 %	24,7 %
VUOSIKATE	10 588 044	5 818 457	4 970 148	-848 309	-14,6 %	-53,1 %
POISTOT JA ARV. AL.	-5 710 581	-5 805 619	-5 349 408	456 211	-7,9 %	-6,3 %
TILIKAUDEN TULOS	4 877 463	12 838	-379 260	-392 098	-3 054,3 %	-107,8 %
VAR. JA RAH. MUUT.	53 925	386 420	393 920	7 500	1,9 %	630,5 %
TILIK.YLI/ALIJÄÄM	4 931 388	399 258	14 660	-384 598	-96,3 %	-99,7 %

5.3 Tuloslaskelma 2026–2028

Ulkoiset	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TUOTOT	12 059 724	12 705 175	12 690 350	12 980 100	13 570 400
Myyntituotot	4 322 800	4 560 620	4 759 920	4 981 400	5 174 800
Maksutuotot	788 404	940 225	972 900	977 600	990 300
Tuet ja avustukset	1 448 343	2 031 530	1 879 330	1 798 300	1 807 500
Muut toimintatuotot	5 500 177	5 172 800	5 078 200	5 222 800	5 597 800
VAL OM. KÄYTT.	124 536	250 000	250 000	251 000	251 000
KULUT	-48 088 672	-53 436 718	-53 783 202	-54 152 940	-54 927 610
Henkilöstökulut	-26 751 098	-28 939 586	-29 004 016	-29 871 100	-30 195 100
Palvelujen ostot	-12 802 815	-13 962 546	-15 596 811	-15 208 330	-15 613 500
Aineet, tarv. ja tav.	-4 635 103	-4 813 717	-4 629 665	-4 676 300	-4 721 800
Avustukset	-1 461 053	-1 897 500	-1 925 000	-1 925 000	-1 925 000
Muut toimintakulut	-2 438 603	-3 823 370	-2 627 710	-2 472 210	-2 472 210
KATE	-35 904 412	-40 481 543	-40 842 852	-40 921 840	-41 106 210
VEROTULOT	30 714 536	29 400 000	30 700 000	31 700 000	32 050 000
VALTIONOSUUEDET	15 166 192	14 551 000	14 350 000	14 338 000	14 338 000
RAH. TUOT. JA KUL.	611 728	2 349 000	763 000	310 000	160 000
VUOSIKATE	10 588 044	5 818 457	4 970 148	5 426 160	5 441 790
POISTOT JA ARV. AL.	-5 710 581	-5 805 619	-5 349 408	-5 550 000	-5 950 000
TILIKAUDEN TULOS	4 877 463	12 838	-379 260	-123 840	-508 210
VAR. JA RAH. MUUT.	53 925	386 420	393 920	400 000	400 000
TILIK.YLI/ALIJÄÄMÄ	4 931 388	399 258	14 660	276 160	-108 210

5.4 Taseyksikön vaikutus kaupungin tuloksen ja rahoituksen muodostumiseen

TULOSLASKELMA ulkoinen	Kaupunki	Viemärlaitos	Kaupunki Yhteensä
Myyntituotot	3 013 620	1 746 300	4 759 920
Maksutuotot	972 900	0	972 900
Tuet ja avustukset	1 879 330	0	1 879 330
Muut toimintatuotot	5 078 200	0	5 078 200
TOIMINTATUOTOT yht.	10 944 050	1 746 300	12 690 350
Valmistus omaan käyttöön	240 000	10 000	250 000
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut	-28 989 296	-14 720	-29 004 016
Palvelujen ostot	-14 165 711	-1 431 100	-15 596 811
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 555 465	-74 200	-4 629 665
Avustukset	-1 925 000	0	-1 925 000
Muut toimintakulut	-2 627 610	-100	-2 627 710
TOIMINTAKULUT yht.	-52 263 082	-1 520 120	-53 783 202
TOIMINTAKATE	-41 079 032	236 180	-40 842 852
Verotulot	30 700 000	0	30 700 000
Valtionosuudet	14 350 000	0	14 350 000
Rahoitustuotot ja -kulut	0		
Korkotuotot	490 000	0	490 000
Muut rahoitustuotot	1 353 000	0	1 353 000
Korkokulut	-1 000 000	0	-1 000 000
Muut rahoituskulut	-80 000	0	-80 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	763 000	0	763 000
VUOSIKATE	4 733 968	236 180	4 970 148
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 130 312	-219 096	-5 349 408
Arvonalentumiset	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yht.	-5 130 312	-219 096	-5 349 408
TILIKAUDEN TULOS	-396 344	17 084	-379 260
Varausten ja rahastojen muutokset			
Poistoeron muutos	393 920	0	393 920
Varausten ja rahastojen muutokset yht.	393 920	0	393 920
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-2 424	17 084	14 660

6 RAHOITUSOSA

Rahoitusosa osoittaa, miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa. Tästä nähdään, miten vuosikate ja muu tulo-rahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Talousarviota laadittaessa tärkeitä eriä ovat antolainauksen ja lainankannan muutokset. Talousarvion rahoitusosa päättyy riviin vaikutus maksuvalmiuteen. Laskelman ulkopuolelle on tällöin jätetty talousarviovuoden ja suunnitelmakauden aikana tapahtuvat toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden ja saamisten muutokset sekä korottomien velkojen muutokset lukuun ottamatta liittymismaksuja. Viemärlaitoksen liittymismaksut ovat palautuskelpoisia, joten ne kirjataan taseeseen pitkäaikaiseen vieraaseen päämaan. Liittymismaksut ovat korottomia velkoja kaupungin taseessa. Rahoituslaskelma muodostuu seuraavasti:

- Tulorahoitus on tuloslaskelman mukainen
- Investoinnit ovat talousarvion investointiohjelman mukaisia. Investointiohjelma jatkuu edelleen mittavana lähivuodet (bruttona n. 14 M€ v. 2026), viiden vuoden ajalle nettoinvestoinnit ovat yli 10 M€ vuodessa.
- Rahoituslaskelmassa on 4,625 milj. euron antolainavaraus. Kaupunki varautuu talousarviovuonna 2,625 milj. euron antolainauksella tytäryhtiöilleen senioriasumisen ja vuokratilojen toteutukseen sekä teollisuushallin rakentamiseen. Lisäksi enintään 1 miljoonaa euroa voidaan kohdentaa asuntotuotannon tukemiseen uudiskohteiden hankintaan vetovoimaisilta ja varman vuokralaisen alueilta ja enintään 1 miljoonaa euroa paikallisiin työllisyyttä ja elinvoimaa lisääviin hankkeisiin. Aiemmin myönnettyjen antolainojen lyhennykset on huomioitu lyhennysvapaineen.
- Taloussuunnitteluvuosilla on mittavat antolainavaraukset edellä esitettyjen hankkeiden (kustannusarviot 4 M€ + 8,5 M€) toteuttamiseksi sekä yhä asuntotuotannon tukemiseen ja elinvoimaa lisääviin hankkeisiin.
- Korollisen vieraan pääoman hinta on laskenut. Lainasalkku on toteutettu siten, että kiinteää korkosidonnaisuutta on hyödynnetty korkoriskin hallitsemiseksi. Korkomarkkinan vakiinnuttua siirrytään käyttämään pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia velkakirjoja enemmän, mutta kuntatodistuksia hyödynnetään yhä kassanhallinnassa ja lainoituksessa, kun se on järkevää.
- Lisälainaa nostetaan vuosittain investointien rahoittamiseksi ja antolainauksen mahdollistamiseksi. Tulorahoitus riittää aiempien lainavelvoitteiden hoitamiseen vielä seuraavan vuoden ajan. Lainakanta nousee 10-16 miljoonalla eurolla talousarviovuonna enimmillään n. 56 miljoonaan euroon, ollen n. 4 600 euroa / asukas. Investointisuunnitelman toteutuessa lainakanta käy korkeimmillaan lähes 90 M€:ssa, n. 7 500 euroa / asukas. Investointitahdilla tulee tavoitella vuosikatetasoa tulevaisuudessa lainakannan hillitsemiseksi.
- Korollisen vieraan pääoman lisääntyessä lainanlyhennykset kasvavat merkittävästi. Vuonna 2025 lainaa lyhennetään n. 4,8 milj. eurolla, kun lyhennys 10 vuoden pituisilla velkakirjalainoilla vuonna 2028 on lainatarpeen toteutuessa täysimääräisesti yli 7,7 milj. euroa. Tarvittaessa laina-aikaa kasvatetaan perusteltuihin tarpeisiin.
- Vuosikatteen (vuoden aikana tulevan rahavirran) riittävyttä lainanlyhennyksiin tulevana vuosina on arvioitava kriittisesti ja se asettaa edelleen paineita tulopohjan vahvistamiseen veronkorotuksin sekä käyttötalousmenojen tehokkuuteen.

Rahoituslaskelma	TP2024	TA2025	TA2026	MUUTOS €	M. % TA25	M.% TP24
Varsinainen toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta	10 392 558	5 938 457	4 470 148	1 468 309	24,7	57,0
Vuosikate +/-	10 588 044	6 238 457	4 970 148	1 268 309	20,3	53,1
Tulorahoituksen korjauserät	-195 485,80	-300 000	-500 000	200 000	-66,7	-155,8
Investointien rahavirta	-13 158 521	-19 315 000	-13 155 000	-6 160 000	31,9	0,0
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-17 052 285	-23 315 000	-14 360 000	-8 955 000	38,4	15,8
Rahoitusosuudet ja kom. myynnit	3 893 764	4 000 000	1 205 000	2 795 000	69,9	69,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 765 963	-13 376 543	-8 684 852	-4 691 691	35,1	-214,0
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	2 891 750	-2 700 000	-3 775 000	1 075 000	-39,8	230,5
Antolainasaamisten lisäykset	-2 622 000	-3 000 000	-4 625 000	1 625 000	-54,2	-76,4
Antolainasaamisten vähennykset	5 513 750	300 000	850 000	-550 000	-183,3	84,6
Lainakannan muutokset	887 667	16 400 000	11 300 000	5 100 000	31,1	-1173,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 250 000	15 000 000	10 000 000	5 000 000	33,3	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 462 333	-4 600 000	-4 700 000	100 000	-2,2	14,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	2 100 000	6 000 000	6 000 000	0	0	-185,7
Muut maksuvalmiuteen muutokset	-4 083 828	250 000	300 000	-50 000	-20	107,3
Rahoituksen rahavirta	-304 411	13 950 000	7 825 000	1 433 309	10,3	2670,5
Rahavarojen muutos	-3 070 374	573 457	-859 852	-3 258 383	-568,2	72,0

Rahoituslaskelma	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toiminta ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta	10 392 558	5 938 457	4 470 148	5 126 160	5 141 790
Vuosikate +/-	10 588 044	6 238 457	4 970 148	5 426 160	5 441 790
Tulorahoituksen korjauserät	-195 486	-300 000	-500 000	-300 000	-300 000
Investointien rahavirta	-13 158 521	-19 315 000	-13 155 000	-14 090 000	-7 145 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-17 052 285	-23 315 000	-14 360 000	-15 730 000	-8 520 000
Rahoitusosuudet ja kom. myynnit	3 893 764	4 000 000	1 205 000	1 640 000	1 375 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 765 963	-13 376 543	-8 684 852	-8 963 840	-2 003 210
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	2 891 750	-2 700 000	-3 775 000	-9 875 000	-1 400 000
Antolainasaamisten lisäykset	-2 622 000	-3 000 000	-4 625 000	-10 825 000	-2 700 000
Antolainasaamisten vähennykset	5 513 750	300 000	850 000	950 000	1 300 000
Lainakannan muutokset	887 667	16 400 000	11 300 000	18 500 000	2 500 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 250 000	15 000 000	10 000 000	20 000 000	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 462 333	-4 600 000	-4 700 000	-5 500 000	-7 500 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	2 100 000	6 000 000	6 000 000	4 000 000	0
Muut maksuvalmiuteen muutokset	-4 083 828	250 000	300 000	250 000	250 000
Rahoituksen rahavirta	-304 411	13 950 000	7 825 000	8 875 000	1 350 000
Rahavarojen muutos	-3 070 374	573 457	-859 852	-88 840	-653 210

7 INVESTOINTIOSA

Talousarvioon varatut rakennushankkeet toteutetaan tiiviillä aikataululla ja strategisesti järkevän kokoisina. Suunnitteluun varattu määräraha on sitova. Suunnittelun jälkeen investoinnin kokonaiskustannus tarkentuu hankkeen ollessa mitoitukseltaan vertailukelpoinen muiden vastaavien toteutuksien kanssa. Tilaohjelmassa painopiste on tarpeellisissa ja järkevissä, mitoitukseltaan oikean kokoisissa tiloissa. Ennen laajuudesta päättämistä hankitaan tiedot vastaavan hankkeista ja niiden laajuudesta ja kustannuksista.

Rakennusten perusparantamiseen on varattu vuosittain 500 000 euroa. Rakennusten kuntoa arvioidaan ja tärkeysjärjestystä linjataan teknisessä lautakunnassa. Eri tilojen muutostarpeet arvioidaan asianomaisessa lautakunnassa ja investointiesitykset tehdään keväisin.

Investointiohjelma jatkuu yhä mittavana. Vuoden 2026 mittavimmat investoinnit ovat jo käynnissä oleva Himangan päiväkotia, Pohteelle toteutettava kehitysvammaisten ja ikäihmisten yhteisöllisen asumisen yksikkö ja uuden liikuntatilan toteutus. Kehitysvammaisten ja ikäihmisten yhteisöllisen asumisen yksikkö vaatii Pohteelta erillispäätöksen ja sitovan pitkäaikaisen vuokrasopimuksen ennen toteutuksen alkamista.

Kiinteässä omaisuudessa on varattu vuosittaiset maan myynnin ja oston määrärahat. Osakkeissa ja osuuksissa on varauduttu yhtiöittämissä mm. senioriasumiseen, teollisuuskiinteistöyhtiöön, matkailun kehitysyhtiöön, talouspalvelujen yhteisyritykseen ja varaus muihin mahdollisiin elinkeinopoliittisiin kehittämistoimenpiteisiin. Senioriasumisen ja Kristillisen Opiston uudistilojen toteutus (kustannusarvio 4,0 M€) tai teollisuushallin rakentaminen (kustannusarvio 8,5 M€) eivät näy investointiohjelmassa, mutta näkyvät antolainavarauksissa (toteutukset yhtiömuodossa, ei kaupungin taseelle).

Sataman Yrityspuisto on yksi kaupungin strateginen kärki. Yrityspuistoon varaudutaan kuntatekniikan toteutuksella sekä teollisuushallien vaiheittaisella suunnittelulla ja toteutuksella teollisuuskiinteistöyhtiöllä.

Raumankarin museosillan toteutus lupaprosessien jälkeen käynnistyy vuonna 2026.

Investointiohjelma sisältää lisäksi teknisen lautakunnan päättämät määrärahat sekä rakennuksiin (0,5 M€) että kuntatekniikkaan (0,6 M€).

Investointiohjelma sisältää myös varauman jakovaroitteisiin ja muihin kuntatekniikan kohteisiin, joihin on haettu valtiontukea.

Osallistavan budjetoinnin toteutuksena jatketaan vuodelta 2025 kesken jääneet kohteet.

Viemärlaitoksen Änkilän pumppaamon uusimiseen ja toiminta-alueen laajentamiseen ja korjausinvestointeihin on varattu 350 000 euroa.

Investointikauden jälkeenkin on tiedossa mittavia investointihankkeita. Investointien jaksottaminen useille vuosille on tarpeen lainakannan, korkojen ja poistojen hallitsemiseksi. Investointikauden loppupuolella uuden uimahallin toteutuksen suunnittelu käynnistyy alueen muiden rakennushankkeiden yhteydessä kaavan valmistuttua. Uimahallitoteutukset alueella ovat olleet n. 20 M€ kokonaisuuksia.

INVESTOINTISUUNNITELMA 2026-2030

Investointiyhteenveto

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
INVESTOINNIT					
Menot	-14 360 000	-15 730 000	-8 520 000	-4 520 000	-7 270 000
Tulot	1 205 000	1 640 000	1 375 000	1 075 000	1 075 000
Netto	-13 155 000	-14 090 000	-7 145 000	-3 445 000	-6 195 000

Investoinnit investointiryhmittäin

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
Maa- ja vesialueet					
Menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Tulot	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Netto	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet					
Menot	-1 550 000	-300 000	-300 000	-50 000	-50 000
Tulot	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Netto	-1 500 000	-250 000	-250 000	0	0
Koneiden ja kaluston hankinta (irtaimisto)					
Menot	-250 000	-180 000	-650 000	-100 000	-300 000
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-250 000	-180 000	-650 000	-100 000	-300 000
Rakennusinvestoinnit					
Menot	-6 270 000	-11 030 000	-2 850 000	-1 650 000	-4 200 000
Tulot	30 000	300 000	300 000	0	0
Netto	-6 240 000	-10 730 000	-2 550 000	-1 650 000	-4 200 000
Kuntatekniikan investoinnit					
Menot	-5 790 000	-3 720 000	-4 220 000	-2 220 000	-2 220 000
Tulot	625 000	790 000	525 000	525 000	525 000
Netto	-5 165 000	-2 930 000	-3 695 000	-1 695 000	-1 695 000

Irtaimistoinvestoinnit

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
Koneiden ja kaluston hankinta (irtaimisto)					
Irtaimisto					
Menot	-250 000	-180 000	-650 000	-100 000	-300 000
Netto	-250 000	-180 000	-650 000	-100 000	-300 000
Kuvaus	v. 20206: Kaukalon laitojen uusiminen 0,15 me, muu irtaimisto 0,1 me erillisen jakopäätöksen mukaan. v. 2027: Himangan päiväkodin kalustaminen ja muu irtaimisto v. 2028: jäähoidokoneen uusiminen, uuden liikuntatilan kalustaminen ja muu irtaimisto v. 2029: muu irtaimisto v. 2030 uuden lukion kalustaminen ja muu irtaimisto				

Rakennusinvestoinnit

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
Rakennusinvestoinnit					
Pohjankylän päiväkoti					
Menot	-300 000				
Netto	-300 000				
Kuvaus	Pohjankylän päiväkodin piha-alueen loppuunsaattaminen.				
Himangan päiväkoti					
Menot	-1 950 000	-1 830 000			
Netto	-1 950 000	-1 830 000			
Kuvaus	Kustannusarvio 3,9 M€ sis. ensikertaisen kalustamisen (irtaimistossa).				
Liikuntatilan rakentaminen					
Menot	-100 000	-1 900 000	-2 100 000		
Tulot		300 000	300 000		
Netto	-100 000	-1 600 000	-1 800 000		
Kuvaus	Kustannusarvio 4,5 M€, sisältää ensikertaisen kalustamisen 0,4 M€ (irtaimistossa).				
Lukion uudisrakennus					
Menot				-200 000	-3 400 000
Netto				-200 000	-3 400 000
Kuvaus	Suunnittelu 2029. Kustannusarvio 8,5 M€ sisältää ensikertaisen kalustamisen (irtaimistossa).				
Eläinlääkäritalo					
Menot					-50 000
Netto					-50 000
Uudet sotekiinteistöt					
Menot	-2 850 000	-6 650 000			
Netto	-2 850 000	-6 650 000			

Kuvaus	Pohteen tarpeisiin uuden kehitysvammaisten sekä yhteisöllisen asumisen yksikkö.				
Uimahallin suunnittelu					
Menot					-100 000
Netto					-100 000
Liike ja teollisuustilat					
Menot	-350 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Netto	-350 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Kuvaus	Repolan hallin sähkökeskus v. 2026, muut kohteet kaupunginhallituksen päätöksen mukaan.				
Jokisuun koulun peruskorjaus					
Menot			-100 000	-800 000	
Netto			-100 000	-800 000	
Kuvaus	Kiinteistön peruskorjaus, linjattu säilytettäväksi rakennukseksi. Kustannusarvio 0,9 M€.				
Lautakunnan päättämät rakennusinvestoinnit					
Menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Tyngän koulun lämmitysmuutos					
Menot	-220 000				
Tulot	30 000				
Netto	-190 000				
Kuvaus	Avustus toteutuksen ehtona				

Kuntatekniikan investoinnit

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
Kuntatekniikan investoinnit					
Raumankarin museosilta					
Menot	-1 000 000	-500 000			
Netto	-1 000 000	-500 000			
Kuvaus	Haetaan avustusta toteutukseen.				
Rantojen kunnostus					
Menot	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Tulot	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Netto	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Kuvaus	Hankerahoitus toteutuksen ehtona.				
Hulevedet ja tulvariskit					
Menot	-300 000	-250 000			
Tulot	100 000	65 000			
Netto	-200 000	-185 000			

Kuvaus	Haetaan avustusta 30 %, hankerahoitus toteutuksen ehtona. Vuosi 2026 mm. Merenoja ja Keihäsoja.				
Lentokentän ja sataman yrityspuiston kuntatekniikka					
Menot	-1 470 000				
Netto	-1 470 000				
Kuvaus	Sataman yrityspuiston kuntatekniikan toteutus.				
Uudet kaava-alueet					
Menot	-650 000	-250 000			
Netto	-650 000	-250 000			
Kuvaus	Marinan huoltorakennus ja viimeistelyitä sekä keskuskarin rantojen ruoppaus.				
Lautakunnan päättämät kuntatekniikan investoinnit					
Menot	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Netto	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Reitistö					
Menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Tulot	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Netto	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
Kuvaus	Toteutuksen ehtona hankerahoitus, lukuun ottamatta hankkeiden edellyttämä suunnittelu. Lisäksi teknisten palveluiden määrittämänä lankkupolut, valaistukset sekä muut pienet reitistöparannukset.				
Plassin möljän ja rannan kunnostus					
Menot	-80 000	-500 000			
Tulot		200 000			
Netto	-80 000	-300 000			
Kuvaus	Vuonna 2026 suunnittelu ja 2027 toteutus, hankerahoitus toteutuksen ehtona.				
Puistot ja leikkikentät					
Menot	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Netto	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Kuvaus	Uusitaan nykyisten leikkikenttien laitteita teknisten palveluiden määräyksestä.				
Venesatamat					
Menot	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Netto	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Kuvaus	Perusparannetaan/uusitaan nykyisiä laitureita teknisten palveluiden määräyksestä.				
Yhteishankkeet					
Menot			-2 000 000		
Netto			-2 000 000		
Kuvaus	Varaus ELY:n hankkeeseen VT8 ja VT27, johon kaupunki sitoutuu, yhteensä 5,7 M€, josta kaupunki 2 M€.				
Varaus kuntatekniikan					

kohteisiin, johon on haettu vo					
Menot	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Tulot	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000
Netto	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
Kuvaus	Toteutuksen ehtona valtion tuki (Raution kevari, Pohjoinen satamatie yms.)				
Osallistava budjetointi					
Menot	-20 000				
Netto	-20 000				
Kuvaus	Vuoden 2025 kohteiden loppuunsaattaminen.				
Viemärlaitos					
Menot	-350 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Netto	-350 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Kuvaus	Änkilän pumppaamon uusinta + toiminta-alueen rakentaminen.				

8 VIEMÄRILAITOS

Viemärlaitoksen taseyksikkö on osa kuntatekniikkaa. Viemärlaitos omistaa jätevedenkeräilyverkoston pumppaamoihin ja vastaa jäteveden keräilystä kuluttajilta ja johtaa jäteveden puhdistettavaksi Vesikolmio Oy:n puhdistamoille Kalajoella, Rautiossa ja Himangalla. Vesikolmio Oy vastaa jäteveden käsittelystä sekä puhdistamoiden toiminnasta. Vesikolmio Oy vastaa myös puhtaan veden hankinnasta. Veden jakelusta kuluttajille vastaa Osuuskunta Valkeavesi.

Vuosittain vaihtelevat jätevesimäärät on osoittanut, että pumppaamoiden saneerausta tulee suorittaa. Samassa yhteydessä tulee tarkastella kiristyneet ympäristö- ja toiminta vaatimukset pumppaamoiden toiminnassa. Vuonna 2026 suoritetaan Änkilän pumppaamon uusiminen, sekä pumppaamon tulo- ja lähtöputkien saneeraus. Viemäriverkoston laajentumista toteutetaan Tyngän alueelle. Vesikolmio Oy korottaa jäteveden käyttömaksua 0,05 €/m³ 1.1.2026 alkaen. Korotuksen vuoksi myös Kalajoen kaupunki korottaa jäteveden hintaa vuoden 2026 aikana.

VIEMÄRILAITOKSEN TULOSLASKELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto					
Jätevesimaksut (ulk.)	1 543 573	1 665 300	1 746 300	1 763 763	1 781 401
Jätevesimaksut (sis.)	133 766	143 081	148 128	148 869	149 613
varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Valmistus omaan käyttöön	6 900	10 000	10 000	10 000	10 000
Tuet ja avustukset kunnalta					
Liiketoiminnan muut tuotot	473	2 000		0	0
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-81 457	-71 200	-74 200	-74 942	-75 691
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Palvelujen ostot	-1 251 516	-1 410 076	-1 447 640	-1 462 116	-1 476 737
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-1 332 973	-1 481 276	-1 521 840	-1 537 058	-1 552 429
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-11 825	-23 121	-11 920	-12 277	-12 412
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-2 480	-5 200	-2 500	-2 575	-2 603
Muut henkilösivukulut	-381	-600	-300	-309	-312
Henkilöstökulut yhteensä	-14 686	-28 921	-14 720	-15 161	-15 328
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-223 803	-219 200	-219 096	-224 000	-226 000
Arvonalentumiset					
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-223 803	-219 200	-219 096	-224 000	-226 000
Liiketoiminnan muut kulut	-2 880	-100	-100	-100	-100
Liikelylijäämä (-alijäämä)	110 370	90 884	148 673	146 312	147 157
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot	64				
Korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	-87 617	-87 600	-88 000	-88 000	-88 000
Muut rahoituskulut	-80				
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-87 632	-87 600	-88 000	-88 000	-88 000
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	22 737	3 284	60 673	58 312	59 157
Ylijäämä ennen varauksia	22 737	3 284	60 673	58 312	59 157
Tilikauden ylijäämä	22 737	3 284	60 673	58 312	59 157

VIEMÄRILAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA	TP 2023	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnallinen rahavirta					
Liikelylijäämä	110 370	90 884	148 673	146 312	147 157
Poistot ja arvonalennukset	223 803	219 200	219 096	224 000	226 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-87 617	-87 600	-88 000	-87 600	-87 600
Satunnaiset erät					
Muut tulo-rahoituksen korjauserät					
Sisäiset tuotot -	-133 766	-143 081	-148 128	-148 869	-149 613
Sisäiset kulut +	100 655	103 076	104 035	105 595	107 179
Toiminnan rahavirta yhteensä	213 445	182 479	235 675	239 438	243 123
Investointien rahavirta					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-153 537	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Käyttöomaisuuden myyntitulot					
Sisäiset katteet					
Investointien rahavirta yhteensä	-153 537	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	59 908	-217 521	-164 325	-160 562	-156 877
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys muilta					
Antolainauksen muutokset yhteensä	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	132 273	216 000	216 000	310 000	310 000
Rahoituksen rahavirta yhteensä	132 273	216 000	216 000	310 000	310 000
Rahavarojen muutos	192 181	-1 521	51 675	149 438	153 123

Viemärlaitoksen investoinnit

	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028	TS2029
Viemärlaitos					
Menot	-350 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Netto	-350 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000

9 KESKEISET TYTÄRYHTIÖT

Kalajoen Lämpö Oy

Toiminnan kuvaus

Kalajoen Lämpö Oy on toimittanut kaukolämpöä jo vuodesta 1975. Kaukolämmön ansiosta noin 650 kiinteistöä lämpenee Suomen keskimääräisen kaukolämmön hintaa yli 10% alhaisemmalla hinnalla Kalajoella. Yhtiö kehittää toimintaansa ja tukee Kalajoen alueen kasvua.

Konsernitavoitteet

1. Lämmön hinta vähintään 10 % alle Energiateollisuuden erillistuotetun kaukolämmön aritmeettisen keskiarvon
2. Strategian mukainen energiahinta tiedossa jo tonttimyynissä
3. Sataman yrityspuiston ja Jylkän alueen toteutuksissa energia-asiantuntijana toiminen ja hankkeiden edistämisen varmistaminen.
4. Kehitetään energijärjestelmää jatkamaan Kalajoen alueen vakaata hintaa ja tukemaan kansainvälisiä ympäristötavoitteita
- 5 Lämpöyhtiön toimitusjohtaja toimii koko kaupunkikonsernin energia-asioiden kehitysjohtajana ja lämpöyhtiö voi toimia resurssiensa mukaan mahdollisesti sijoittajana valikoiduissa energiaratkaisuissa

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto t€	3 153	3 391	3 340	3 400	3 450
Liikevoitto t€	2 768	- 30	- 6	50	100
Tilikauden voitto/tappio t€	2 818	18	16	50	50
Taseen loppusumma t€	8 670	5 300	5 900	6 300	7 200
Omavaraisuusaste %	57	35	50	48	36
Lainakanta t€	271	154	38	25	1 013
Investoinnit t€	174	300	500	500	1 000

Koy Kalajoen Vuokra-asunnot

Toiminnan kuvaus

Kiinteistö Oy Kalajoen Vuokra-asunnot omistaa ja hallinnoi yhteensä n. 300 vuokra-asuntoa Kalajoen, Himangan ja Raution alueella. Tarkoitus on tarjota ja ylläpitää kohtuuhintaista ja erilaisiin elämäntilanteisiin sopivaa asumista asuntotarpeessa oleville.

Konsernitavoitteet

- 1.Ylläpitää riittävää asuntokantaa ja panostaa uudistamiseen askel kerrallaan
- 2.Huomioida eri asukas- ja ikäryhmien tarpeet asuntotuotannon lisäämisessä varman vuokran ja vetovoiman alueilta ja toteuttaa senioritalohanke yhteistyössä Kalajoen Kristillisen Opiston kanssa
- 3.Käyttöaste 95 %
- 4.Yhtiön taloustilanteen vakauttaminen ja velvoitteista suoriutuminen

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto t€	1 830	2 039	2 059	2 150	2 150
Liikevoitto t€	309	341	344	344	344
Tilikauden voitto/tappio t€	5	0	0	0	0
Taseen loppusumma t€	12 186	12 286	12 415	11 865	11 315
Omavaraisuusaste %	21,7	19,7	15,8	16,6	17,3
Lainakanta t€	9 930	9 933	9 905	9 355	8 805
Investoinnit t€	2 450	1 145	165	20	20

Kalajoen Hiekkasärkät Oy

Toiminnan kuvaus

Kalajoen Hiekkasärkät Oy harjoittaa matkailun kehittämistoimintaa ja kylpyläliiketoimintaa sekä vuokraa matkailutoimialaa palvelevia liiketiloja.

Konsernitavoitteet

1. Marinan operoinnin käynnistyminen
2. Tilastoitujen yöpymisten vuosikasvu +5 % ja parempi kuin matkailutoimialan kehitys
3. Matkailun kansainvälisyyden ja ympärivuotisuuden lisääminen

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto t€	842	834	877	915	966
Liikevoitto t€	- 43	- 114	- 54	6	23
Tilikauden voitto/tappio t€	- 42	- 117	- 57	3	22
Taseen loppusumma t€	824	667	625	644	750
Omavaraisuusaste %	79	73,5	69,3	67,8	76
Lainakanta t€	0	15	25	35	30
Investoinnit t€	0	30	30	30	30

Kalajoen Satama Oy

Toiminnan kuvaus

Kalajoen Satama Oy tärkein tehtävä on toimia satama- ja logistiikka-alan kehitysyhtiönä, joka mahdollistaa satamassa toimivien ja sataman palveluja käyttävien yritysten liikevaihdon kasvun. Kalajoen Satama Oy:n toiminnan onnistumisen keskeisin mittari on sataman liikennemäärän kehitys.

Konsernitavoitteet

1. Liikennemäärien kasvattaminen 5 % enemmän kuin kasvu keskimäärin Suomen satamissa
2. Positiivinen tilikauden tulos
3. Uusien avauksien mahdollistaminen tuontiin ja vientiin
4. Kalajoen meriväylän ruoppauksen edistäminen
5. Sataman näkyvyyden lisääminen ja aktiivinen viestintä yhdessä Sataman yrityspuiston kehittämisen kanssa

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto t€	2 240	2 427	2 600	2 730	2 850
Liikevoitto t€	261	451	418	505	550
Tilikauden voitto/tappio t€	135	264	237	300	300
Taseen loppusumma t€	11 375	11 700	12 200	12 540	12 500
Omavaraisuusaste %	70	67	65	66	67
Lainakanta t€	3 142	2 545	3 098	2 584	2 145
Investoinnit t€	242	200	700	700	700

LIITTEET

Palkkiot

Kokouspalkkiot, €	2023	2024	2025	2026
Kaupunginvaltuuston kokous	84	88	90	110
Kaupunginhallitus ja jaosto	84	88	90	110
Tarkastuslautakunta	84	88	90	100
Lautakunnat ja muut pysyvät toimielimet	63	66	68	100
Johtokunnat ja tilapäiset toimielimet	47	50	51	75
Koulutustilaisuuden päiväpalkkio	47	50	51	75
Informaatiotilaisuudet, seminaarit, katselmukset, iltakoulut	84	88	90	100
Vuosipalkkiot, €	2023	2024	2025	2026
Valtuuston puheenjohtaja	4460	4661	4782	5000
Valtuuston varapuheenjohtajat	420	439	450	1500
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja	5577	5828	5980	6000
Kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja	420	439	450	1500
Kaupunginhallituksen muut jäsenet				1000
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja	1580	1651	1694	1700
Sivistys- ja kulttuurilautakunnan puheenjohtaja	1580	1651	1694	1700
Teknisen lautakunnan puheenjohtaja	1580	1651	1694	1700
Ympäristölautakunnan puheenjohtaja	1580	1651	1694	1700
Kaavoitus- ja elinvoimalautakunnan puheenjohtaja	1580	1651	1694	1700
Vaalipalkkiot				
Keskusvaalilautakunnan, vaaliltk ja -toimikunnan pj	211	221	227	500
Keskusvaalilautakunnan, vaaliltk ja vaalitoimikunnan jäsen	158	165	170	200
Laitosäänestys / päivä	45	47	48	50
Kotiäänestys/äänestyspaikka	10	10	11	15

Toimielimen kokouksessa puheenjohtajana ja sihteerinä toimivalle maksetaan kokouspalkkio 50 %:lla korotettuna.

Sihteerinä, esittelijänä tai asiantuntijana toimivalle viranhaltijalle tai toimihenkilölle maksetaan kokouspalkkio edellä olevan mukaisesti työajan (8.00–16.00) ulkopuolella pidettävistä kokouksista. Yli kolme tuntia kestävästä kokouksesta suoritetaan luottamushenkilöiden hallintosäännön 17 luvun 2 § 2 mom. mukaisesti kokouspalkkio 50 %:lla korotettuna. Kaupungin edustajana kaupungin konserniyhteisöjen hallituksen tai vastaavan toimielimen kokoukseen osallistuville maksetaan informaatiotilaisuuden, seminaarin, katselmuksen ja iltakoulun mukainen palkkio. Puheenjohtajan palkkio on korvaus kokousten ulkopuolisista tehtävistä, joihin kuuluvat mm. edustaminen sekä osallistuminen varsinaista kokousta edeltäviin tai siihen muuten liittyviin neuvotteluihin. Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajilla on kaupungin omistama puhelin, jonka käyttökulut maksaa kaupunki.

Luottamushenkilöiden ansionmenetykskorvauksen alaraja on 13,00 euroa/h ja yläraja 40,00 euroa/h. Saadakse korvausta työansion menetyksestä luottamushenkilön tulee esittää työnantajan todistus siitä. Todistuksesta on käytävä ilmi, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut hänen työaikaansa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa sekä ansionmenetyksen suuruus. Yrittäjänä toimivan luottamushenkilön ansionmenetys määritellään yrittäjän käyttämän tilitoimiston tekemän laskelman perusteella. Itsensä työllistävän tulee toimittaa valtuustokauden alkaessa todistus yrittäjyydestään (esim. maatalousyrittäjä). Ansionmenetys maksetaan automaattisesti läsnäolon mukaan alarajan mukaan.

Kalajoen kaupungin luottamushenkilöllä on oikeus myös päivärahaan, mikäli kyseessä on matkakustannusten osalta korvaukseen oikeuttava matka ja päivärahan maksamisen yleiset, virkaehtosopimuksella määritellyt edellytykset, täyttyvät. Matka tulee olla hyväksytty etukäteen.

Päivärahan määrän laskemiseksi ja maksamiseksi tarvitaan tiedot mm. matkan lähtö- ja paluukellonajoista, etäisyydestä asuinpaikkaan ja tarjottujen aterioiden määrästä, tästä syystä päivärahan maksaminen edellyttää lähtökohtaisesti matkalaskun tekemistä Populukseen.

Kaupungin palveluksessa olevalta luottamushenkilöltä ei pidetä palkkaa Kalajoen kaupunkikonsernin luottamustoimen hoidon ajalta. Työyksiköllä on oikeus laskuttaa palkka luottamustehtävien hoitamisen ajalta ao. luottamustoimielimeltä/yhtiöltä. Mikäli kaupungin palveluksessa oleva luottamushenkilö osallistuu konsernin ulkopuolisen yrityksen tai yhteisön kokoukseen Kalajoen kaupungin edustajana, hakee hän itse ansionmenetystä kyseiseltä toimijalta ko. kokoukseen osallistumisesta.